

UNIVERSITETET I OSLO

Masteroppgave

Tre sentrale taler av Vladimir Putin knyttet til Vesten og Ukraina

Oversettelse fra russisk med kommentar

Andreas Herstad

Veileder: Trond Gunnar Nordenstam

Emnekode RUS4491

30 studiepoeng

Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk

Det humanistiske fakultet

15. desember 2023

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	2
1.1 Tale på sikkerhetskonferansen i München, holdt 10. februar 2007.....	3
1.2 Tale i forbindelse med annekteringen av Krym, holdt 18. mars 2014.....	3
1.3 Tale i forbindelse med invasjonen av Ukraina, holdt 24. februar 2022.....	4
2. Oversettelse	6
2.1 Tale og diskusjon på den sikkerhetspolitiske konferansen i München.....	6
2.2 Tale av presidenten for Den russiske føderasjonen.....	17
2.3 Tale av presidenten for Den russiske føderasjonen.....	30
3. Kommentardel	39
3.1 Fremgangsmåte.....	39
3.2 Oversettelse.....	40
3.3 Ekvivalens.....	41
3.4 Hjemliggjøring og fremmedgjøring.....	43
3.5 Utfordringer.....	45
3.6 Ukrainske byer og områder.....	47
4. Russiske uttrykk og uttrykksmåter	48
4.1 Tale og diskusjon på den sikkerhetspolitiske konferansen i München (2007).....	48
4.2 Tale av presidenten for Den russiske føderasjonen (2014).....	49
4.3 Tale av presidenten for Den russiske føderasjonen (2022).....	51
5. Realia	51
5.1 Eksplikasjon.....	52
5.2 Skifte.....	52
5.3 Oversettelse av realia	53
6. Avslutning	56
Litteraturliste	57
Vedlegg: Kildetekstene	59

1. Innledning

Russlands invasjon av Ukraina 24. februar 2022 kom uventet på de fleste. I Europa har vi ikke sett en krig av en slik dimensjon siden andre verdenskrig. I skrivende stund (desember, 2023) raser krigen fortsatt for fullt, og det er ingen politisk løsning i sikte. Begge parter oppfatter bruk av militær makt som den eneste veien til fred. Til nå har krigen hatt enorme menneskelige omkostninger, og hva fremtiden, med stor risiko for eskalering, vil bringe, er umulig å forutsi.

I disse dager er det mange som lurer på hva Putin tenker. Hva tenkte han da han besluttet å iverksette sin såkalte spesialoperasjon i Ukraina, og som i vestlig språkbruk var en fullskala krig, og hva er planen videre? De viktigste talene Putin har holdt, kan kanskje være et konkret bidrag til å belyse dette. De må derfor leses grundig. I september 2022, syv måneder ut i krigen, svarte Sergej Lavrov, Russlands utenriksminister, følgende da en journalist spurte han om sluttspillet i Russlands invasjon av Ukraina: “You should read Putin more often and carefully” (Bloomberg, 2022).

Dette er en oversettelsesoppgave, og jeg vil kun forholde meg til den skriftlige teksten, det vil si følgende taler av Putin:

- Tale på sikkerhetskonferansen i München, holdt 10. februar 2007
- Tale i forbindelse med annekteringen av Krym, holdt 18. mars 2014
- Tale i forbindelse med invasjonen av Ukraina, holdt 24. februar 2022

Disse talene fremstår i ettetid som avgjørende, det vil si representerer vendepunkt i russisk utenrikspolitikk. Talene må sees i sammenheng med hverandre, og de kan leses som Putins utenrikspolitiske program fremover. Innledningsvis har jeg vektlagt å beskrive forholdene rundt talene fordi det er viktig å se dem i kontekst, det vil si hvordan de sikkerhetspolitiske forholdene var på den tiden de ble holdt. Etter introduksjonen av talene og selve oversettelsen, følger del to av oppgaven som er en kommentar til oversettelsesarbeidet.

1.1 Tale på sikkerhetskonferansen i München, holdt 10. februar 2007

Talen ble holdt på sikkerhetskonferansen i München på hotell Bayerischer Hof, og den varte ca. 30 minutter og 30 sekunder, uten nevneverdige pauser. Konferansen er en årlig internasjonal konferanse om sikkerhetspolitikk som har blitt holdt siden 1963. Det er verdens ledende forum for debatt om internasjonal sikkerhetspolitikk. Beslutningstakere og eksperter på toppnivå innen forsvars- og utenrikspolitikk samles på konferansen. Konferansen blir sett på som en sentral plattform for dialog mellom øst og vest, og har vært viktig for å fremme tettere samarbeid og forståelse om sikkerhetsutfordringer (Munich Security Conference, 2023).

I talen kritiserte Putin den unipolare verdensordenen, dominert av USA, etter slutten av den kalde krigen. Han gikk inn på temaer som USAs utenrikspolitikk, amerikansk militær ekspansjon og NATOs utvidelse østover – uten å ta hensyn til interessene til andre nasjoner eller internasjonale organisasjoner som FN. Putin fremhevet at slike handlinger skaper ustabilitet og undergraver global sikkerhet. I talen skisserte Putin en ny multipolar verdensorden hvor Russland ikke lenger fant seg i å bli forsøkt holdt nede av Vesten, og han gjorde det klart at Russland var klar for å gjenvinne sin posisjon som stormakt. Talen markerer en mer selvsikker og kritisk holdning til USA og dets allierte, og kan sees på som et vendepunkt i forholdet til Vesten.

1.2 Tale i forbindelse med annekteringen av Krym, holdt 18. mars 2014

Som arena for talen valgte Putin den tradisjonsrike Georgievskij-hallen i Kreml, Moskva. Talen varte ca. 44 minutter og 30 sekunder, inkludert flere pauser underveis hvor taleren mottar applaus. Publikum er begge kamrene i den russiske føderasjonens føderale forsamling, Statsdumaen og Føderasjonsrådet, i tillegg til representanter fra Krym og Sevastopol. Det er neppe tilfeldig at talen ble holdt nettopp i Georgievskij-hallen, den største av fem haller i Kreml-palasset. Hallen er dekorert med 18 spiralformede søyler, som øverst er ornamentert med laurbærkransede statuer som symboliserer landets militære seire. Veggene er prydet med forgylte stjerner og insignier med ordene: «За службу и храбрость» (For tjeneste og

tapperhet), samt marmortavler inngravert med lister over regimenter, kompanier, generaler og offiserer som har mottatt Sankt Georgsordenen¹ (Vvprf, 2023).

I talen forsvarte Putin Russlands handlinger og hevdet at folkeavstemningen som ble avholdt på Krym tidligere i samme måned, var legitim og i samsvar med folkeretten. Den gav befolkningen muligheten til å uttrykke sin egen vilje om å bli en del av Russland eller ikke. Putin fremhevet Kryms betydning for Russland, og la vekt på de historiske, kulturelle og etniske båndene mellom Russland og Krym. Ifølge Putin var det en historisk urett å overføre Krym-regionen fra den russiske til den ukrainske unionsrepublikken i 1954. Videre kritiserte han den politiske utviklingen i Ukraina. Han gikk også til kraftig angrep på hvordan NATO, med USA i ledelsen, tok seg til rette overfor andre land, og hvordan alliansen hadde utvidet seg mot øst.

Russlands annektering av Krym og støtten til russiskorienterte separatister i Donbas i Øst-Ukraina medførte en forverring av forholdet til Vesten. Denne talen markerer også et vendepunkt, og mange eksperter har hevdet at dette har utløst en ny kald krig mellom Russland og Vesten.

1.3 Tale i forbindelse med invasjonen av Ukraina, holdt 24. februar 2022

Talen ble publisert kl. 06.00 (Moskva-tid) på Kremles nettsider, og varte ca. 28 minutter, uten nevneverdige pauser. Dette er omtrent samtidig som invasjonen av Ukraina startet. Dette er en TV-tale som er spilt inn på forhånd, uten publikum. Putin sitter bak et skrivebord i det som ser ut til å være kontoret hans i Kreml.

I talen forklarte Putin at han ikke hadde noe annet valg enn å iverksette en militær spesialoperasjon i Ukraina. Han begrunnet dette med at Russlands sikkerhet var truet og i økende grad undergravd av Vesten. NATO kom stadig nærmere Russlands grenser, og dette utgjorde en uakseptabel trussel. Store deler av talen er en kraftig kritikk av USA og et NATO som han beskriver som USAs redskap i utenrikspolitikken.

Invasjonen av Ukraina 24. februar 2022 kan på mange måter sees på som en utvidelse av Russlands væpnede intervensjon i Øst-Ukraina allerede i 2014. Dette har forverret forholdet

¹ Sankt Georgsordenen ble opprinnelig etablert 7. desember 1769 (gregoriansk kalender) som den høyeste militære dekorasjonen i det russiske imperiet for offiserer og generaler av keiserinne Katarina den store (The Fitzwilliam Museum, 2023).

til Vesten ytterligere, og vi må tilbake til den kalde krigen for å kunne sammenligne det dårlige forholdet.

2. Oversettelse

2.1 Tale og diskusjon på den sikkerhetspolitiske konferansen i München

10. februar 2007 17:37 München

V. Putin: Mange takk, ærede fru forbundskansler, herr Teltschik, mine damer og herrer!

Jeg er meget takknemlig for invitasjonen til en så representativ konferanse, som har samlet politikere, militære, næringsdrivende og eksperter fra mer enn 40 land i verden.

Konferansens format gir meg mulighet til å unngå «overflødig høflighet» og nødvendigheten av å snakke i runde og hyggelige, men tomme diplomatiske klisjeer. Konferansens format tillater meg å si hva jeg faktisk mener om internasjonale sikkerhetsproblemer. Dersom resonnementet mitt viser seg å være altfor polemisk tilspisset eller upresist for våre kolleger, ber jeg dere om ikke å være sint på meg, dette er jo bare en konferanse. Jeg håper at herr Teltschik ikke vil slå på det «røde lyset» der etter to-tre minutter av talen min.

Så. Det er kjent at problematikken når det gjelder internasjonal sikkerhet, omfatter mye mer enn spørsmål om militær-politisk stabilitet. Den inkluderer stabilitet i verdensøkonomien, overvinnelse av fattigdommen, økonomisk sikkerhet og utvikling av dialog mellom sivilisasjonene.

Sikkerhetens altomfattende, udelelige karakter er også uttrykt i dens grunnleggende prinsipp: «den enkeltes sikkerhet er alles sikkerhet». Som Franklin Roosevelt sa allerede i de første dagene etter utbruddet av andre verdenskrig: «Hvor enn freden brytes, er verden overalt i fare og truet.»

Disse ordene er fortsatt relevante i dag. Det fremkommer for øvrig i temaet for vår konferanse, slik det er formulert her: «Globale kriser – Globalt ansvar».

For bare to årtier siden var verden ideologisk og økonomisk splittet, og dens sikkerhet ble ivaretatt av de enorme strategiske potensialene til de to supermaktene.

Den globale konfrontasjonen skjøv de ytterst alvorlige økonomiske og sosiale problemene ut i periferien av de internasjonale relasjonene og dagsordenen. Som enhver krig, etterlot «den

kalde krigen» oss med «ueksploderte granater», billedlig talt. Jeg sikter til de ideologiske stereotypene, dobbeltstandardene og blokktenkningens øvrige sjabloner.

Den unipolare verden som ble foreskrevet etter «den kalde krigen», ble heller ikke realisert.

Menneskehetens historie kjenner naturligvis også til perioder med unipolaritet og streben etter verdensherredømme. Hva har ikke skjedd i menneskehetens historie?

Men hva er så den unipolare verden? Uansett hvordan man pynter på dette begrepet, så betyr det til syvende og sist bare én ting i praksis: Det er ett sentrum for lederskap, ett sentrum for makt, ett sentrum for beslutninger.

Det er en verden med én herre, én suveren. Dette er til syvende og sist ødeleggende ikke bare for alle som befinner seg innenfor rammene av dette systemet, men også for den suverene selv, fordi det ødelegger ham fra innsiden.

Dette har selvfølgelig ingenting å gjøre med demokrati. Demokrati er, som kjent, flertallsmakt, der mindretallets interesser og meninger også blir tatt hensyn til.

Russland blir forresten stadig belært om demokrati. Men de som belærer oss, vil av en eller annen grunn egentlig ikke lære selv.

Jeg mener at for nåtidens verden er en unipolar modell ikke bare uakseptabel, men til og med umulig. Det kommer ikke bare av at vår nåtidige verden, ja, nettopp vår nåtidige verden, ikke vil ha nok verken militærpolitiske eller økonomiske ressurser hvis den ledes av bare en part. Enda viktigere er at selve modellen ikke fungerer, ettersom den ikke er og ikke kan være basert på det moralsk-etiske grunnlaget for den moderne sivilisasjon.

Samtidig er alt som skjer i verden i dag, og vi har akkurat begynt å diskutere det nå, en konsekvens av forsøkene på å innføre nettopp dette konseptet i verdensanliggendene, det vil si konseptet for en unipolar verden.

Hva er resultatet?

Ensidige og ofte illegitime handlinger har ikke løst et eneste problem. Ja, mer enn det: De har blitt en generator for nye menneskelige tragedier og arnesteder for spenning. Døm selv: Det har ikke blitt færre kriger, lokale og regionale konflikter. Herr Teltschik nevnte dette veldig forsiktig. Det omkommer ikke færre mennesker enn tidligere i disse konfliktene, men til og med flere, betydelig flere, betydelig flere!

I dag er vi vitne til en nesten hemningsløs, abnormt overdreven bruk av makt i internasjonale anliggender, en militær maktbruk som styrter verden ned i en avgrunn av konflikter, den ene etter den andre. Som et resultat er det ikke nok krefter til en helhetlig løsning på noen av dem. Det blir umulig å løse dem politisk.

Vi ser en stadig økende neglisjering av folkerettens grunnleggende prinsipper. Dessuten har enkelte normer, ja, så godt som hele rettssystemet i én enkelt stat, først og fremst USAs rettssystem, selvfølgelig, overskredet sine nasjonale grenser på alle områder: Både i økonomien, i politikken og på det humanitære området påtvinges det andre stater. Vel, hvem vil like det? Hvem vil like det?

I internasjonale anliggender ser man stadig oftere en streben etter å løse det ene eller andre spørsmålet med utgangspunkt i det som er såkalt politisk hensiktsmessig under den aktuelle politiske konjunkturen.

Dette er selvfølgelig ytterst farlig. Det fører til at ingen føler seg trygge lenger. Jeg vil understreke dette: Ingen føler seg trygge, for ingen kan gjemme seg bak folkeretten, som bak en steinmur! En slik politikk er naturligvis en katalysator for rustningskappløpet.

Maktfaktorens dominans driver uunngåelig frem en trang hos en rekke land til å skaffe seg masseødeleggelsesvåpen. Dessuten har det dukket opp prinsipielt nye trusler som også var kjent tidligere, men som i dag antar en global karakter, slik som terrorisme.

Jeg er overbevist om at vi har nådd det avgjørende øyeblikket hvor vi seriøst må vurdere hele den globale sikkerhetsarkitekturen.

Her må utgangspunktet være at vi søker en fornuftig balanse mellom interessene til alle aktørene i det internasjonale selskap. Særlig nå, hvor det «internasjonale landskapet» endres så merkbart og så raskt – og det på bekostning av den dynamiske utviklingen i en hel rekke stater og regioner.

Fru forbundskansler har allerede nevnt dette, men Indias og Kinas totale BNP i form av kjøpekraftsparitet er allerede større enn USAs. Beregnet etter samme prinsipp overstiger BRICS-landenes BNP – Brasil, Russland, India og Kina – EUs totale BNP. Denne avstanden vil, ifølge eksperter, bare øke i et overskuelig historisk perspektiv.

Det er ingen tvil om at det økonomiske potensialet i de nye globale vekstsentrene uunngåelig vil bli konvertert til politisk innflytelse og styrke multipolariteten.

I denne forbindelse øker rollen til det multilaterale diplomati betydelig. Det er ingen alternativer til åpenhet, innsyn og forutsigbarhet i politikken, og bruk av makt bør virkelig være et eksepsjonelt tiltak, akkurat som bruken av dødsstraff i enkelte staters rettssystem.

I dag er vi tvert imot vitne til en situasjon der land hvor bruk av dødsstraff er forbudt selv når det gjelder drapsmenn og andre farlige kriminelle, likevel tar lett del i militære operasjoner som det er vanskelig å kalle legitime. Men mennesker omkommer i disse konfliktene, hundrevis, tusenvis av fredelige mennesker!

Men samtidig oppstår spørsmålet: Skal vi bare likegyldig og viljeløst se på ulike interne konflikter i enkeltland, på autoritære regimers og tyranners handlinger og på spredningen av masseødeleggelsesvåpen? Egentlig var det nemlig dette som lå til grunn for det spørsmålet som ble stilt til forbundskansleren av vår ærede kollega, herr Lieberman. *Jeg forstod vel spørsmålet Deres korrekt (henvendt til J. Lieberman)? Selvfølgelig er dette et alvorlig spørsmål!* Kan vi bare passivt se på det som skjer? Jeg skal prøve å besvare spørsmålet Deres også: Vi skal selvfølgelig ikke passivt se på. Selvfølgelig ikke.

Men har vi midler til å motstå disse truslene? Selvfølgelig har vi det. Det er nok å minne om nyere historie. Det var tross alt en fredelig overgang til demokrati i landet vårt! Det skjedde tross alt en fredelig transformasjon av det sovjetiske regimet, en fredelig transformasjon! Og av hvilket regime! Med hvilken mengde våpen, inkludert atomvåpen! Hvorfor er det nå nødvendig å bombe og skyte i ethvert passende tilfelle? Er det virkelig slik at vi i en situasjon med fravær av trusselen om gjensidig ødeleggelse, mangler politisk kultur, respekt for demokratiske verdier og for loven?

Jeg er overbevist om at ene og alene FN-pakten kan være beslutningsmekanismen for bruk av militær makt som siste utvei. I denne forbindelse har jeg enten ikke forstått hva som nylig ble sagt av vår kollega, Italias forsvarsminister, eller så uttrykte han seg unøyaktig. Jeg hørte i hvert fall at bruk av makt bare kan anses som legitimt dersom avgjørelsen er tatt i NATO, EU eller FN. Hvis han virkelig mener det, så har vi forskjellige synspunkter. Eller jeg hørte feil. Bruk av makt kan bare anses som legitimt dersom avgjørelsen er tatt på grunnlag av og innenfor rammene til FN. Verken NATO eller Den europeiske union må få erstatte De forente nasjoner. Når FN reelt forener kreftene i det internasjonale samfunnet, som virkelig kan reagere på hendelser i enkeltland, og når vi blir kvitt ringeakten for folkeretten, så kan situasjonen endre seg. I motsatt fall vil situasjonen bare ende opp i en blindgate og

mangedoble mengden av alvorlige feil. Samtidig er det selvfølgelig nødvendig å strebe etter at folkeretten får en universell karakter både når det gjelder å forstå og å anvende dens normer.

Vi må ikke glemme at en demokratisk fremgangsmåte i politikken ufravikelig forutsetter diskusjon og omhyggelig utarbeidelse av beslutninger.

Mine damer og herrer!

Den potensielle faren ved å destabilisere de internasjonale relasjonene er også knyttet til den åpenbare stagnasjonen på nedrustningsfeltet.

Russland tar til orde for å gjenoppta dialogen om dette svært viktige spørsmålet.

Det er viktig å bevare stabiliteten i det folkerettslige grunnlaget for nedrustning, og på samme tid sikre kontinuiteten i prosessen med å redusere atomvåpnene.

Vi har blitt enige med Amerikas forente stater om å redusere vårt kjernefysiske potensial når det gjelder strategiske missiler til 1700–2200 atomstridshoder innen 31. desember 2012.

Russland har til hensikt å strengt oppfylle sine forpliktelser. Vi håper at våre partnere vil opptre like åpent og ikke for sikkerhets skyld, i tilfelle en «svart dag», legge til side et par hundre ekstra atomstridshoder. Hvis De forente stater sine nye forsvarsminister her i dag vil erklære at De forente stater ikke vil skjule disse ekstra ladningene hverken i depoter, «under hodeputen» eller «under teppet», så foreslår jeg at alle reiser seg og gir det en stående applaus. Det ville være en veldig viktig erklæring.

Russland følger strengt og har til hensikt å fortsatt følge Ikkespredningsavtalen om atomvåpen og det multilaterale kontrollregimet for missilteknologi. Prinsippene som er nedfelt i disse dokumentene, har universell karakter.

I denne forbindelse vil jeg gjerne minne om at Sovjetunionen og De forente stater på 80-tallet undertegnet en avtale² om avvikling av en hel klasse mellom- og kortdistansemissiler, men dette dokumentet ble ikke gitt en universell karakter.

I dag har en hel rekke land allerede slike missiler: Den demokratiske folkerepublikken Korea, Republikken Korea, India, Iran, Pakistan og Israel. Mange andre stater i verden utvikler disse systemene og planlegger å legge dem til sine våpenarsenaler. Bare Amerikas forente stater og Russland er forpliktet til ikke å lage slike våpensystemer.

² INF-avtalen (8. desember, 1987). *Oversettelsers anmerkning.*

Det er klart at under slike vilkår er vi tvunget til å tenke på å ivareta vår egen sikkerhet.

Samtidig kan man ikke tillate fremveksten av nye destabiliserende høyteknologiske våpentyper. Jeg snakker ikke om tiltak for å forebygge nye konfrontasjonsområder, spesielt i verdensrommet. «Star Wars» er som kjent ikke lenger science fiction, men virkelighet. Allerede på midten av 80-årene [i forrige århundre] gjennomførte våre amerikanske partnere i praksis en avskjæring av en egen satellitt.

Etter Russlands syn kan militariseringen av verdensrommet provosere frem uforutsigbare konsekvenser for verdenssamfunnet, og føre til intet mindre enn begynnelsen på en atomvåpenæra. Vi har gjentatte ganger presentert initiativer som tar sikte på å forhindre våpen i verdensrommet.

I dag vil jeg gjerne informere dere om at vi har utarbeidet et utkast til en avtale om å forebygge utplassering av våpen i det ytre rom. I nærmeste fremtid vil det bli sendt til våre partnere som et offisielt forslag. La oss jobbe med dette sammen.

Vi kan heller ikke annet enn å være urolige over planene om å utplassere elementer av et missilforsvarssystem i Europa. Hvem trenger en ny runde av det uunngåelige rustningskappløpet i dette tilfellet? Jeg tviler sterkt på at europeerne selv gjør det.

Ingen av de såkalte problemlandene har missilvåpen, med en rekkevidde på rundt 5000–8000 kilometer, som reelt kan true Europa. I en overskuelig fremtid og i et overskuelig perspektiv vil det heller ikke komme noen, det er ikke engang forventet. Ja, og en hypotetisk oppskyting, for eksempel av et nordkoreansk missil over Vest-Europa mot USAs territorium, er i klar strid med ballistikkens lover. Som vi sier i Russland, vil dette uansett være det samme som «å strekke høyre hånd opp til venstre øre», det vil si bakvendt.

Når jeg er her i Tyskland, kan jeg ikke unnlate å nevne den kritiske tilstanden for avtalen³ om konvensjonelle væpnede styrker i Europa.

Den tilpassede CFE-avtalen ble undertegnet i 1999. Den tok hensyn til den nye geopolitiske realiteten – avviklingen av Warszawa-blokken. Syv år har gått siden den gang, og kun fire stater, deriblant Den russiske føderasjonen, har ratifisert dette dokumentet.

NATO-landene har åpent erklært at de ikke vil ratifisere avtalen, inkludert bestemmelsene om flankebegrensninger (om utplassering av et bestemt antall væpnede styrker på flankene) før

³ CFE-avtalen (19. november, 1990). *Oversetterens anmerkning.*

Russland trekker tilbake sine baser fra Georgia og Moldova. Vi fremskynder til og med tilbaketrekkingen av våre tropper fra Georgia. Vi har løst disse problemene med våre georgiske kolleger, og det er kjent for alle. I Moldova er det fortsatt en gruppe på 1500 soldater som utfører fredsbevarende funksjoner og vokter ammunisjonslagre som er igjen fra sovjettiden. Vi diskuterer stadig dette spørsmålet med herr Solana, han kjenner vår holdning. Vi er klare til å jobbe videre i denne retningen.

Men hva skjer samtidig? På samme tid dukker det i Bulgaria og Romania opp såkalte lette amerikanske fremskutte baser med fem tusen mann i hver. Det viser seg at NATO flytter sin frontlinje frem til våre statsgrenser, mens vi, i strengt samsvar med CFE-avtalen, ikke på noen måte reagerer på disse handlingene.

Jeg mener det er åpenbart: NATOs utvidelsesprosess har ingenting å gjøre med moderniseringen av selve alliansen eller med å trygge sikkerheten i Europa. Tvert imot er det en alvorlig provoserende faktor som reduserer nivået for gjensidig tillit. Vi har berettiget grunn til å spørre åpent: Hvem er denne utvidelsen rettet mot? Hva skjedde med forsikringene som ble gitt av de vestlige partnerne etter oppløsningen av Warszawapakten? Hvor er disse erklæringene nå? Ingen husker dem engang. Men jeg vil tillate meg å minne denne salen om hva som ble sagt. Jeg vil gjerne anføre et sitat fra talen til NATOs generalsekretær herr Wörner i Brussel 17. mai 1990. Han sa den gang: «Selve det faktum at vi er klare til ikke å utplassere NATO-styrker utenfor BRDs territorium gir Sovjetunionen faste sikkerhetsgarantier.» Hvor er disse garantiene?

Berlinmurens steiner og betongblokker er for lengst blitt spredt som suvenirer. Men vi må ikke glemme at murens fall også ble mulig takket være det historiske valget som blant annet vårt folk, Russlands folk, foretok. Et valg til fordel for demokrati og frihet, åpenhet og oppriktig partnerskap med alle medlemmer av den store europeiske familien.

Nå prøver de å påtvinge oss nye skillelinjer og murer, riktignok virtuelle, men likevel skillelinjer, som skjærer gjennom vårt felles kontinent. Skal det virkelig igjen kreves mange år og tiår, samt skifte av flere generasjoner politikere, for å «rive ned» og «demontere» disse nye murene?

Mine damer og herrer!

Vi går også entydig inn for å styrke ikke-sprednings-regimet. Det eksisterende folkerettslige grunnlaget gjør det mulig å utvikle teknologi for produksjon av kjernebrensel til bruk for

fredelige formål. Mange land ønsker med god grunn å skape sin egen kjernekraftindustri som grunnlag for egen energiavhengighet. Men vi forstår også at denne teknologien raskt kan omdannes til fremstilling av våpen.

Dette medfører alvorlig internasjonal spenning. Et slående eksempel på det er situasjonen rundt det iranske atomprogrammet. Hvis det internasjonale samfunnet ikke utarbeider en fornuftig løsning på denne interessekonflikten, vil verden fortsette å rystes av lignende destabiliserende kriser, fordi det er flere terskelland enn Iran, og det vet både vi og dere. Vi vil stadig støte på trusselen om spredning av masseødeleggelsesvåpen.

I fjor kom Russland med et initiativ til å opprette multinasjonale sentre for anrikning av uran. Vi er åpne for at slike sentre opprettes ikke bare i Russland, men også i andre land hvor det finnes fredelig atomenergi på et legitimt grunnlag. Stater som ønsker å utvikle atomenergi, kunne garanteres å motta brensel gjennom direkte deltakelse i disse sentrenes arbeid, naturligvis under streng kontroll av IAEA.

De siste initiativene til presidenten i Amerikas forente stater, George Bush, er også i samsvar med det russiske forslaget. Jeg antar at Russland og USA objektivt og i samme grad er interessert i å skjerpe regelverket for ikke-spredning av masseødeleggelsesvåpen og deres leveringsmidler. Nettopp våre land er ledende innen atom- og missilpotensiale, og må også bli ledende i utviklingen av nye, strengere tiltak innen ikke-spredning. Russland er klar for et slikt arbeid. Vi rådfører oss med våre amerikanske venner.

Generelt sett bør det gå ut på å skape et helt system av politiske initiativer og økonomiske stimulanser – stimulanser hvor stater ikke ville være interessert i å opprette egne kapasiteter til fremstilling av kjernebrensel, men ville ha mulighet til å utvikle atomenergi og styrke sitt energipotensial.

I denne forbindelse vil jeg dvele nærmere ved internasjonalt energisamarbeid. Fru Forbundskansler nevnte også dette kort, da hun var inne på temaet. I energisektoren er Russland innstilt på å skape felles markedsprinsipper og transparente betingelser for alle. Det er åpenbart at prisen på energibærere må bestemmes av markedet, og ikke være gjenstand for politiske spekulasjoner, økonomisk press eller utpressing.

Vi er åpne for samarbeid. Utenlandske selskaper deltar i våre største energiprojekter. Ifølge ulike estimater finansieres opptil 26 prosent av oljeutvinningen i Russland – vær snill og tenk over dette tallet – opptil 26 prosent av oljeutvinningen i Russland finansieres av utenlandsk

kapital. Prøv, prøv å gi meg et eksempel på nøkkelbransjer i vestlige lands økonomi, der russiske virksomheter er like bredt tilstede. Det finnes ingen slike eksempler! De finnes ikke.

Jeg vil også minne om forholdet mellom de investeringene som kommer til Russland, og de som går fra Russland til andre land i verden. Forholdet er omtrent femten til én. Her har dere et tydelig eksempel på åpenhet og stabilitet i den russiske økonomien.

Økonomisk sikkerhet er et område hvor alle skal følge de samme prinsippene. Vi er klare til å konkurrere på ærlig vis.

Det skapes stadig større muligheter for dette formålet i den russiske økonomien. Ekspertene og våre utenlandske partnere vurderer denne dynamikken objektivt. Dermed ble Russlands rangering i OECD nylig hevet: Vårt land gikk fra fjerde til tredje risikogruppe. Jeg vil gjerne benytte anledningen her i München i dag til å takke våre tyske kolleger for å legge til rette for at denne avgjørelsen kunne vedtas.

Videre. Som dere vet, har prosessen med Russlands tilslutning til WTO gått inn i slutfasen. Jeg vil påpeke at i løpet av de lange, vanskelige forhandlingene hørte vi flere ganger snakk om ytringsfrihet, handelsfrihet og like muligheter, men av en eller annen grunn utelukkende i forhold til vårt russiske marked.

Det er enda et viktig tema som har direkte innvirkning på global sikkerhet. I dag snakkes det mye om å bekjempe fattigdom. Hva er det egentlig som skjer her? På den ene siden bevilges det økonomiske ressurser til bistandsprogrammer for de fattigste landene – iblant ganske betydelige økonomiske ressurser. Men for å være ærlig, og mange her vet dette også, så går de ofte til «utvikling» av giverlandenes egne selskaper. På den andre siden forblir samtidig subsidiene til landbruket i de utviklede landene, og tilgangen til høyteknologi begrenses for andre.

La oss kalle en spade for en spade: Det viser seg at med den ene hånden deles det ut «veldig bistand», og med den andre viderefører man ikke alene den økonomiske tilbakeliggelsen, men man høster også profitten av dette. Den sosiale spenningen som oppstår i disse depressive områdene, resulterer uunngåelig i økende radikalisme, ekstremisme og gir næring til terrorisme og lokale konflikter. Hvis alt dette i tillegg skjer, for eksempel i Midtøsten, hvor man i økende grad oppfatter omverdenen som urettferdig, så oppstår det en risiko for global destabilisering.

Det er åpenbart at de ledende landene i verden må se denne trusselen. De må følgelig skape et mer demokratisk og rettferdig system av økonomiske forbindelser i verden – et system som gir alle en sjanse og en mulighet for utvikling.

Mine damer og herrer, når man taler på en sikkerhetskonferanse, kan man ikke forbigå i taushet virksomheten til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa. Som kjent ble den opprettet for å undersøke alle – jeg vil understreke dette – alle, alle sikkerhetsaspekter: militærpolitiske, økonomiske, humanitære og sammenhengen mellom disse.

Hva ser vi i praksis i dag? Vi ser at denne balansen er tydelig forrykket. Man prøver å forvandle OSSE til et vulgært instrument for å sikre de utenrikspolitiske interessene til ett enkelt land eller en gruppe land i forhold til andre. Denne oppgaven ble også «skreddersydd» for OSSEs byråkratiske apparat, som absolutt ikke har noen forbindelse med grunnleggerstatene. Beslutningsprosedyrene og bruken av de såkalte ikke-statlige organisasjoner er «skreddersydd» for denne oppgaven. Ja, formelt er NGOene uavhengige, men de er målrettet finansierte, og altså kontrollert.

I henhold til de grunnleggende dokumentene er OSSE på det humanitære feltet nedsatt for å yte medlemslandene bistand på deres egen anmodning og under overholdelse av den internasjonale standarden for menneskerettigheter. Dette er en viktig oppgave. Vi støtter den. Men det betyr slett ikke innblanding i andre lands indre anliggender, og langt mindre å påtvinge disse statene hvordan de skal leve og utvikle seg.

Det er åpenbart at slik innblanding på ingen måte bidrar til å utvikle ekte demokratiske stater, men tvert imot gjør dem avhengige, og som en konsekvens av dette politisk og økonomisk ustabile.

Vi forventer at OSSE vil la seg lede av sine umiddelbare oppgaver og bygge relasjoner med suverene stater på grunnlag av respekt, tillit og åpenhet.

Mine damer og herrer!

Avslutningsvis vil jeg gjerne bemerke følgende. Vi, og også jeg personlig, hører veldig ofte oppfordringer til Russland fra våre partnere, inkludert de europeiske partnerne, om å spille en stadig mer aktiv rolle i verdens anliggender.

I denne forbindelse vil jeg tillate meg å komme med en liten bemerkning. Det er neppe nødvendig å tilskynde og stimulere oss til dette. Russland er et land med mer enn tusen års historie, og har praktisk talt alltid nytt det privilegiet å føre en uavhengig utenrikspolitikk.

Vi vil ikke endre denne tradisjonen i dag. Samtidig ser vi tydelig hvordan verden har endret seg – vi vurderer realistisk våre egne muligheter og vårt eget potensial. Selvfølgelig vil vi gjerne forholde oss til ansvarlige og selvstendige partnere, som vi kan samarbeide med for å bygge en rettferdig og demokratisk verdensorden som garanterer sikkerhet og velstand ikke bare for de utvalgte, men for alle.

Takk for oppmerksomheten.

2.2 Tale av presidenten for Den russiske føderasjonen

Vladimir Putin talte i Kreml foran representantene for Statsdumaen, medlemmene av Føderasjonsrådet, lederne for de russiske regionene og representanter for sivilsamfunnet.

18. mars, 2014 15:50 Moskva, Kreml

V. Putin: God dag, ærede medlemmer av Føderasjonsrådet, ærede representanter for Statsdumaen! Ærede representanter for republikken Krym og Sevastopol, de er her, blant oss, borgere av Russland, innbyggerne på Krym og i Sevastopol!

Ærede venner, i dag er vi samlet for å ta for oss et spørsmål som har livsviktig, historisk betydning for oss alle. Den 16. mars ble det avholdt folkeavstemning på Krym, gjennomført i full overensstemmelse med demokratiske prosedyrer og folkerettslige regler.

I avstemningen deltok mer enn 82 prosent av velgerne. Mer enn 96 prosent stemte for en gjenforening med Russland. Tallene er ytterst overbevisende.

For å forstå hvorfor valget ble akkurat slik, er det tilstrekkelig å kjenne Kryms historie, å vite hva Russland har betydd og betyr for Krym, og Krym for Russland.

På Krym er bokstavelig talt alt gjennomsyret av vår felles historie og stolthet. Her ligger det gamle Khersones, hvor den hellige fyrst Vladimir ble døpt. Hans åndelige heltedåd, omvendelsen til den ortodokse tro, forutbestemte det felles kulturelle, verdimesige og sivilisatoriske grunnlaget som forener folkene i Russland, Ukraina og Belarus. I Krym – der er gravene til russiske soldater, hvis tapperhet i 1783 førte Krym inn i det russiske riket. Krym – det er Sevastopol, en legendarisk by, en by med storslagen skjebne, en festningsby og hjemstedet til den russiske Svartehavsflåten. Krym – det er Balaklava og Kertsj, Malakhov kurgan⁴ og Sapun-høydredraget. Hvert av disse stedene er hellige for oss, de er symboler på russisk militær ære og enestående heltemot.

Krym – det er også en unik sammensmelting av forskjellige folkeslags kulturer og tradisjoner. Slik ligner Krym det store Russland, hvor ikke en eneste folkegruppe har forsvunnet eller blitt oppløst gjennom århundrene. Russere og ukrainere, krymtatarer og representanter for andre

⁴ Kurgan er en arkeologisk betegnelse for gravhauger i Russland og i det russiske språkområdet i Europa og Asia (Store norske leksikon, 2023). Malakhov kurgan var også en befestning. Under Krymkrigen (1853-1856) ble det bygget en bastion med et tårn her. 11. september 1855 ble denne erobret av franskmennene etter harde kamper (Britannica, 2023). *Oversetters anmerkning.*

folkeslag har levd og arbeidet side om side på Kryms jord, samtidig som de har bevart sin identitet, tradisjoner, språk og tro.

Av de 2,2 millioner innbyggerne på Krym-halvøya er det i dag for øvrig nesten 1,5 millioner russere og 350 000 ukrainere som hovedsakelig regner russisk som sitt morsmål. Og som folkeavstemningen viste, orienterer en betydelig del av omtrent 290 000–300 000 krymtatarer seg også mot Russland.

Ja, det var en periode da krymtatarene, i likhet med enkelte andre folkeslag i Sovjetunionen, ble utsatt for grusom urettferdighet. La meg bare si: Mange millioner mennesker av forskjellige nasjonaliteter, og fremfor alt naturligvis russere, ble utsatt for forfølgelse på den tiden. Krymtatarene vendte tilbake til sitt land. Jeg mener at det er nødvendig å fatte alle politiske og lovgivende vedtak som vil fullføre rehabiliteringen av Krymtatarene og fullt ut gjenopprette deres rettigheter og gode navn.

Vi respekterer representantene for alle nasjonaliteter som bor på Krym. Dette er deres felles hjem og deres lille Fedreland. Det vil være riktig – og jeg vet at innbyggerne på Krym støtter dette – om det blir tre likestilte offentlige språk på Krym: russisk, ukrainsk og krymtatarsk.

Ærede kolleger! I folks hjerte og bevissthet har Krym alltid vært og vil forbli en ubestridelig del av Russland. Denne overbevisningen, basert på sannhet og rettferdighet, har vært urokkelig, den ble nedarvet fra generasjon til generasjon, overfor den har både tid og omstendigheter vært maktesløse, og det samme gjelder alle de dramatiske endringene vi og vårt land opplevde gjennom hele det 20. århundre.

Etter revolusjonen innlemmet bolsjevikene av ulike årsaker, la Gud dømme dem, betydelige territorier i det historiske Sør-Russland i den ukrainske unionsrepublikken. Dette ble gjort uten å ta hensyn til innbyggernes etniske sammensetning, og i dag utgjør disse territoriene det sørøstlige Ukraina. I 1954 fulgte beslutningen om å overføre Krym-regionen til Ukraina, og samtidig ble også Sevastopol overført til Ukraina, selv om byen på den tiden var underlagt unionen. Initiativtakeren var Khrusjtsjov personlig, leder av Sovjetunionens kommunistiske parti. Hva som drev ham – ønsket om å sikre seg støtte fra den ukrainske nomenklatura eller å gjøre godt igjen sin egen skyld for organiseringen av masseundertrykkelsen i Ukraina på 30-tallet – det får historikerne finne ut av.

For oss er noe annet viktig: Denne beslutningen ble tatt med åpenbare brudd på den konstitusjonen som eksisterte allerede da. Saken ble avgjort bak kulissene i en snever krets. I

den totalitære staten ble naturlig nok innbyggerne på Krym og i Sevastopol ikke spurt om noe. De ble bare stilt overfor dette faktum. Også da hadde folk naturligvis spørsmål om hvorfor Krym plutselig ble en del av Ukraina. Men i hovedsak – det må sies, det forstår vi alle – i hovedsak ble denne beslutningen oppfattet som en formalitet, for territoriene ble jo overført innenfor grensene av ett stort land. På den tiden var det rett og slett umulig å forestille seg at Ukraina og Russland kunne være adskilt, kunne være forskjellige stater. Men det skjedde.

Det som virket usannsynlig, ble dessverre en realitet. Sovjetunionen kollapset. Hendelsene utviklet seg så hurtig at svært få av borgerne forstod hele dramatikken i de hendelsene som fant sted da, og konsekvensene av dem. Mange mennesker både i Russland og Ukraina, men også i de andre republikkene, håpte at Samveldet av uavhengige stater som oppstod på den tiden, ville bli en ny form for felles statsdannelse. De ble jo lovet en felles valuta, et forent økonomisk rom og et felles forsvar, men alt dette forble bare løfter, og det ble ikke noe stort land. Det var først da Krym plutselig befant seg i en annen stat, at Russland følte at landet ikke bare hadde blitt bestjålet, men plyndret.

Samtidig må det åpent erkjennes at også Russland selv, etter å ha sluppet løs en hel parade av suverene stater, bidro til Sovjetunionens oppløsning. Da så oppløsningen av Sovjetunionen ble formalisert, glemte man både Krym og Sevastopol, hovedbasen til Svartehavsflåten. Millioner av russere gikk til sengs i ett land, og våknet opp i utlandet. Over natten viste det seg å være nasjonale minoriteter i de tidligere unionsrepublikkene, og det russiske folket ble et av de største, for ikke å si det største, splittede folk i verden.

I dag, mange år senere, hørte jeg ganske nylig innbyggere på Krym fortelle at de den gang i 1991 ble overlevert fra hånd til hånd, akkurat som en sekk med poteter. Det er vanskelig å være uenig i dette. Den russiske staten, hva er den da? Hva så, Russland? Russland bøyde hodet, resignerte og svelget denne fornærmelsen. Landet vårt befant seg på den tiden i en så vanskelig situasjon at det rett og slett ikke var i stand til å reelt forsvare sine interesser. Men folk kunne ikke forsone seg med denne opprørende historiske urettferdigheten. I alle disse årene tok både borgere og mange offentlige personer gjentatte ganger opp dette temaet og sa at Krym opprinnelig er russisk jord, og Sevastopol er en russisk by. Ja, vi forsto alt dette godt, følte det i både hjerte og sjel, men vi måtte gå ut fra de rådende realitetene og på et nytt grunnlag bygge gode naboforhold med det uavhengige Ukraina. Men forholdet til Ukraina, til det ukrainske broderfolk, har uten overdrivelse vært, er og vil alltid være av ytterst viktig, fundamental betydning for oss.

I dag kan vi snakke åpent. Jeg vil dele med dere detaljene i de forhandlingene som fant sted på begynnelsen av 2000-tallet. Den ukrainske presidenten Kutsjma ba meg da om å fremskynde prosessen med å fastsette den russisk-ukrainske grensen. Inntil da hadde denne prosessen praktisk talt stått stille. Russland ser ut til å ha anerkjent Krym som en del av Ukraina, men det ble ikke gjennomført forhandlinger om grensedragningene. Jeg forstod alle utfordringene i denne prosessen, men instruerte ikke desto mindre straks de russiske departementene om å intensivere dette arbeidet – det vi si formalisere grensen, slik at det skulle være klart for alle: Ved å godta grensedragningen, anerkjente vi faktisk og juridisk Krym som ukrainsk territorium, og dermed kunne denne saken endelig avsluttes.

Vi imøtekom Ukraina ikke bare når det gjelder Krym, men også et så komplisert tema som avgrensningen av havområdet i Azovhavet og Kertsjstredet. Hva gikk vi ut fra den gangen? Vi tok utgangspunkt i at gode relasjoner med Ukraina var det viktigste for oss, og at de ikke skulle være gisler for fastlåste territorielle tvister. Men samtidig regnet vi naturligvis med at Ukraina ville være vår gode nabo, at russiske og russisktalende borgere i Ukraina, spesielt sørøst i landet og på Krym, ville leve i en vennligsinnet, demokratisk, sivilisert stat, og at deres legitime interesser ville være sikret i samsvar med folkerettens regler.

Situasjonen tok imidlertid en annen vending. Gang på gang ble det gjort forsøk på å frata russerne deres historiske hukommelse, noen ganger også morsmålet, gjøre dem til gjenstand for tvungen assimilering. Og russerne har selvsagt, i likhet med andre borgere i Ukraina, lidd under den permanente politiske og statlige krisen som har rystet Ukraina i mer enn 20 år.

Jeg forstår hvorfor folk i Ukraina ønsket forandring. I løpet av årene med «selvstendighet»⁵, uavhengighet, fikk de, som man sier, nok av myndighetene, de ble rett og slett luta lei av dem. Presidenter, statsministre, parlamentsmedlemmer kom og gikk, men holdningen deres til sitt land og sitt folk endret seg ikke. De «melket» Ukraina, kjempet seg imellom om fullmakter, eiendeler og pengestrømmer. Samtidig var myndighetene lite interessert i hvordan og av hva vanlige mennesker levde, inkludert hvorfor millioner av ukrainske borgere ikke så noen framtidsutsikter for seg selv i fedrelandet, og ble tvunget til å reise til andre land for å jobbe som dagarbeidere. Jeg vil poengtere at de ikke dro til et eller annet Silicon Valley, men nettopp for å jobbe som dagarbeidere. Bare i Russland jobbet det i fjor nesten tre millioner av

⁵ «самостійности» (genitiv) kommer av det ukrainske ordet for selvstendighet «самостійність». Ordet brukes ironisk av Putin i denne sammenhengen. *Oversettelsens anmerkning.*

dem. Ifølge noen estimater utgjorde inntektene deres i Russland mer enn 20 milliarder dollar i 2013. Dette er omtrent 12 prosent av Ukrainas BNP.

La meg gjenta, jeg forstår godt de som gikk ut på Majdan med fredelige slagord, mens de protesterte mot korrupsjon, ineffektiv statsadministrasjon og fattigdom. Retten til fredelig protest, demokratiske prosedyrer og valg eksisterer nettopp for å kunne erstatte myndigheter som folk ikke er tilfreds med. Men de som sto bak de siste hendelsene i Ukraina, forfulgte andre mål: De forberedte nok et statskupp, de planla å ta makten, uten å la seg stanse av noe. De iverksatte terror, drap og pogromer. Kuppets sentrale aktører var nasjonalister, nynazister, russofober og antisemitter. Det er nettopp de som i mange henseender fortsatt bestemmer livet i dagens Ukraina.

Det første de nye såkalte «myndighetene» gjorde, var å fremsette et skandaløst lovforslag om revisjon av språkpolitikken, noe som direkte krenket rettighetene til nasjonale minoriteter. De utenlandske sponsorene til dagens «politikere», kuratorene til dagens «myndigheter», fikk riktignok straks stanset initiativtakerne til dette påfunnet. De er kloke mennesker, det skal de ha, og de forstår hva forsøkene på å bygge en etnisk ren ukrainsk stat vil føre til. Lovforslaget ble utsatt, lagt til sides, men klart til å tas i bruk. Nå ties det om selve det faktum at det eksisterer, åpenbart i håp om at folk har kort hukommelse. Men det er allerede fullstendig klart for alle nøyaktig hva de ukrainske ideologiske arvingene til Bandera, Hitlers håndlanger under andre verdenskrig, har til hensikt å gjøre i fremtiden.

Det er også klart at det fortsatt ikke er noen legitim utøvende makt i Ukraina, det er ingen å snakke med. Usurpatorer har tilranet seg mange statlige organer, uten at de dermed har kontroll over noe i landet, men blir ofte selv – jeg vil understreke dette – kontrollert av ytterliggående elementer. Til og med det å bli mottatt av enkelte ministre i den nåværende regjeringen, er bare mulig med tillatelse fra Majdan-opprørerne. Dette er ingen spøk, det er realiteten i dag.

De som motsatte seg kuppet, ble umiddelbart truet med represalier og straffereaksjoner. Først i rekken var naturligvis Krym, det russisktalende Krym. I denne forbindelse henvendte innbyggerne på Krym og i Sevastopol seg til Russland med oppfordring om å beskytte deres rettigheter og deres liv, ikke tillate det som skjedde, og som fortsatt skjer, i Kiev, Donetsk, Kharkov og enkelte andre ukrainske byer.

Selvfølgelig kunne vi ikke la være å svare på denne anmodningen, vi kunne ikke la Krym og Kryms innbyggere i stikken, det ville være et svik.

Fremfor alt var det nødvendig å bidra til å skape betingelser for en fredelig, fri viljesytring, slik at befolkningen på Krym for første gang i historien kunne bestemme sin egen skjebne. Men hva hører vi i dag fra våre kolleger i Vest-Europa og Nord-Amerika? Vi blir fortalt at vi bryter folkerettens regler. For det første er det bra at de i det minste husket at folkeretten eksisterer, og takk for det, bedre sent enn aldri.

For det andre, det viktigste: Hva er det vi angivelig krenker? Ja, presidenten i Den russiske føderasjonen har av parlamentets øverste kammer fått lov til å bruke væpnede styrker i Ukraina. Men denne retten har han strengt tatt ennå ikke tatt i bruk. De russiske væpnede styrkene gikk ikke inn på Krym, de var allerede der, i samsvar med den internasjonale avtalen. Ja, vi har forsterket våre styrker, men samtidig – og dette vil jeg understreke slik at alle vet og har hørt det – samtidig har vi ikke engang overskredet det fastsatte maksimale antallet til våre væpnede styrker på Krym, det var forutsatt å være på 25 000 mann, og så mange var det rett og slett ikke behov for.

Videre, da Kryms Øverste Sovjet erklærte uavhengighet og avholdt folkeavstemning, henviste de til FN-pakten, som handler om nasjonenes selvbestemmelsesrett. Jeg vil i tillegg minne om at da Ukraina erklærte sin løsrivelse fra Sovjetunionen, gjorde de selv det samme, nesten ord for ord. Ukraina benyttet denne retten, mens Krym-befolkningen blir nektet den. Hvorfor?

I tillegg støttet myndighetene på Krym seg på den velkjente Kosovo-presedensen, en presedens våre vestlige partnere skapte selv, med sine egne hender, som det heter. I en situasjon helt lik den på Krym anerkjente de løsrivelsen av Kosovo fra Serbia som legitim, og beviste dermed for alle at en ensidig uavhengighetserklæring ikke krever noen tillatelse fra de sentrale myndighetene i et land. På grunnlag av FN-paktens artikkel 1, punkt 2, var FNs internasjonale domstol enig i dette og bemerket i sitt vedtak av 22. juli 2010 følgende, jeg siterer ordrett: «Det følger av Sikkerhetsrådets praksis intet generelt forbud mot en ensidig uavhengighetserklæring», og videre: «Generell folkerett inneholder ikke noe gjeldende forbud mot erklæring av uavhengighet». Alt som står, er veldig klart.

Jeg liker ikke å sitere, men jeg kan likevel ikke la være, så her er nok et utdrag fra et offisielt dokument. Denne gangen et skriftlig memorandum fra USA datert 17. april 2009, som ble fremlagt for den samme internasjonale domstol i forbindelse med Kosovo-høringene. Jeg siterer igjen: «Uavhengighetserklæringer kan, og det skjer ofte, være et brudd på nasjonal lovgivning. Det betyr imidlertid ikke at det er et brudd på folkeretten.» Sitat slutt. De skrev det selv, utbasunerte det for all verden, overbeviste alle, og nå er de forarget. For hva? Krym-

befolkningens handlinger passer jo egentlig tydelig inn i denne instruksen. Av en eller annen grunn er det som er mulig for albanerne i Kosovo (og vi respekterer dem), forbudt for russere, ukrainere og krymtatarer på Krym. Igjen melder spørsmålet seg: hvorfor?

Fra det samme USA og Europa hører vi at Kosovo er et slags særtilfelle. Hva gjør det så spesielt, ifølge våre kolleger? Det viser seg at det handler om at det var store tap av menneskeliv under konflikten i Kosovo. Skal dette være et juridisk argument, liksom? Avgjørelsen fra Den internasjonale domstolen sier ingenting om dette punktet i det hele tatt. Og så, må vite, det er ikke engang dobbeltmoral. Det er en utrolig primitiv og ensidig kynisme. Man kan ikke bare frekt tilpasse alt til sine interesser, og kalle det samme objektet hvitt i dag og svart i morgen. Det viser seg altså at man må føre enhver konflikt så langt at menneskeliv går tapt, eller hva?

Jeg vil si det klart: Hvis de lokale selvforsvarsstyrkene på Krym ikke hadde tatt kontroll over situasjonen i tide, kunne det ha gått menneskeliv tapt der også. Gudskjelov skjedde ikke det! Ikke et eneste væpnet sammenstøt fant sted på Krym, og det var ingen menneskelige ofre. Hvorfor tror dere det gikk slik? Svaret er enkelt: Fordi det er vanskelig eller praktisk talt umulig å kjempe mot folket og dets vilje. I denne forbindelse vil jeg takke de ukrainske soldatene, og dette er en betydelig kontingent på 22 000 fullt bevæpnede soldater. Jeg vil takke de ukrainske soldatene som ikke gikk til blodsutgytelse og ikke tilsmusset seg selv med blod.

I denne forbindelse dukker det naturligvis opp også andre tanker. Vi blir fortalt om en eller annen russisk intervensjon på Krym, om aggresjon. Det er merkelig å høre dette. Jeg kommer ikke på et eneste tilfelle fra historien hvor en intervensjon fant sted uten et eneste skudd og uten menneskelige ofre.

Ærede kolleger! I situasjonen rundt Ukraina reflekteres, som i et speil, både det som skjer nå, og det som har skjedd i verden i løpet av de siste tiårene. Etter at det bipolare systemet forsvant, ble det ikke mer stabilitet på planeten. De viktigste internasjonale institusjonene har ikke blitt styrket, men ofte svekket, dessverre. Våre vestlige partnere, ledet av Amerikas forente stater, foretrekker å la seg lede ikke av folkeretten, men den sterkeste rett, i sin praktiske politikk. De har begynt å tro på at de er utvalgte og eksklusive, at de har lov til å avgjøre verdens skjebne, at det alltid bare er de som kan ha rett. De handler som det passer dem: Snart her, snart der bruker de makt mot suverene stater og danner koalisjoner etter prinsippet «den som ikke er med oss, er mot oss». For å gi aggresjonen en fasade av

legitimitet tvinger de frem nødvendige resolusjoner fra internasjonale organisasjoner, og hvis det av en eller annen grunn ikke fungerer, ignorerer de både FNs sikkerhetsråd og hele FN.

Dette var tilfellet i Jugoslavia i 1999, vi husker det godt. Det var vanskelig å tro det, jeg kunne ikke tro mine egne øyne, men ved slutten av det 20. århundre ble en av de europeiske hovedstedene, Beograd, utsatt for missilangrep i flere uker, og deretter fulgte en reell intervensjon. Var det en resolusjon om dette spørsmålet i FNs sikkerhetsråd, som tillot slike handlinger? På ingen måte. Senere var det Afghanistan, Irak og åpenbare brudd på resolusjonen i FNs sikkerhetsråd om Libya, da man i stedet for å sikre den såkalte flyforbudssoenen, også begynte bombeangrepene.

Det var også en hel rekke styrte «farge»-revolusjoner. Det er forståelig at mennesker i landene hvor disse hendelsene fant sted, var lei av tyranni, fattigdom og mangel på framtidsutsikter, men disse følelsene ble ganske enkelt kynisk utnyttet. Disse landene ble påtvunget standarder som på ingen måte samsvarte med folkenes levesett, tradisjoner eller kultur. Resultatet ble kaos, voldsutbrudd og en rekke omveltninger i stedet for demokrati og frihet. Den «arabiske våren» ble erstattet av den «arabiske vinteren».

Et lignende scenario har blitt iverksatt i Ukraina. For å presse gjennom den riktige kandidaten i presidentvalget i 2004, kom de opp med en tredje valgrunde som ikke var fastsatt ved lov. Det var rett og slett absurd og en hån mot grunnloven. Nå har de kastet inn en forhåndsoppsatt, velutrustet geriljahær.

Vi forstår hva som skjer, vi forstår at disse handlingene var rettet mot Ukraina, Russland, og mot integrasjonen i det eurasiske rom. Og dette i en tid da Russland oppriktig søkte dialog med våre kolleger i Vesten. Vi tilbød hele tiden samarbeid om alle sentrale spørsmål, vi ville styrke tillitsnivået, vi ville at våre relasjoner skulle være likeverdige, åpne og ærlige. Men vi så ingen imøtekommenhet.

Tvert imot, vi ble gang på gang lurt, beslutninger ble tatt bak vår rygg, og vi ble stilt overfor et fullbyrdet faktum. Slik var det med utvidelsen av NATO mot øst, med plasseringen av militær infrastruktur ved våre grenser. Vi ble fortalt det samme hele tiden: «Vel, dette angår ikke dere.» Det er lett å si, at det ikke angår en.

Det var også tilfellet med utplasseringen av missilforsvarssystemene. Til tross for alle våre bekymringer går prosjektet sin gang, rykker fremover. Slik var tilfellet med den endeløse

uthalingen av forhandlingene om visumproblemene, med løftene om rettferdig konkurranse og fri tilgang til globale markeder.

I dag blir vi truet med sanksjoner, men vi lever allerede under en rekke restriksjoner som er svært inngripende for oss, for økonomien vår og for landet vårt. For eksempel, under «den kalde krigen» utarbeidet USA, og deretter andre land, de såkalte COCOM-listene, en stor fortegnelse over teknologi og utstyr som det var forbudt å selge til Sovjetunionen. I dag er de formelt avskaffet, men kun formelt, i praksis er mange forbud fortsatt gjeldende.

Kort sagt, vi har all grunn til å tro at den beryktede oppdemningspolitikken overfor Russland, som ble gjennomført i det 18., 19. og 20. århundre fortsetter i dag. De prøver stadig å drive oss inn i et hjørne, fordi vi har en uavhengig posisjon, fordi vi forsvarer den, fordi vi kaller tingene ved deres rette navn, og ikke hykler. Men alt har sine grenser. Når det gjelder Ukraina, har våre vestlige partnere krysset grensen og oppført seg grovt, uansvarlig og uprofesjonelt.

De visste utmerket godt at det bor millioner av russere både i Ukraina og på Krym. Hvor mye politisk teft og måtehold må man miste for ikke å forutse alle konsekvensene av ens handlinger? Russland befant seg på en grense som det ikke var mulig å trekke seg tilbake fra. Hvis man presser en fjær helt sammen, vil den på et tidspunkt slå kraftig tilbake. Dette må de alltid huske.

I dag må hysteriet stanses, man må forlate «den kalde krigens» retorikk og erkjenne en åpenbar ting: Russland er en selvstendig, aktiv deltaker på den internasjonale arena. Russland har, som andre land, nasjonale interesser som må tas hensyn til og respekteres.

Samtidig er vi takknemlige for alle som har uttrykt forståelse for våre skritt på Krym, vi er takknemlige overfor det kinesiske folk, hvis ledelse har vurdert og vurderer situasjonen rundt Ukraina og Krym i hele dens historiske og politiske kontekst, og vi verdsetter høyt Indias tilbakeholdenhet og objektivitet.

I dag vil jeg henvende meg til USAs folk, til de menneskene som helt siden denne staten ble grunnlagt og uavhengighetserklæringen ble vedtatt, har vært stolte over at frihet for dem er overordnet alt. Er ikke ønsket til innbyggerne på Krym om fritt å kunne velge sin egen skjebne like mye verdt? Forstå oss.

Jeg tror at europeerne og fremfor alt tyskerne vil forstå meg. La meg minne om at under de politiske konsultasjonene om sammenslåingen av BRD og DDR som, mildt sagt, ikke bare foregikk på ekspert-, men meget høyt nivå, støttet på langt nær representantene fra alle de

landene som er og den gang var allierte med Tyskland, selve ideen om gjenforening. Men landet vårt, derimot, støttet entydig tyskernes oppriktige, ukuelige ønske om nasjonal forening. Jeg er sikker på at dere ikke har glemt dette, og jeg regner med at borgerne i Tyskland også vil støtte den russiske verden, det historiske Russland, når det ønsker å gjenopprette denne enheten.

Jeg henvender meg også til det ukrainske folk. Jeg ønsker oppriktig at dere skal forstå oss: Vi vil på ingen måte skade dere eller fornærme deres nasjonale følelser. Vi har alltid respektert den ukrainske statens territorielle integritet, til forskjell fra de som har ofret Ukrainas enhet for sine egne politiske ambisjoner. De brisiker seg med slagord om det store Ukraina, men nettopp de har gjort alt for å splitte landet. Dagens borgerkonfrontasjon er helt og holdent deres ansvar. Jeg vil at dere skal høre meg, kjære venner. Ikke tro på de som skremmer dere med Russland, og roper at andre regioner vil følge etter Krym. Vi ønsker ingen deling av Ukraina, det har vi ikke behov for. Når det gjelder Krym, så har det vært og vil fortsette å være både russisk, ukrainsk og krymtatarsk.

Jeg gjentar, Krym vil, slik det har vært i århundrer, være et hjemsted for representanter for alle folkeslagene som bor der. Men det vil aldri tilfalle Banderistene!

Krym er vår felles eiendom og den aller viktigste faktoren for stabilitet i regionen. Dette strategiske territoriet må være under en sterk og stabil suverenitet, som faktisk kun kan være russisk i dag. Hvis ikke, kjære venner (jeg henvender meg både til Ukraina og til Russland), kan vi, både russere og ukrainere, miste Krym fullstendig, og dette kan skje i et nært historisk perspektiv. Vennligst tenk over disse ordene.

Jeg vil også minne om at i Kiev har en allerede hørt erklæringer om Ukrainas snarlige inntreden i NATO. Hva ville disse utsiktene bety for Krym og Sevastopol? Jo, at NATOs flåte ville dukke opp i denne russiske militære æresbyen, at det ville oppstå en – ikke bare flyktig, men helt konkret – trussel mot hele det sørlige Russland. Alt dette ville faktisk kunne skje, det er helt realistisk, hvis det ikke hadde vært for valget til Krym-befolkningen. Det skal de ha takk for.

Vi er forresten ikke imot samarbeid med NATO, absolutt ikke. Vi er imot at en militær allianse, og NATO forblir i alle sine indre prosesser en militær organisasjon, vi er imot at en militær organisasjon skalter og valter rett utenfor gjerdet vårt, ved siden av vårt hjem eller på våre historiske territorier. Vet dere, jeg kan rett og slett ikke forestille meg at vi skal dra til

Sevastopol for å besøke NATO-sjømenn. De fleste av dem er for øvrig utmerkede karer, men det er bedre å la dem få besøke oss i Sevastopol enn at vi besøker dem.

La meg være helt klar, alt det som nå skjer i Ukraina, smerter vår sjel, det at folk lider, at de ikke vet hvordan de skal leve i dag, og hva som vil skje i morgen. Vår bekymring er forståelig, vi er jo ikke bare nære naboer, vi er faktisk, som jeg allerede har sagt mange ganger, ett folk. Kiev er alle russiske byers mor. Det gamle Rus' er vårt felles opphav, vi kan ikke være uten hverandre.

Jeg vil si en ting til. I Ukraina bor, og vil det komme til å bo, millioner av russere, russisktalende borgere, og Russland vil alltid beskytte deres interesser med politiske, diplomatiske og juridiske midler. Men fremfor alt må Ukraina selv være interessert i at rettighetene og interessene til disse menneskene er garantert. I dette ligger garantien for den ukrainske statens stabilitet og landets territoriale integritet.

Vi ønsker vennskap med Ukraina, vi ønsker at Ukraina skal være en sterk og suveren stat som klarer seg selv. Ukraina er jo for oss en av de ledende partnerne, vi har en mengde felles prosjekter, og uansett hva, tror jeg at de vil lykkes. Og det viktigste: Vi ønsker at det blir fred og enighet i Ukraina, og sammen med andre land er vi klare til å bidra med all mulig hjelp og støtte til dette. Men jeg gjentar: Det er kun borgerne selv i Ukraina som kan skape orden i eget hus.

Ærede innbyggere på Krym og i byen Sevastopol! Hele Russland har beundret deres mot, verdighet og dristighet, det var nettopp dere som avgjorde Kryms skjebne. I disse dager var vi nærmere enn noen gang, vi støttet hverandre. Det var oppriktige solidariske følelser. Det er nettopp ved slike avgjørende historiske øyeblikk at nasjonalåndens modenhet og styrke settes på prøve. Det russiske folk viste slik modenhet og slik styrke med sin samlede støtte til sine landsmenn.

Fastheten i Russlands utenrikspolitiske holdning har vært basert på viljen til millioner av mennesker, på nasjonalt samhold og på støtte fra ledende politiske og offentlige krefter. Jeg vil takke alle for denne patriotiske holdningen. Alle uten unntak. Men det er viktig at vi også fremover bevarer den samme fastheten for å løse oppgavene som Russland står overfor.

Vi vil åpenbart støte på ytre motstand, men vi må selv avgjøre om vi er klare til konsekvent å forsvare våre nasjonale interesser, eller om vi vil overgi dem for alltid og trekke oss tilbake til hvem vet hvor. Noen vestlige politikere skremmer oss allerede ikke bare med sanksjoner, men

også med utsikten til en forverring av problemene innenriks. Jeg skulle gjerne vite hva de mener med det: aktiviteter fra en eller annen femtekolonne – ulike slags «landsforrædere» – eller regner de med å kunne forverre den sosioøkonomiske situasjonen i Russland og dermed fremprovosere folks misnøye? Vi anser slike erklæringer for å være uansvarlige og åpenbart aggressive, og vi vil reagere på dette på en passende måte. Samtidig vil vi selv aldri søke konfrontasjon med våre partnere hverken i øst eller i vest, men tvert imot gjøre alt som er nødvendig for å bygge siviliserte og gode naboforhold, som seg hør og bør i den moderne verden.

Ærede kolleger!

Jeg forstår befolkningen på Krym som stilte spørsmålet i folkeavstemningen svært direkte og tydelig: Skal Krym tilhøre Ukraina eller Russland? Man kan med sikkerhet si at idet ledelsen på Krym og i Sevastopol, representantene for de lovgivende organene, formulerte spørsmålet i folkeavstemningen, hevet de seg over gruppe- og politiske interesser og lot seg lede av, satte som hovedpunkt, menneskenes grunnleggende interesser. En hvilken som helst annen variant av folkeavstemningen, uansett hvor tiltalende den måtte synes ved første øyekast, ville i kraft av dette territoriets historiske, demografiske, politiske og økonomiske særpreg være forbigående, midlertidig og ustabil. Det ville uunngåelig føre til en ytterligere forverring av situasjonen rundt Krym og ha den mest skjebnesvangre innvirkning på menneskenes liv.

Krym-befolkningen stilte spørsmålet hardt og kompromissløst, rett på sak.

Folkeavstemningen ble avholdt åpent, ærlig, og folk på Krym uttrykte klart og overbevisende sin vilje: De vil være sammen med Russland.

Russland står også foran en vanskelig beslutning med henblikk på helheten av både innenriks og utenriks faktorer. Hva mener folk i Russland nå? Her, som i ethvert demokratisk samfunn, er det ulike synspunkter, men holdningen til det absolutte flertallet – jeg vil understreke dette – til det absolutte flertallet av borgerne, er også åpenbar.

Dere kjenner til de siste meningsmålingene som nylig ble gjennomført i Russland: 95 prosent av borgerne mener at Russland skal forsvare interessene til russere og representanter for andre nasjonaliteter som bor på Krym. 95 prosent. Mer enn 83 prosent mener at Russland må gjøre dette, selv om en slik innstilling kompliserer vårt forhold til enkelte stater. 86 prosent av borgerne i vårt land er overbeviste om at Krym fortsatt er russisk territorium, russisk jord. Og nesten – dette tallet er veldig viktig og samsvarer helt med det som folkeavstemningen på Krym viste – nesten 92 prosent er for innlemmelsen av Krym i Russland.

Dermed støtter både det overveldende flertallet av innbyggerne på Krym og det absolutte flertallet av borgerne i Den russiske føderasjonen gjenforeningen av republikken Krym og byen Sevastopol med Den russiske føderasjonen.

Det er opp til Russland selv å treffe en politisk beslutning. Den kan bare være basert på folkets vilje, for bare folket er kilden til enhver makt.

Ærede medlemmer av Føderasjonsrådet! Ærede representanter for Statsdumaen! Borgere av Russland, innbyggere på Krym og i Sevastopol! På grunnlag av resultatene i folkeavstemningen på Krym, og med støtte i folkets vilje, fremlegger jeg i dag for Føderasjonsforsamlingen, og ber den behandle, en konstitusjonell lov om innlemmelse av to nye føderasjonssubjekter i Russland: Republikken Krym og byen Sevastopol. Likeledes ber jeg om at Traktat om Republikken Krym og byen Sevastopols inntreden i Den russiske føderasjonen, som er klargjort for signering, blir ratifisert. Jeg tviler ikke på deres støtte!

2.3 Tale av presidenten for Den russiske føderasjonen

24. februar, 2022 06:00 Moskva, Kreml

V. Putin: Ærede borgere av Russland! Kjære venner!

I dag anser jeg det igjen som nødvendig å snakke om de tragiske hendelsene som finner sted i Donbass, og om de sentrale spørsmålene når det gjelder å ivareta Russlands sikkerhet.

Jeg vil begynne med det jeg sa i talen min 21. februar i år. Jeg snakket om det som gjør oss spesielt bekymret og engstelige, om de grunnleggende truslene som uansvarlige politikere i Vesten – år etter år, skritt for skritt – grovt og hensynsløst iverksetter mot landet vårt. Jeg sikter til utvidelsen av NATO-blokken mot øst og utplasseringen av militær infrastruktur stadig nærmere Russlands grenser.

Det er godt kjent at vi i 30 år iherdig og tålmodig har forsøkt å komme til enighet med de ledende NATO-landene om prinsippene for en lik og udelelig sikkerhet i Europa. Som svar på våre forslag ble vi stadig møtt med enten kynisk bedrag og løgn, eller utpressingsforsøk, mens Den nordatlantiske alliansen i mellomtiden, til tross for alle våre protester og bekymringer, stadig ble utvidet. Krigsmaskinen beveger seg og, jeg gjentar, den nærmer seg for alvor våre grenser.

Hvorfor skjer alt dette? Hvor kommer denne uforskammede måten å snakke fra en posisjon der en selv er enestående, ufeilbarlig og kan tillate seg alt? Hvor kommer denne likegyldige og nedlatende holdningen mot våre interesser og helt legitime krav fra?

Svaret er klart. Alt er forståelig og åpenbart. På slutten av 80-tallet ble Sovjetunionen svekket og kollapseet deretter fullstendig. Hele hendelsesforløpet fra den tiden er en god lekse også for oss i dag. Det har på en overbevisende måte vist oss at lammelse av makt og vilje er det første steget mot fullstendig degradering og glemsel. Den gang var det nok at vi bare en kort stund mistet troen på oss selv, så var det gjort – maktbalansen i verden ble forrykket.

Dette har ført til at tidligere avtaler og overenskomster ikke lenger gjelder. Overtalelse og bønner hjalp ikke. Alt som ikke passer hegemoniet, makthaverne, blir erklært arkaisk, foreldet og overflødig. Og omvendt: Alt som virker fordelaktig for dem, blir presentert som den ultimate sannheten, presset gjennom for enhver pris, frekt og med alle midler. De som ikke er enige, blir tvunget i kne og knekt.

Det jeg snakker om nå, angår ikke bare Russland, og vi er ikke de eneste dette vekker bekymring hos. Dette gjelder hele systemet for internasjonale relasjoner, og noen ganger til og med USAs egne alliansepartnere. Sovjetunionens sammenbrudd innledet faktisk en ny oppdeling av verden. De folkerettslige reglene som gjaldt på denne tiden – de viktigste, mest grunnleggende ble vedtatt etter andre verdenskrig, og konsoliderte i stor grad resultatene av den – begynte å stå i veien for de som erklærte seg selv som vinnere i den kalde krigen.

I det praktiske liv, i internasjonale relasjoner og i reglene for hvordan disse reguleres, måtte man naturligvis ta hensyn til både endringer i verdenssituasjonen og selve maktbalansen. Dette burde imidlertid vært gjort profesjonelt, smidig, tålmodig, hensynsfullt og med respekt for alle lands interesser og forståelse av eget ansvar. Men nei, i stedet ser vi euforien over å være fullstendig overlegen, en slags moderne form for absolutisme, kombinert med et lavt nivå av felles kultur og arroganse hos de som utarbeidet, vedtok og presset gjennom beslutninger som kun tjente dem selv. Situasjonen begynte å utvikle seg etter et annet scenario.

Man trenger ikke lete lenge etter eksempler. Først gjennomførte de uten noen sanksjoner fra FNs sikkerhetsråd en blodig militæroperasjon mot Beograd, og brukte flyvåpen og missiler midt i sentrum av Europa. En kontinuerlig bombing av fredelige byer og livsviktig infrastruktur, som varte i flere uker. Det er nødvendig å minne om disse fakta siden noen vestlige kolleger ikke liker å bli minnet om disse hendelsene. Når vi snakker om dette, foretrekker de å ikke vise til folkerettens regler, men på omstendigheter som de tolker etter sitt eget forgodtbefinnende.

Så sto Irak, Libya og Syria for tur. Den illegitime bruken av militærmakt mot Libya og omgåelsen av alle vedtakene i FNs sikkerhetsråd om Libya-spørsmålet, førte til fullstendig ødeleggelse av staten, skapte en enorm grobunn for internasjonal terrorisme og kastet landet ut i en humanitær katastrofe – ned i en avgrunn der en mangeårig borgerkrig fortsatt pågår. Denne tragedien, som hundretusener, millioner av mennesker ble dømt til, ikke bare i Libya, men i hele denne regionen, førte til massemigrasjon fra Nord-Afrika og Midtøsten til Europa.

Syria var også tiltenkt en lignende skjebne. Den vestlige koalisjonens militære operasjoner på dette landets territorium, uten samtykke fra de syriske myndighetene og uten tillatelse fra FNs sikkerhetsråd, er ikke noe annet enn aggresjon og intervensjon.

En særskilt plass i denne rekken inntar selvfølgelig invasjonen av Irak, som foregikk uten ethvert rettslig grunnlag. Påskuddet som ble valgt, var at USA angivelig hadde pålitelig

informasjon om at det fantes masseødeleggelsesvåpen i Irak. For å bevise dette for hele verden, ristet USAs utenriksminister på et slags reagensrør med hvitt pulver i, samtidig som han forsikret alle om at dette var et kjemisk våpen som ble utviklet i Irak. Senere viste det seg at alt dette var manipulasjon, en bløff: Det var ingen kjemiske våpen i Irak. Det er utrolig, forbløffende, men det er og blir et faktum. Det ble løyet på høyeste statlige nivå og fra FNs talerstol. Resultatet – enorme ofre, ødeleggelser og et voldsomt utbrudd av terrorisme.

Man får generelt et inntrykk av at nesten overalt, i mange regioner i verden hvor Vesten kommer for å etablere sin egen orden, blir resultatet blødende sår som ikke gror, og den internasjonale terrorismens og ekstremismens pest. Alt dette som jeg har snakket om, er de mest rystende, men langt fra eneste eksemplene på at folkeretten ignoreres.

Løftene som ble gitt til vårt land om ikke å utvide NATO en eneste tomme mot øst, føyer seg også inn i denne rekken. Jeg gjentar, de bedro oss, eller for å si det folkelig: De dumpa oss. Ja, man hører ofte at politikk er en skitten virksomhet. Det er kanskje riktig, men ikke så skitten, ikke i samme grad. En slik uredelig atferd er ikke bare i strid med prinsippene for internasjonale relasjoner, men fremfor alt de allment aksepterte normene for moral og etikk. Hvor er rettferdigheten og sannheten i dette? Alt er bare reinspikket løgn og hykleri.

Amerikanske politikere, statsvitere og journalister skriver og sier for øvrig selv at innad i USA har det vokst frem et ekte «løgnens imperium» de siste årene. Det er vanskelig å være uenig i det – slik er det. Men la oss ikke være beskjedne: USA er likevel et stort og mektig land, en systemdannende makt. Alle USAs satelittstater føyer seg ikke bare underdanig og lydige, men jatter med ved enhver anledning, de kopierer USAs atferd og aksepterer entusiastisk de reglene USA foreslår. Derfor kan vi med god grunn slå fast at hele den såkalte Vestblokken, dannet av USA i sitt eget bilde, likt seg selv, alt sammen er selve «løgnens imperium».

Når det gjelder vårt land, så var det nye moderne Russland etter Sovjetunionens sammenbrudd villig til, med hele sin enestående åpenhet, å samarbeide ærlig med USA og andre vestlige partnere, men de forsøkte umiddelbart å presse oss til en praktisk talt ensidig nedrustning – knuse og ødelegge oss fullstendig. Det var nettopp dette som skjedde på 90-tallet og tidlig på 2000-tallet, da det såkalte kollektive Vesten på den mest aktive måte støttet separatismen og bandene av leiesoldater i Sør-Russland. Hvilke ofre, hvilke tap kostet ikke alt dette oss den gang. Hvilke prøvelser måtte vi ikke gjennom før vi endelig klarte å knekke nakken på den internasjonale terrorismen i Kaukasus. Vi husker dette og kommer aldri til å glemme.

Ja, faktisk, helt til det siste har forsøkene på å utnytte oss til egne formål ikke stoppet. De vil ødelegge våre tradisjonelle verdier og påtvinge oss sine pseudoverdier, som ville uthulet oss, vårt folk, innenfra. De holdningene som de allerede aggressivt sprer i sine egne land, fører direkte til forfall og degenerasjon fordi de strider mot selve menneskets natur. Dette vil vi aldri la skje, ingen har noen gang klart det, og heller ikke nå vil det lykkes.

Til tross for dette gjorde vi i desember 2021 likevel igjen et forsøk på å bli enige med USA og deres allierte om sikkerhetsprinsippene i Europa og om ikke-utvidelse av NATO. Alt har vært forgjeves. USA endrer ikke sitt standpunkt. De anser det ikke som nødvendig å forhandle med Russland om dette spørsmålet som er helt avgjørende for oss, og mens de forfølger sine egne mål, ignorerer de våre interesser.

I denne situasjonen dukker selvfølgelig spørsmålet vårt opp: Hva skal vi gjøre videre, hva kan vi forvente? Fra historien vet vi godt hvordan Sovjetunionen i 1940 og tidlig i 1941 på alle mulige måter prøvde å forhindre eller i det minste utsette krigsutbruddet. For å få til dette og ikke provosere den potensielle angriperen, forsøkte landet bokstavelig talt til det siste å unnlate eller utsette å gjennomføre de mest nødvendige og nærliggende skritt for å forberede seg på å avverge det uunngåelige angrepet. De skrittene som til slutt ble tatt, kom katastrofalt for sent.

Som en følge av dette, var ikke landet klart til fullt ut å møte invasjonen til Nazi-Tyskland som, uten krigserklæring, angrep vårt Fedreland 22. juni 1941. Vi lyktes med å stoppe og deretter knuse fienden, men til en enorm pris. Forsøket på å blidgjøre angriperen i forkant av Den store fedrelandskrigen viste seg å være en feil som kostet folket vårt dyrt. I løpet av de første månedene av kampene mistet vi enorme, strategisk viktige territorier og millioner av mennesker. Vi kan ikke tillate oss å gjøre samme feil igjen, det har vi ikke rett til.

De som krever verdensherredømme, erklærer oss, Russland, som sin fiende. De gjør det åpent, uten å måtte svare for det, og jeg understreker at det skjer uten noen som helst grunn. I dag disponerer de faktisk store finansielle, vitenskapelige, teknologiske og militære ressurser. Vi er klar over dette og vurderer objektivt truslene som stadig rettes mot oss på det økonomiske området, så vel som våre muligheter til å stå imot denne frekke og konstante utpressingen. Jeg gjentar, vi vurderer dette uten illusjoner, på en svært realistisk måte.

På det militære området er det moderne Russland, selv etter Sovjetunionens sammenbrudd og tapet av en betydelig del av sitt potensial, i dag en av de mektigste atommaktene i verden. Dessuten er Russland klart overlegent når det gjelder en rekke av de mest moderne

våpensystemene. I denne forbindelse skal ingen være i tvil om at et direkte angrep på landet vårt vil føre til nederlag og forferdelige konsekvenser for enhver potensiell aggressor.

Samtidig er teknologien, inkludert forsvarsteknologien, i rask endring. Hvem som er i ledelsen på dette området, veksler og vil fortsette å veksle mellom partene, men den militære utbyggingen av territorier som grenser opp mot oss, vil – hvis vi tillater at det skjer – fortsette i flere tiår fremover, kanskje for alltid, og det vil skape en stadig økende, fullstendig uakseptabel trussel mot Russland.

Allerede nå, mens NATO utvides mot øst, blir situasjonen for landet vårt verre og farligere for hvert år. I tillegg har ledelsen i NATO de siste dagene snakket åpent om behovet for å fremskynde, forsere fremrykkingen av alliansens infrastruktur til Russlands grenser. Med andre ord: De skjærer sin posisjon. Vi kan ikke lenger bare fortsette å se på det som skjer. Det ville være helt uansvarlig av oss.

Ytterligere utvidelse av NATOs infrastruktur, den påbegynte militære utbyggingen av Ukrainas territorier, er uakseptabel for oss. Det handler selvfølgelig ikke om organisasjonen NATO i seg selv, den er kun et redskap for USAs utenrikspolitikk. Problemet er at i de områdene som grenser til oss – jeg tilføyer, innenfor våre egne historiske territorier – skapes et «anti-Russland» som er fiendtlig mot oss. Dette er underlagt fullstendig utenlandsk kontroll, der NATO-landenes militære styrker i økende grad innretter seg og blir pumpet opp med de mest moderne våpen.

For USA og deres allierte er dette den såkalte oppdemningspolitikken overfor Russland, og den gir dem åpenbare geopolitiske fordeler. Men for vårt land er dette alt i alt et spørsmål om liv og død, et spørsmål om vår historiske fremtid som folk. Dette er ingen overdrivelse, det er et faktum. Dette er en reell trussel ikke bare mot våre interesser, men mot selve eksistensen av vår stat og dens suverenitet. Dette er selve den røde linjen som det gjentatte ganger har blitt snakket om, og de har krysset den.

I denne forbindelse, og med tanke på situasjonen i Donbass, ser vi at de kreftene som gjennomførte et statskupp og tilrev seg makten i Ukraina i 2014, holder på den ved hjelp av i hovedsak dekorative valgprosedyrer, og har definitivt avvist en fredelig løsning på konflikten. I åtte år, i åtte endeløse år, har vi gjort alt for å løse situasjonen med fredelige, politiske virkemidler. Alt har vært forgjeves.

Som jeg sa i min forrige tale, er det umulig å se på det som foregår der, uten å føle medlidenhet. Det var helt umulig å tolerere alt dette. Det var nødvendig å umiddelbart stoppe dette marerittet – folkemordet på de millioner av mennesker som bor der, og hvis eneste håp er Russland, hvis eneste håp er oss. Det var nettopp folkets egne ønsker, følelser og smerte, som for oss var hovedmotivet da vi tok avgjørelsen om å anerkjenne folkerepublikkene i Donbass.

Jeg anser det som viktig å understreke dette ytterligere. For å oppnå sine egne mål støtter de ledende NATO-landene i ett og alt de ekstreme nasjonalistene og nynazistene i Ukraina. De, på sin side, vil aldri tilgi innbyggerne på Krym og i Sevastopol deres frie valg – å gjenforenes med Russland.

Akkurat som de gikk til krig i Donbass, vil de selvfølgelig også gjøre det samme på Krym, for å drepe, slik bødlene fra de ukrainske nasjonalistiske bandene – Hitlers kollaboratører – drepte forsvarsløse mennesker under Den store fedrelandskrigen. De erklærer også åpent at de gjør krav på en rekke andre russiske territorier.

Hele hendelsesforløpet og analysene av tilgjengelig informasjon viser at en konfrontasjon mellom Russland og disse kreftene er uunngåelig. Det er bare et spørsmål om tid: De gjør seg klare og venter på en passende anledning. Nå gjør de også krav på å få atomvåpen. Vi vil ikke tillate det.

Som jeg sa tidligere, har Russland akseptert den nye geopolitiske virkeligheten etter Sovjetunionens sammenbrudd. Vi respekterer og vil fortsette å respektere alle land som gjenoppstod innenfor det postsovjetiske området, og vi vil gjøre det i fremtiden også. Vi respekterer og vil fortsette å respektere deres suverenitet. Et eksempel på det er bistanden vi ga til Kasakhstan, som ble konfrontert med tragiske hendelser og utfordringer for statssystemet og landets integritet. Men Russland kan ikke føle seg trygg, utvikle seg og eksistere med en konstant trussel som kommer fra territoriet til dagens Ukraina.

La meg minne om at vi i årene fra 2000 til 2005 slo militært tilbake mot terrorister i Kaukasus, forsvarte vår stats integritet og bevarte Russland. I 2014 støttet vi innbyggerne på Krym og i Sevastopol. I 2015 brukte vi våre militære styrker til å etablere et pålitelig vern mot at terrorister fra Syria skulle komme inn i Russland. Vi hadde ingen annen måte å beskytte oss på.

Det samme skjer også nå. Vi har rett og slett ingen annen mulighet til å forsvare Russland og vårt folk, enn den vi blir tvunget til å bruke i dag. Omstendighetene krever at vi handler resolutt og umiddelbart. Folkerepublikkene i Donbass har henvendt seg til Russland med en bønn om hjelp.

I overenstemmelse med artikkel 51 i kapittel 7 i FN-pakten og Det russiske føderasjonsrådets godkjenning, og for å oppfylle avtalene om vennskap og gjensidig bistand til Folkerepublikkene Donetsk og Lugansk, ratifisert av Føderasjonsforsamlingen 22. februar i år, har jeg besluttet å gjennomføre en militær spesialoperasjon.

Den har som mål å beskytte de menneskene som har vært utsatt for overgrep og folkemord av Kiev-regimet i åtte år. For å oppnå dette vil vi søke å demilitarisere og denazifisere Ukraina, og i tillegg stille for retten de som har begått en rekke blodige forbrytelser mot sivilbefolkningen, inkludert borgere av Den russiske føderasjonen.

Våre planer inkluderer ikke okkupasjon av ukrainske territorier. Vi har ikke til hensikt å påtvinge noen noe med makt. Samtidig, i den siste tiden i Vesten, hører vi stadig flere som tar til orde for at dokumentene som ble signert av det sovjetiske totalitære regimet – dokumentene som konsoliderer resultatene av andre verdenskrig, ikke lenger skal etterfølges. Ja vel, hva skal man så svare på det?

Fasiten etter andre verdenskrig er hellig, og det samme er de ofrene vårt folk brakte til alteret for seieren over nazismen. Men dette strider ikke mot menneskerettighetenes og frihetens høye verdier, slik de baserer seg på de realitetene som har utviklet seg gjennom alle etterkrigstidens tiår og frem til i dag. Likeledes opphever det heller ikke den nasjonale selvbestemmelsesretten som er nedfelt i FN-paktens artikkel 1.

La meg minne om at verken da Sovjetunionen ble opprettet, eller etter andre verdenskrig, ble de menneskene som bodde på de ene eller andre territoriene i dagens Ukraina, noen gang spurt om hvordan de selv ønsker å leve sine liv. Vår politikk er basert på frihet, enhvers frihet til selv å bestemme sin egen og sine barns fremtid. Vi anser det som viktig at alle folk som bor på territoriet til dagens Ukraina, kan benytte seg av denne retten – retten til å velge – hvis de ønsker det.

I denne forbindelse henvender jeg meg også til borgerne i Ukraina. I 2014 var Russland forpliktet til å beskytte innbyggerne på Krym og i Sevastopol mot dem dere selv kaller «nazister». Innbyggerne på Krym og i Sevastopol valgte sitt historiske Fedreland – Russland

– og vi støttet dem i dette. Jeg gjentar, vi kunne rett og slett ikke ha opptrådt annerledes i dette tilfellet.

Dagens hendelser er ikke knyttet til et ønske om å krenke interessene til Ukraina og det ukrainske folket. De er knyttet til forsvaret av Russland selv mot de som har tatt Ukraina som gissel og forsøker å bruke dette landet mot vårt land og vårt folk.

Jeg gjentar, våre handlinger er et selvforsvar mot de truslene vi er utsatt for, og mot en enda større ulykke enn den som skjer i dag. Uansett hvor vanskelig det vil være, ber jeg dere om å forstå dette, og jeg oppfordrer til samarbeid slik at vi så snart som mulig kan avslutte dette tragiske kapittelet og sammen komme oss videre. Vi tillater ikke noen å blande seg inn i våre anliggender eller våre relasjoner. Vi bygger dem på egen hånd, og på en måte som skaper de nødvendige forutsetningene for å overvinne alle problemer. Slik vil vi, til tross for de eksisterende statsgrensene, kunne styrke oss innenfra som et forent hele. Jeg tror på dette – nettopp det er vår fremtid.

Jeg må også henvende meg til Ukrainas væpnede styrker.

Ærede kamerater! Deres fedre, bestefedre og oldefedre kjempet ikke mot nazistene og forsvarte ikke vårt felles Fedreland for at dagens nynazister skal tilrive seg makten i Ukraina. Dere avla en troskapsed til det ukrainske folk, og ikke til den folkefiendtlige juntaen som plyndrer Ukraina og håner dette folket.

Ikke følg dens kriminelle ordrer. Jeg oppfordrer dere til å legge ned våpnene umiddelbart og gå hjem. For å være tydelig: Alle tjenestegjørende i den ukrainske hæren som etterkommer dette kravet, vil fritt kunne forlate kampsonen og vende tilbake til familiene sine.

Jeg vil nok en gang innstendig understreke at ansvaret for en mulig blodsutgytelse helt og holdent vil ligge på samvittigheten til regimet som styrer Ukrainas territorium.

Og nå noen viktige, svært viktige ord til dem som kan bli fristet til å blande seg inn i de pågående hendelsene utenfra. Enhver som prøver å hindre oss, for ikke å snakke om å skape trusler mot landet vårt, mot folket vårt, skal vite at Russlands respons vil være umiddelbar og føre til konsekvenser som dere aldri før har opplevd i deres historie. Vi er forberedt på ethvert hendelsesforløp. I denne forbindelse er alle nødvendige beslutninger truffet. Jeg håper jeg blir hørt.

Ærede borgere av Russland!

Velstand, selve eksistensen til hele stater og folk, deres fremgang og levedyktighet, har alltid sitt utspring i det kraftige rotsystemet til kulturen og verdiene deres, i forfedrenes erfaringer og tradisjoner, og er naturligvis direkte avhengig av evnen til raskt å kunne tilpasse seg et liv i stadig endring, av samholdet i samfunnet, dets beredvillighet til å konsolidere og samle alle krefter til ett for å komme videre.

Styrke er alltid nødvendig – alltid, men styrke kan ha ulik kvalitet. Politikken til «løgnens imperium», som jeg snakket om i begynnelsen av talen, er først og fremst basert på rå, direkte makt. I slike tilfeller sier vi hos oss: «Har man styrke, trenger man ikke vett».

Men vi vet at den virkelige styrken ligger i rettferdigheten og sannheten, som er på vår side. Og hvis det er slik, så er det vanskelig å ikke være enig i at nettopp styrke og vilje til å kjempe ligger til grunn for uavhengighet og suverenitet, utgjør det ene nødvendige fundamentet som man trygt kan bygge sin fremtid, sitt hjem, sin familie, sitt Fedreland på.

Ærede landsmenn!

Jeg er sikker på at soldatene og offiserene i Russlands væpnede styrker, lojale mot sitt land, vil utføre sin plikt profesjonelt og modig. Jeg er ikke i tvil om at alle myndighetsnivåer, de spesialistene som er ansvarlige for stabiliteten i vår økonomi, i vårt finanssystem og på det sosiale området vil handle velorganisert og effektivt, og det samme gjelder lederne av våre industriselskaper og all russisk forretningsvirksomhet. Jeg regner med en omforent, patriotisk holdning fra alle parlamentspartier og krefter i samfunnet.

Når alt kommer til alt, ligger Russlands skjebne, slik den alltid har gjort gjennom historien, i de trygge hendene til vårt flernasjonale folk. Dette betyr at beslutningene som fattes blir gjennomført, de fastsatte målene blir oppnådd, og sikkerheten til vårt Fedreland vil være garantert.

Jeg tror på deres støtte og på den uovervinnelige styrken som vår kjærlighet til Fedrelandet gir oss.

3. Kommentardel

I denne delen av oppgaven vil jeg kommentere arbeidet med oversettelsen.

Det er en utbredt oppfatning om at krigen i Ukraina er den største hendelsen i Europa siden oppløsningen av Sovjetunionen i 1991. Jeg bestemte meg tidlig for at oppgaven min, på en eller annen måte, måtte handle om krigen i Ukraina. Jeg har en særlig interesse for russisk språk, politikk og historie. Det fremstod derfor naturlig for meg å studere Putins taler.

Historiske referanser går som en rød tråd gjennom Putins taler. Han bruker historien, sin egen oppfatning av den, vel å merke, for å rettferdiggjøre og fremme sitt syn på den aktuelle politiske situasjonen. En inngående analyse av innholdet i talene – det som er sant/usant i dem, de historiske referansene, målsetningene, meningen, budskapet og så videre, kunne utgjort en egen oppgave i seg selv. Det er teksten og oversettelsesarbeidet denne delen av oppgaven handler om.

3.1 Fremgangsmåte

Det sier seg selv at en tale som presenteres muntlig for et publikum, kommuniserer langt mer enn summen av de enkelte ordene. I sin skriftlige form, lest i etterkant, er talen en egen tekst. Før jeg startet arbeidet med oversettelsen, lyttet jeg gjennom de tre talene, alle tilgjengelige på YouTube. Dette ga et godt inntrykk av de andre, nonverbale forholdene knyttet til talene, det vil si konteksten, stemningen, Putins kroppsspråk og så videre. Her går jeg ikke nærmere inn på disse forholdene, men holder meg til talen som skrevet tekst.

Jeg har oversatt talene i kronologisk rekkefølge. Talene har et relativt enkelt og moderne språk, samtidig som de er formelle. Jeg oppfatter stilen og syntaksen i de tre talene som ganske like. Dette vil bli belyst nærmere. Jeg har benyttet den samme avsnittsinndelingen som originalteksten har. Referansestilen i denne oppgaven er APA 7th med fotnoter.

Talene er sakprosa. Putin snakker om virkeligheten sett fra sitt eget og Kremles perspektiv, og det er i hovedsak liten tvil om hva han mener, eller hva han ønsker å oppnå med den valgte retorikken. Slik Kreml ser virkeligheten, er talene like faktabaserte som en hvilken som helst skrevet fagartikkel. Generelt er det altså få eller ingen alternative måter å tolke det Putin sier. Her er det en vesensforskjell mellom å oversette skjønnlitteratur og sak- eller fagprosa.

Jeg vil ta for meg aktuell oversettelsesteori og knytte den til eksempler fra teksten. Aktuelle eksempler fra oversettelsen står med årstall for tale og sidetall fra oversettelsen/originalteksten i parentes. Andre forhold, som for eksempel navn og russiske uttrykk, er nærmere forklart i denne kommentardelen.

Talene ligger lagret på kremlin.ru, som er den offisielle nettsiden til presidenten i Den russiske føderasjonen. Der finner man også engelske oversettelser av talene. Jeg har konsultert disse i forbindelse med kompliserte russiske uttrykksmåter, og vil i noen tilfeller vise til løsninger i de engelske oversettelsene. Inntrykket mitt av de engelske oversettelsene er at de er relativt frie, og ikke er redd for å utelate enkeltmomenter. Etter min mening bør en oversettelse være lojal mot originalteksten, så jeg har hele veien forsøkt å finne norske løsninger som ligger så nært som mulig den russiske originalen. Samtidig er dette «så nært som mulig» selvfølgelig subjektivt, og i denne sammenheng vil begrepet «ekvivalens» være sentralt. Jeg vil forklare dette begrepet og knytte det til ulike eksempler.

I oversettelsesarbeidet har jeg i hovedsak benyttet meg av den nettbaserte Ny stor russisk-norsk ordbok av Valerij Berkov. Andre nettsider er: <http://gramota.ru/>, <https://academic.ru/>, <https://en.openrussian.org/>, <https://context.reverso.net/translation/>, <https://en.wiktionary.org/wiki> Jeg har også benyttet meg av *Russisk-norsk militær ordbok* av Johan Olav Seland (1993).

3.2 Oversettelse

Oversettelse er å overføre en tekst fra ett skriftspråk til et annet. Ordet oversettelse, eller oversetting, brukes også om det som er oversatt, for eksempel et ord, en tekst eller en bok. Faget som har oversettelse/oversetting som studieobjekt, kalles for oversettelsesstudier.

Det er ikke uten videre åpenbart hva som er en god eller dårlig oversettelse, eller hva som er riktig eller feil. Det kommer an på hva man oversetter, hvem man oversetter for, og hva slags normer som gjør seg gjeldende. Disse normene kan være ganske forskjellige i ulike kulturer, og de forandrer seg dessuten over tid.

Selv om man gjerne går ut fra at en oversettelse er eller bør være 'helt lik' kildeteksten, er det så å si aldri tilfellet. Tvert imot er det vanligvis slik at en oversettelse skiller seg mer eller mindre tydelig fra den teksten den er en oversettelse av. Oppgaven vil vise til en rekke slike eksempler.

Det som gjør en tekst til en oversettelse, er altså ikke at den sier nøyaktig det samme som originalen, men at den fungerer i stedet for den og på samme måte. På oversetterfagspråk sier man at teksten ikke skal være identisk, men ekvivalent. Derfor kan samme tekst ha flere oversettelser til ett og samme språk (Alvstad, Refsdal & Lomheim, 2023).

3.3 Ekvivalens

Bibelovertetter og oversettelsesteoretiker Eugene Nida beskriver to ulike typer av ekvivalens, formell og dynamisk. Formell ekvivalens søker å gjenskape strukturen og syntaksen i originalspråket så godt som mulig. Formell ekvivalens anses for å være mer bokstavelig, eller «ord-for-ord-oversettelse». I dynamisk ekvivalens, eller funksjonell ekvivalens, er målet likeverdig effekt. Nida hevdet at «en oversettelse er dynamisk ekvivalent med originalteksten dersom forholdet mellom leser av og budskap i oversettelsen hovedsakelig er det samme som forholdet mellom leser av og budskap i originalteksten» (Venuti, 2021, s. 174).

Lomheims definisjon av ekvivalens minner om dette. Han skriver: «Den nærmeste naturlige språklige gjengivelsen i mottakerspråket av det budskapet (ikke det semantiske innholdet) som er uttrykt i senderspråket. Gjengivelsen skal være likeverdig med hensyn til stilnivå og tekstfunksjon. Ekvivalens bygger på sammenligning, og vi sammenligner produktet, versjonen, med originalen» (Lomheim, 1995, s. 71, s. 74).

Det er flere potensielle fordeler ved å velge en formell ekvivalent oversettelse.

Representasjonen av originalteksten blir mer nøyaktig. Den gir større mulighet for fordypning og analyse, og den er nærmere koblet til originalforfatterens hensikt. En dynamisk ekvivalent oversettelse har også potensielle fordeler. Den er lettere å forstå for moderne lesere.

Formidlingen av den emosjonelle påvirkningen i originalteksten er bedre, og lesbarheten flyter ofte lettere og jevnere (Taber, 2023).

Cary (1959) skriver at mellom de to ulike synene på oversettelse, altså streng formell ekvivalens og fullstendig dynamisk ekvivalens, er det en rekke mellomliggende nivåer som representerer diverse akseptable standarder for litterær oversettelse. I løpet av de siste femti årene har det imidlertid funnet sted et markant skifte i vektleggingen, fra den formelle til den dynamiske dimensjonen. Dette får klar støtte fra forfattere, forlag, lærere og profesjonelle oversettere i en nylig publisert oversikt om oversettelse (Venuti, 2021, s. 174-175). I denne

oppgaven menes *dynamisk ekvivalens* når det kun står «ekvivalens». Når det er snakk om formell ekvivalens, vil det bli presisert at det er nettopp dette.

For å gi et eksempel: En formell ekvivalent oversettelse av uttrykket «слава Бору» i setningen «И слава Богу, что этого не случилось!» (2014-talen, s. 23 / 78), ville blitt «ære være Gud!» eller «Gud være ære!». Dette blir idiomatisk feil på norsk, den ekvivalente løsningen som har nær samme funksjon vil være «takkt Gud» eller «gudskjelov».

Nida definerer kravene til den språklige utformingen slik: «Translating consists in reproducing in the receptor language the closest natural equivalent of the source-language message; first in terms of meaning and secondly in terms of style». Det aller viktigste for oversetteren er altså å gjengi budskapet og meningen. Deretter kommer kravet om å respektere stilen. Den språklige løsningen oversetteren velger, skal være den nærmeste naturlige ekvivalensen i mottakerspråket. I 'naturlig' ligger alt det vi knytter til idiomatisk uttrykksmåte. Versjonen skal altså uttrykke budskapet så idiomatisk og stilistisk nært og likeverdig originalen som mulig (Lomheim, 1995, s. 31).

Samtidig er oversettelse-ekvivalens et relativt begrep, den perfekte versjonen finnes ikke. Det finnes bare gode og mindre gode versjoner. Det er derfor grunn til å opprette to nivåer i ekvivalens-begrepet: den ideelle ekvivalens (rettesnoren og mål) og den realiserte ekvivalens. Alle versjoner – gode eller dårlige – blir etter dette realiserte ekvivalenser av en gitt original. Oversetterens oppgave blir derfor å realisere en versjon som ligger så nær som mulig opp til den ideelle forestillingen om ekvivalens (Lomheim, 1995, s. 85)

Ifølge Nida er ekvivalens ikke mulig å oppnå uten at man tar hensyn til kulturelle referanser i det språket man oversetter til (Venuti, 2021, s. 175). Når man leser Putins taler, er det grunnleggende viktig å være klar over de store forskjellene det er mellom russiske og norske samfunnsforhold – kultur, historisk utvikling, politisk styring og så videre. Først og fremst er avstanden mellom befolkningen og makthaverne langt større i Russland enn i vestlige land. Putin appellerer mye til følelser og patriotisme i talene sine. Dette er spesielt tydelig i 2022-talen. Når Putin snakker om nazister i Ukraina og drar linjer tilbake til andre verdenskrig, kjenner vi i vestlige land oss ikke igjen i dette på samme måte som mange russere gjør. Den store fedrelandskrig – russernes navn på andre verdenskrig – og det enorme tapet av menneskeliv (ca. 27 millioner⁶), ligger nærmest i DNA-et til russere, og når Putin snakker om dette, fremkaller det helt andre følelser for russere enn det gjør for folk i vestlige land. For

⁶ Store norske leksikon (2005-2007)

russere flest skriver krigen i Ukraina seg inn i en helt annen kontekst enn i Vesten, og får dermed også helt andre dimensjoner.

Kreml har lenge frontet et narrativ hvor Vesten og Nato er Russlands fiende. Mediene, som er under sterk statlig kontroll, er det viktigste redskapet for å forkynne dette budskapet. Store deler av det russiske folk har derfor et helt annet erfarings- og kunnskapsgrunnlag enn det folk har i Vesten. Dette vil si at selv om de russiske talene og oversettelsene i denne oppgaven på den ene siden er ekvivalente, vil de på den andre siden ikke være det fordi en russer som leser original-talene og en nordmann som leser oversettelsen, har ulikt erfaringsgrunnlag.

Budskapet som formidles gjennom originalen og oversettelsen, vil altså være likt, men når det gjelder Putins taler, vil de, avhengig av hvem som leser dem, likevel bli oppfattet svært ulikt.

Utfordringene knyttet til oversettelse varierer generelt sett i tråd med den språklige og den kulturelle avstanden. Det er knapt tale om et skarpt skille mellom mulige og umulige oversettelser, men heller tale om en skala som går fra det lette til det svært vanskelige. Spørsmålet melder seg så om det er mulig å bedømme 'avstand' nærmere. Nida nevner tre nivåer (Lomheim, 1995, s. 95):

- Oversettelse mellom beslektede språk og kulturer
- Oversettelse mellom fjerne språk, men beslektede kulturer
- Oversettelse mellom fjerne språk og kulturer

Til tross for det som er beskrevet ovenfor, vil jeg likevel betegne oversettelse mellom norsk og russisk som beslektede språk og kulturer, selv om for eksempel norsk og svensk naturligvis vil ligge nærmere hverandre. Et eksempel på det andre nivået er oversettelse mellom norsk og finsk, mens et eksempel på det tredje nivået kan være oversettelse mellom norsk og japansk.

Oversettelsesteorien behandler en rekke teknikker for å oppnå ekvivalens. I det følgende vil oppgaven ta for seg noen sentrale teknikker.

3.4 Hjemliggjøring og fremmedgjøring

Begrepene hjemliggjøring og fremmedgjøring er svært sentralt i oversettelsesteori. Den tyske teologen og filosofen Friedrich Schleiermacher beskriver forskjellen på denne måten: Enten lar oversetteren forfatteren være i fred så meget som mulig, og beveger leseren henimot forfatteren (fremmedgjøring), eller han lar leseren være i fred så meget som mulig og beveger forfatteren mot leseren (hjemliggjøring). Disse to retningene er så forskjellige at den ene eller

den andre absolutt må følges så nøyaktig som mulig, og ethvert forsøk på å kombinere dem gir uunngåelig et høyst usikkert resultat og innebærer en fare for at forfatter og leser kan misforstå hverandre fullstendig (Venuti, 2021, s. 56-57).

Oppgaven tar gjennomgående for seg flere eksempler på hjemliggjøring, og et eksempel på fremmedgjøring.

«*И давайте называть вещи своими именами*» (2007-talen, s. 14 / 69)

- *La oss kalle en spade for en spade*
- *La oss si det som det er*
- *La oss kalle tingene ved deres rette navn*

Alle de tre norske alternativene er ekvivalente til den russiske setningen. Det øverste alternativet ble brukt i oversettelsen (2007-talen), og er for øvrig et norsk uttrykk. Dette er en hjemliggjøring av den russiske setningen.

I setningen under bruker Putin det samme uttrykket i 2014-talen. I dette tilfellet oversatte jeg på en annen måte. Her brukte jeg det nederste alternativet som er formell ekvivalens. Når jeg valgte å gjøre det slik, er det fordi uttrykket står selvstendig, helt i begynnelsen av setningen i 2007-talen, mens det i 2014-talen står som del av en oppramsing. Dette er forenlig med Lomheims definisjon av ekvivalens: «Gjengivelsen skal være likeverdig med hensyn til stilnivå og tekstfunksjon.»

«*Нас постоянно пытаются загнать в какой-то угол за то, что мы имеем независимую позицию, за то, что её отстаиваем, за то, что называем вещи своими именами и не лицемерим.*» (2014-talen, s. 25 / 80)

De prøver stadig å drive oss inn i et hjørne, fordi vi har en uavhengig posisjon, fordi vi forsvarer den, fordi vi kaller tingene ved deres rette navn, og ikke hykler.

«skalter og valter»

(...) *военная организация хозяйничала возле нашего забора (...)*

(...) *en militær organisasjon skalter og valter rett utenfor gjerdet vårt (...)*

(2014-talen, s. 26 / 82)

«Хозяйничать» er et spesielt verb og har ikke et åpenbart ekvivalent verb på norsk. Ifølge Berkovs ordbok betyr det «styre huset» eller «føre husholdningen». Det kan også bety «å ta seg til rette» eller «å gjøre som det selv passer en». I Berkovs ordbok står det også «skalte og valte» og «styre og stelle». For å oppnå ekvivalens kan alle de fire sistnevnte alternativene anvendes. Jeg oversatte med «skaltes og valtes» som er en hjemliggjøring av det russiske verbet.

3.5 utfordringer

Lange perioder

De største utfordringene knyttet til de tre talene var å oversette lange kompliserte perioder, det vil si det som står mellom to punktum, til et godt norsk språk. Lange perioder og setninger er generelt mer utbredt på russisk enn på norsk. For å oppnå et godt norsk språk, måtte jeg skrive om, og dele opp mange av disse konstruksjonene. Dette er en form for hjemliggjøring som er gjennomgående i hele oversettelsen. I det følgende eksempelet har jeg brukt nettopp en slik hjemliggjøring av syntaksen. Den russiske perioden er inndelt i fire norske perioder:

Как бы тяжело ни было, прошу понять это и призываю к взаимодействию, чтобы как можно скорее перевернуть эту трагическую страницу и вместе двигаться вперёд, никому не позволять вмешиваться в наши дела, в наши отношения, а выстраивать их самостоятельно – так, чтобы это создавало необходимые условия для преодоления всех проблем и, несмотря на наличие государственных границ, укрепляло бы нас изнутри как единое целое. (2022-talen, s. 37 / 93)

Uansett hvor vanskelig det vil være, ber jeg dere om å forstå dette, og jeg oppfordrer til samarbeid slik at vi så snart som mulig kan avslutte dette tragiske kapittelet og sammen komme oss videre. Vi tillater ikke noen å blande seg inn i våre anliggender eller våre relasjoner. Vi bygger dem på egen hånd, og på en måte som skaper de nødvendige forutsetningene for å overvinne alle problemer. Slik vil vi kunne, til tross for de foreliggende statsgrensene, styrke oss innenfra som et forent hele.

Verbalsubstantiver

Utstrakt bruk av verbalsubstantiver er et karakteristisk trekk i formell russisk stil. På norsk blir slike konstruksjoner gjerne stive og tunge, og verbale uttryksmåter er ledigere og bedre. Dette har jeg valgt gjennomgående i oversettelsen, det vil altså være å hjemliggjøre syntaksen. Selv om det russiske substantivet er byttet ut med et norsk verb i setningen under, er de likevel ekvivalente.

Напомню, что ни при создании СССР, ни после Второй мировой войны людей (...)
(2022-talen, s. 36 / 93)

La meg minne om at verken da Sovjetunionen ble opprettet, eller etter andre verdenskrig (...)

Tankestrekk

I de tre talene er bruken av tankestrek sentral i strukturen til de russiske setningene. Tankestrekene er først og fremst et produkt av at tekstene opprinnelig er taler, og da er det vanlig å skyte inn tillegg, spontane sidebemerkinger, presiseringer eller gjentakelse av et poeng. Dette er med på å komplisere setningene, og i noen sammenhenger går det utover leseflyten. Det er naturligvis mulig å oversette helt uten bruk av tankestrek, men etter mitt syn vil dette fjerne for mye av det som karakteriserer de russiske tekstene. Jeg har derfor tilstrebet å bevare bruken av tankestrek, men samtidig balansert dette oppimot et godt norsk språk.

Должен – modale hjelpeverb

«Должен», i ulike former, er brukt totalt 20 ganger i de tre talene. I de engelske oversettelsene blir det oversatt med enten «should» eller «must». Grunnbetydningen av «должен» er «må» eller «skal». Modale hjelpeverb er noe av det mest kompliserte i språket, med nyanser som ofte kan være vanskelige å gripe helt presist. Det Putin sier i setningen under er nærmest: Det er også nødvendig å henvende seg til (...) Det er altså ikke noe han i og for seg ønsker (vil), men noe han finner nødvendig (må). I setningen under har jeg oversatt med «må».

Должен обратиться и к военнослужащим вооружённых сил Украины. (2022-talen, s. 37 / 94)

Jeg må også henvende meg til Ukrainas væpnede styrker.

Bestemt / ubestemt form

På russisk kan det være vanskelig å avgjøre om man skal oversette med bestemt eller ubestemt form ettersom russisk ikke har tilsvarende system med bestemte/ubestemte former som på norsk. Ofte fremstår det logisk hva som må velges, men i mange tilfeller må man ta et valg. Setningen under er innledningen fra 2014-talen. Her har jeg brukt bestemt form på «representantene for Statsdumaen, medlemmene av Føderasjonsrådet, lederne for de russiske regionene», fordi det fremstår som logisk at Putin talte for alle disse, mens «representanter for sivilsamfunnet» står i ubestemt form, ettersom de bare kan ha vært et utvalg av flere.

Владимир Путин выступил в Кремле перед депутатами Государственной Думы, членами Совета Федерации, руководителями регионов России и представителями гражданского общества. (2014-talen, s. 17 / 72)

Vladimir Putin talte i Kreml foran representantene for Statsdumaen, medlemmene av Føderasjonsrådet, lederne for de russiske regionene og representanter for sivilsamfunnet.

3.6 Ukrainske byer og områder

Språkrådet anbefaler at navneformer på land og byer i størst mulig grad samvarer med landenes egne innarbeidede former. Således anbefaler Språkrådet at formen Kyiv brukes om den ukrainske hovedstaden, men godtar samtidig den godt innarbeidede russiske formen Kiev (Språkrådet, 2023). I dagens situasjon, der Russland har angrepet Ukraina, signaliserer de ukrainske formene også at Ukraina er et selvstendig land, med et eget språk. At Språkrådet godtar den russiske formen Kiev, er i denne sammenhengen en påminnelse om at disse landene tross krigen i dag har en lang felles historie. Selv har jeg valgt russisk skrivemåte på ukrainske byer fordi talene representerer Kremles perspektiv.

De ukrainske byene og områdene som blir nevnt er (russisk/ukrainsk skrivemåte): Kiev/Kyiv, Kharkov/Kharkiv, Donbass/Donbas, Lugansk/Luhansk, Donetsk og Kertsj. Når det gjelder Krym er russisk/ukrainsk skrivemåte «Крым» / «Крим», som begge transkriberes med y på norsk: Krym. I denne sammenheng viser jeg til transkripsjonsreglene hos Språkrådet (2023).

4. Russiske uttrykk og uttrykksmåter

Det kan være svært utfordrende å oversette faste uttrykksmåter. De er særegne, ofte meget presise og innarbeidet i språket. Spesielt i de tilfellene hvor det ikke finnes ekvivalente uttrykk på språket man oversetter til, vil ideell ekvivalens være uoppnåelig. Løsningen blir å forsøke å finne frem til likeverdig effekt. Men denne realiserede ekvivalensen kan diskuteres, og det vil derfor aldri være en gitt oversettelse som kan fastslås som en fasit. I følgende eksempler vil jeg forklare sentrale russiske uttrykk fra talene, og jeg vil også vise til alternative oversettelser.

4.1 Tale og diskusjon på den sikkerhetspolitiske konferansen i München (2007)

«чёрный день» – «svart dag» (s. 10 / 64)

I den engelske oversettelsen står det «rainy day» som er en engelsk hjemliggjøring av uttrykket. Videre sier man på engelsk «save for a rainy day» som knyttes til en potensiell fremtid med problemer eller nød hvor man setter noe til side i den hensikt for å kunne klare seg bedre. I Berkovs ordbok står det: *иметь что-л. на чёрный день* ha noe for påkommende tilfelle {med henblikk på verre {harde} tider, om noe skulle komme på}. Dette er forenlig med hva Putin forklarer videre: (...) De forente stater ikke vil skjule disse ekstra ladningene hverken i depoter, «under hodeputen» eller «under teppet» (...) «Svart dag» brukes på norsk som noe negativt, ofte trist eller dystert, og jeg brukte dette alternativet i oversettelsen. Det samme gjelder «mørk dag», og dette alternativet kunne også ha blitt brukt. «чёрный день» er formelt ekvivalent med «svart dag» på norsk, mens uttrykket vil være dynamisk ekvivalent på engelsk ved å bruke «rainy day».

«правой рукой дотягиваться до левого уха» (s. 11 / 66)

- «å strekke høyre hånd opp til venstre øre»
- «å ta seg til venstre øre med høyre hånd»

Putin billedgjør her en unødig, håpløs eller komplisert handling. Det letteste, mest rasjonelle er jo å føre høyre hånd til høyre øre. Dette er et vanlig russisk uttrykk, og russere kan også illustrere dette fysisk mens de sier det. Så vidt jeg vet, finnes det ikke et tilsvarende norsk uttrykk. Budskapet fremkommer, etter mitt syn, ved en løsning som ligger tett opp imot formell ekvivalens i denne sammenhengen. De norske alternativene vil altså være eksempler

på en realisert ekvivalens, og derfor ligge en viss avstand fra en ideell ekvivalens. Jeg brukte det øverste alternativet i oversettelsen, og har i tillegg brukt eksplikasjon (understreket) for å gjøre det helt klart hva Putin mener.

«å strekke høyre hånd opp til venstre øre», det vil si bakvendt.

Oppgaven kommer senere inn på eksplikasjon.

4.2 Tale av presidenten for Den russiske føderasjonen (2014)

«Если до упора сжимать пружину, она когда-нибудь с силой разожмётся.» (s. 25 / 81)

- «Hvis man presser en fjær helt sammen, vil den på et tidspunkt slå kraftig tilbake.»
- «Hvis man tøyer grensene...»
- «Hvis man tøyer strikken for langt...»

Putin bruker her en en metafor for å illustrere hva han mener. Dette er ikke et fast russisk uttrykk, og det står heller ikke i anførselstegn i teksten slik uttrykk står i de andre talene. Dette er mer en talemåte Putin bruker i denne sammenhengen om det sikkerhetspolitiske spillet. Det handler her om å ta hensyn til motparten, hvis ikke vil det komme en reaksjon. De to nederste alternativene vil være ekvivalente norske, idiomatiske uttrykk med den første delen av den russiske setningen, og således en hjemliggjøring. Leddsetningen til de to nederste alternativene kunne for eksempel vært: (...), så vil det få konsekvenser. Jeg brukte det øverste alternativet i oversettelsen, dette kan betraktes som formell ekvivalens.

«Киев – мать городов русских» – «Kiev er alle russiske byers mor» (s. 27 / 82)

Dette er et kjent sitat Putin har hentet fra Nestorkrøniken, og det er derfor jeg har tatt det med her. Det er uproblematisk å oversette dette, men det er imidlertid ikke fullt ut forståelig om man ikke kjenner historien. Feilen i denne konkrete sammenhengen – sett med vestlige øyne – består i at Putin, og senere (nasjonalistiske russiske) historikere, trekker en direkte linje fra det historiske Kyiv og til dagens Moskva. Det blir anakronistisk, fordi statsdannelsene – eller begrepene – Russland, Ukraina og Belarus var ikke funnet opp den gangen det såkalte Kyivriket eksisterte.

Родина / Отечество

«Родина» er skrevet med stor «Р» gjennomgående i talene, selv om ordet står midt i setningen. I 2022-talen er også «отечество» skrevet med stor «О». På nettsiden til gramota.ru (en nettportal som kan minne om de rådgivende nettsidene til Språkrådet) står det at disse ordene kan skrives med stor forbokstav i spesiell stilistisk bruk, det vil si i de kontekstene der disse ordene tilskrives en særlig høy betydning. Dette er for øvrig ikke unikt, og vi kan finne samme praksis i norsk, med samme stilistisk opphøyende effekt som i russisk, selv om det egentlig er en ortografisk feil. Dette fikk jeg bekreftet av seniorrådgiver Sturla Berg-Olsen i Språkrådet, mandag 4. desember, 2023.

Bare i ett tilfelle er «родина» skrevet med liten «р», og dette er i 2014-talen hvor fedrelandet ikke er Russland, men Ukraina. Det vil naturligvis ikke fremgå i en muntlig presentasjon av talene, men det kan fremstå som at dette er en illustrasjon Kreml bruker på nedgraderingen av Ukraina. I så fall vil det føye seg inn i det sterke mønsteret av nasjonalisme som preger særlig 2014- og 2022-talene. For å synliggjøre dette er fedrelandet skrevet med stor «F» og liten «f» i oversettelsen. Bruken av stor «F» er fremmedgjøring.

Selv om det ligger en nyanseforskjell i stil mellom «родина» og «отечество», har jeg valgt å oversette begge ordene med «Fedreland». I den engelske oversettelsen er «родина» og «отечество» for øvrig oversatt med henholdsvis «Motherland» og «Fatherland», noe som etter mitt syn fungerer bra i denne sammenhengen.

Det kan fremstå som spesielt at «Родина» også brukes om opprinnelsen og beliggenheten til den russiske Svartehavsflåten i Sevastopol på Krym, men dette ordet har også betydningen fødested eller hjemsted. I setningen under oversatte jeg derfor med «hjemstedet», uten stor forbokstav.

Крым – это Севастополь, город-легенда, город великой судьбы, город-крепость и Родина русского черноморского военного флота. (2014-talen, s. 17 / 72)

Крым – det er Sevastopol, en legendarisk by, en by med storslagen skjebne, en festningsby og hjemstedet til den russiske Svartehavsflåten.

4.3 Tale av presidenten for Den russiske føderasjonen (2022)

«Сила есть, ума не надо» – «Har man styrke, trenger man ikke vett» (s. 38 / 94)

I den engelske oversettelsen står det: «all brawn and no brains», som betyr å være fysisk sterk, men ikke særlig intelligent. Uttrykket er svært utbredt i det engelske språket. Det engelske uttrykket er ekvivalent med det russiske. Så vidt jeg vet finnes det ikke et tilsvarende norsk uttrykk, men en mulig løsning kunne vært varianter av: «muskler uten hjerne», «muskler trenger ikke hjerne», eller «sterk, men dum». Disse er delvis utbredt på norsk, men de passer uansett ikke inn i denne sammenhengen, de er ikke ekvivalente. I Berkovs ordbok er det russiske uttrykket oversatt til: «har man kraft, trenger man ikke vett» (sies om kraftige, men dumme eller uerfarne mennesker). I denne aktuelle sammenhengen oppnås ekvivalens, etter mitt syn, på en bedre måte å bruke «styrke» i stedet for «kraft».

5. Realia

Kunnskaper om faktiske forhold, realia, er ofte avgjørende for om man forstår en fremmedspråklig tekst eller ikke. Visse tekster krever naturligvis mer av realia-kunnskaper enn andre, men det er sjelden en kan oversette lengre tekster bare på grunnlag av språklige kunnskaper. Det er sagt om oversettelse: “Translation is concerned with words, but not with words alone” (Lomheim & Pinchuck i Lomheim, 1995, s. 46-47). Realia er altså leksikale elementer i kildespråket som betegner objekter, fenomener og praksiser som er karakteristiske for ett språksamfunn (dets hverdagsliv, sosiale og historiske utvikling) og fraværende i et annet. Disse leksikale elementene har følgelig ingen presise korrespondanser på målspråket, og krever spesiell behandling i oversettelse (Vlakhov og Florin i Kharina, 2018, s. 45).

Et eksempel, «камзол», er en eldre betegnelse for en slags vest eller jakke, avhengig av konteksten. Oversetteren må selv avgjøre hvordan betydningen av dette ordet skal gjengis. I denne sammenheng finnes det en rekke teknikker man kan bruke. Jeg har hovedsakelig benyttet meg av eksplikasjon og semantisk skifte i denne oppgaven.

5.1 Eksplikasjon

Eksplikasjon er kort forkart forklarende oversettelse. Nærmere bestemt handler dette om bakgrunnskunnskap og tolkingsrammer. En norsk leser som har kunnskap om russiske forhold, vil ha mindre behov for forklarende oversettelse enn en som ikke har det. Når russere for eksempel omtaler St. Petersburg, sier de gjerne «Питер». Når vi oversetter «Питер» med «St. Petersburg», tillegges det ytterligere informasjon som ikke finnes i kildeteksten for å få frem . Hvor langt en skal gå i i forklarende retning, finnes det ikke fasitsvar på, naturlig nok. Den eneste rettesnoren for forklarende og omskrivende oversettelse er den som gjelder for den ideelle versjon helt generelt: Den skal være så lang som nødvendig, men så kort som mulig (Lomheim, 1995, s. 87-90). Jeg tar her for meg to eksempler hvor jeg har brukt eksplikasjon for å oppnå ekvivalens:

«США – это всё-таки великая страна» – «USA er likevel et stort og mektig land» (2022-talen, s. 32 / 88)

I den engelske oversettelsen står det «great country», noe som etter mitt syn fungerer bra. På norsk vil det imidlertid i denne sammenhengen bli for snevert å kalle USA «et stort land».

«гипертрофированное» – «abnormt overdreven» (2007-talen, s. 8 / 62)

«гипертрофированное» kan enkelt oversettes med «hypertrofisk» på norsk. Det er imidlertid et fremmedord som på norsk ofte brukes i medisinsk sammenheng. Det står også «overdreven» i Berkovs ordbok, men for å oppnå ekvivalens blir også dette for snevert i denne sammenhengen.

5.2. Skifte

I Mátyás Bánhegyis artikkel fra 2012 om skifte i oversettelse og oversettelsesstrategier, er «skifte» å forstå som endringer i målteksten sammenlignet med kildeteksten. De to neste setningene viser eksempler på semantisk skifte, hvor jeg har presisert betydningen av henholdsvis «машина» og «радикалов».

«prosjektet»

«Несмотря на все наши опасения, машина идёт, двигается.» (2014-talen, s. 24 / 80)

Til tross for alle våre bekymringer går prosjektet sin gang, rykker fremover.

Her kunne man også oversatt med «går maskineriet sin gang» (formell ekvivalens) eller «går prosessen videre» (dynamisk ekvivalens). «Prosjektet» (dynamisk ekvivalens) er hentet fra den engelske oversettelsen og uttrykker på en god måte det Putin mener i denne sammenhengen: Vesten motarbeider, og forsøker å svekke Russland.

«ytterliggående elementer»

Многие госорганы узурпированы самозванцами, при этом они ничего в стране не контролируют, а сами – хочу это подчеркнуть, – часто сами находятся под контролем радикалов. (2014-talen, s. 21 / 76)

Usurpatorer har tilranet seg mange statlige organer, uten at de dermed har kontroll over noe i landet, men blir ofte selv – jeg vil understreke dette – kontrollert av ytterliggående elementer.

I Putin-ideologien blir ordet «radikaler» brukt mye mindre eksplisitt enn på norsk. Begrepet er svært utbredt i (statskontrollerte) russiske medier, og kan der brukes om alle som stiller seg kritisk til det bestående, det vil si den samfunnsorden som Putin har skapt. Det er en sekkebetegnelse, og svært ofte betyr det ikke noe annet enn «vestvendte». I denne konkrete sammenhengen er det et ideologisk begrep og betyr: «De som truer den ukrainske samfunnsorden som Putin og Janukovitsj var en garantist for». For å oppnå ekvivalens her, er «radikalere» derfor oversatt med «ytterliggående elementer».

5.3 Oversettelse av realia

Vlakhov og Florin kategoriserer realia i tre semantiske hovedgrupper: geografiske, etnografiske og sosiopolitiske realia. Disse har igjen en rekke undergrupper. Geografiske realia er den fysiske geografien (steppe, taiga, tundra). Etnografiske realia omfatter alt som vedrører menneskeskapte aktiviteter i dagliglivet (mat, drikke, klær, kjøretøy). Sosiopolitiske realia omhandler alt som vedrører mellommenneskelige forhold i et samfunns organisering og

administrasjon (historiske hendelser, politiske og sosiale bevegelser med sine deltagere og handlemåter) (Kharina, 2018, s. 70-77). Følgende viser to tilfeller.

Banderistene

Повторю, он будет, как и было веками, родным домом для представителей всех живущих там народов. Но он никогда не будет бандеровским! (2014-talen, s. 26 / 82)

Jeg gjentar, Krim vil, slik det har vært i århundrer, være et hjemsted for representanter for alle folkeslagene som bor der. Men det vil aldri tilfalle Banderistene!

Dette er sosiopolitisk realia. Bandera blir nevnt flere ganger i Putins taler. Stepan Bandera (1909–1959) var en ukrainsk nasjonalist og uavhengighetsforkjemper. Han har imidlertid et omdiskutert ettermæle, og hans historiske rolle er i dag et av de mest kontroversielle spørsmålene i forholdet mellom Ukraina og Russland. I Russland har Bandera blitt et symbol på det som anses som den moderne ukrainske nasjonalismens fascistiske fortid (Paulsen, 2023). Det er vanlig å adjektivisere navn på russisk, i dette tilfellet står det i instrumentalis. En direkte gjengivelse av dette på norsk ville blitt «banderisk» eller «banderistisk». En mulighet kunne derfor vært: «Krim vil aldri bli et banderistisk område». I denne adjektiveringingen ligger det at Krim aldri vil tilhøre – det Putin hevder – et Ukraina som styres av fascistene. Den norske russisk-oversetteren Steinar Gil har oversatt lignende tilfeller med «Banderist» i *Krig og straff* av Mikhail Zygar fra 2023, og en rekke medier har også brukt dette begrepet. For å oppnå ekvivalens i dette tilfellet har jeg benyttet eksplikasjon. Alternative oversettelser kunne vært: «Krim vil aldri bli Bandera-land», «Krim vil aldri tilfalle Banderas arvtagere / etterfølgere», «Krim vil aldri gå i Banderas fotspor» eller «Krim vil aldri ta opp arven etter Bandera».

Malakhov kurgan og Sapun-høydetraket

Крым – это Балаклава и Керчь, Малахов курган и Сапун-гора. Каждое из этих мест свято для нас, это символы русской воинской славы и невиданной доблести. (2014-talen, s. 17 / 72)

Krim – det er Balaklava og Kertsj, Malakhov kurgan og Sapun-høydetraket. Hvert av disse stedene er hellige for oss, de er symboler på russisk militær ære og enestående heltemot.

Dette er eksempler på geografisk realia. For å oppnå ekvivalens har jeg brukt kontekstuell informasjon (fotnote). Ordet er allerede translitterert til norsk. Translitterasjon vil si å inkludere ordet fra kildeteksten som et låneord i måltteksten, etter å ha translitterert det til målspråkets alfabet (Newark, 1988, s. 81-82). Når det gjelder Sapun på Krym beskrives dette som «хребтообразная возвышенность», 6 km langt og 240 meter høyt⁷, dette er derfor mer et høydedrag enn et fjell.

⁷ Virtual Sevastopol (2023)

6. Avslutning

Under arbeidet med oversettelsen har jeg støtt på ulike utfordringer. I denne kommentardelen har jeg diskutert begrunnelsen for ulike oversettelsesvalg knyttet til blant annet hjemliggjøring/fremmedgjøring, ekvivalens, syntaks, uttrykk og realia.

“I cannot forecast to you the action of Russia. It is a riddle, wrapped in a mystery, inside an enigma⁸” (Winston Churchill, 1939). Målet mitt med denne oversettelsen var å få dypere innsikt i russisk utenrikspolitikk og Putins tankegang. Årsakene til krigen i Ukraina er sammensatte, og det mangler ikke på vestlige analyser av dem. Uansett hvor lite rasjonelt det kan fremstå, så er det russiske perspektivet i høyeste grad et faktum, og vi kan ikke se bort ifra dette. De tre oversatte talene er sentrale for å forstå de endringene i russisk utenrikspolitikk som har foregått fra 2007 og frem dagens krig i Ukraina.

⁸ Radiotale 1. oktober, 1939 i forbindelse med Sovjetunionens invasjon av Polen (Gaston Gazette, 2023).

Litteraturliste

- Alvstad, C.; Refsdal, E.; Lomheim, S. (2023). *Oversettelse*. Store norske leksikon.
<https://snl.no/oversettelse>
- Bánhegyi, M. (2012). *Translation Shifts and Translator Strategies in the Hungarian Translation of Alice Munro's "Boys and Girls"*. *Central European Journal of Canadian Studies*, 8, 89-102. <https://digilib.phil.muni.cz/flysystem/fedora/pdf/125687.pdf>
- Berkov, V. P., Lunden, S. S. (Red.), Mathiassen, T. (Red.) (2011). *Stor russisk-norsk ordbok. Bolsjoj russko-norvezjskij slovar. (3. utg.)*. Oslo: Kunnskapsforlaget
- Bloomberg News. (2022, 24. september). *'Read Putin More Often and Carefully,' Lavrov Tells UN Reporters*. <https://www.bnnbloomberg.ca/read-putin-more-often-and-carefully-lavrov-tells-un-reporters-1.1823129>
- BNP Russland. (2010, 24. mars). *Det store Kreml-palasset under Den store fedrelandskrigen*. <https://vvprf.ru/special/kreml-9/bolshoy-kremlevskiy-dvorets-v-gody-velikoy-otechestvennoy-voyny.html>
- Britannica. (2023). *Crimean War*. <https://www.britannica.com/biography/Certain-Carrobert>
- Gaston Gazette. (2023). *Today in history: Winston Churchill described Russia as 'a riddle wrapped in a mystery inside an enigma.'*
<https://eu.gastongazette.com/story/news/2016/10/01/today-in-history-winston-churchill-described-russia-as-a-riddle-wrapped-in-mystery-inside-enigma/25283403007/>
- Gramota. (2023). *Otechestvo*. <http://new.gramota.ru/spravka/buro/search-answer?s=%D0%9E%D1%82%D0%B5%D1%87%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE>
- Hatlehol, G. D. (2005-2007). *andre verdenskrig*. Store norske leksikon.
https://snl.no/andre_verdenskrig?gclid=EA1aIQobChMIo7Tq0rnjgQMVhpdRCh2exgunEAA_YASAAEgJTJfD_BwE
- Kharina, A. (2018). *Realia in Literary Translation: A quantitative and qualitative study of Russian realia in Norwegian and English translations* [Doktorgradsavhandling, Universitetet i Oslo]. DUO Vitenarkiv. <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/70895/PhD-Kharina-2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Lomheim, S. (1995) *Omsetjingsteori*. Oslo: Universitetsforlaget

- Munich Security Conference. (2023). *About the Munich Security Conference*.
<https://securityconference.org/en/about-us/about-the-msc/>
- Newark, P. (1988). *A textbook of translation*. New York: Prentice-Hall.
- Paulsen, M. (2023). *Stepan Bandera*. Store norske leksikon. https://snl.no/Stepan_Bandera
- Seland, J. O. (1993). *Russisk-norsk militær ordbok*. Forsvarets overkommando.
- Språkrådet. (2023). *Kyiv og andre navn i Ukraina*. <https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/hva-skjer/Aktuelt-ord/kyiv-og-andre-navn-i-ukraina/>
- Språkrådet. (2023). *Transkripsjon av nygresk og kyrillisk*.
https://www.sprakradet.no/sprakhjelp/Skriverad/Transkripsjon_av_kyrillisk_og_nygresk/
- Store norske leksikon. (2005-2007). *Kurgan*. <https://snl.no/kurgan>
- Taber, D. (2023, 9. august). *Dynamic Equivalence vs. Formal Equivalence in Translation*.
<https://wordpress-649677-4007109.cloudwaysapps.com/dynamic-equivalence-vs-formal-equivalence-in-translation-t4523/>
- The Fitzwilliam Museum. (2023). *St George's Cross, 4th Class*.
<https://collection.beta.fitz.ms/id/object/141596>
- Virtual Sevastopol (2023). *Sapun-gora*. <http://virtual-sevastopol.ru/sapun-gora.html>
- Zygar, M. (2023). *Krig og straff*. Bergen: Vigmostad & Bjørke.

Vedlegg: Kildetekstene

Tale på sikkerhetskonferansen i München: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/24034>

Tale i forbindelse med annekteringen av Krym: <http://kremlin.ru/events/president/news/20603>

Tale i forbindelse med invasjonen av Ukraina: <http://kremlin.ru/events/president/news/67843>

Выступление и дискуссия на Мюнхенской конференции по вопросам политики безопасности

10 февраля 2007 года 17:37 Мюнхен

В.Путин: Спасибо большое, уважаемая госпожа Федеральный канцлер, господин Тельчик, дамы и господа!

Весьма признателен за приглашение на столь представительную конференцию, собравшую политиков, военных, предпринимателей, экспертов из более чем 40 стран мира.

Формат конференции дает мне возможность избежать «излишнего политеса» и необходимости говорить округлыми, приятными, но пустыми дипломатическими штампами. Формат конференции позволяет сказать то, что я действительно думаю о проблемах международной безопасности. И если мои рассуждения покажутся нашим коллегам излишне полемически заостренными либо неточными, я прошу на меня не сердиться – это ведь только конференция. И надеюсь, что после двух-трех минут моего выступления господин Тельчик не включит там «красный свет».

Итак. Известно, что проблематика международной безопасности много шире вопросов военно-политической стабильности. Это устойчивость мировой экономики, преодоление бедности, экономическая безопасность и развитие междивизиационного диалога.

Такой всеобъемлющий неделимый характер безопасности выражен и в ее базовом принципе: «безопасность каждого – это безопасность всех». Как сказал еще в первые дни разгоравшейся Второй мировой войны Франклин Рузвельт: «Где бы ни был нарушен мир, мир повсюду оказывается в опасности и под угрозой».

Эти слова продолжают сохранять актуальность и сегодня. Об этом, кстати, свидетельствует и тема нашей конференции, которая здесь написана: «Глобальные кризисы – глобальная ответственность».

Всего лишь два десятилетия назад мир был идеологически и экономически расколот, а его безопасность обеспечивали огромные стратегические потенциалы двух сверхдержав.

Глобальное противостояние отодвигало на периферию международных отношений и повестки дня крайне острые экономические и социальные вопросы. И, как всякая война, «война холодная» оставила нам и «неразорвавшиеся снаряды», образно выражаясь. Имею в виду идеологические стереотипы, двойные стандарты, иные шаблоны блокового мышления.

Предлагавшийся же после «холодной войны» однополярный мир тоже не состоялся.

История человечества, конечно, знает и периоды однополярного состояния и стремления к мировому господству. Чего только не было в истории человечества.

Однако что же такое однополярный мир? Как бы ни украшали этот термин, он в конечном итоге означает на практике только одно: это один центр власти, один центр силы, один центр принятия решения.

Это мир одного хозяина, одного суверена. И это в конечном итоге губительно не только для всех, кто находится в рамках этой системы, но и для самого суверена, потому что разрушает его изнутри.

И это ничего общего не имеет, конечно, с демократией. Потому что демократия – это, как известно, власть большинства при учете интересов и мнений меньшинства.

Кстати говоря, Россию, нас, постоянно учат демократии. Но те, кто нас учит, сами почему-то учиться не очень хотят.

Считаю, что для современного мира однополярная модель не только неприемлема, но и вообще невозможна. И не только потому, что при единоличном лидерстве в современном – именно в современном – мире не будет хватать ни военно-политических, ни экономических ресурсов. Но что еще важнее: сама модель является неработающей, так как в ее основе нет и не может быть морально-нравственной базы современной цивилизации.

Вместе с тем все, что происходит сегодня в мире, – и сейчас мы только начали дискутировать об этом – это следствие попыток внедрения именно этой концепции в мировые дела – концепции однополярного мира.

А какой результат?

Односторонние, нелегитимные часто действия не решили ни одной проблемы. Более того, они стали генератором новых человеческих трагедий и очагов напряженности.

Судите сами: войн, локальных и региональных конфликтов меньше не стало. Господин Тельчик вот об этом очень мягко упомянул. И людей в этих конфликтах гибнет не меньше, а даже больше, чем раньше – значительно больше, значительно больше!

Сегодня мы наблюдаем почти ничем не сдерживаемое, гипертрофированное применение силы в международных делах, военной силы, силы, ввергающей мир в пучину следующих один за другим конфликтов. В результате не хватает сил на комплексное решение ни одного из них. Становится невозможным и их политическое решение.

Мы видим все большее пренебрежение основополагающими принципами международного права. Больше того, отдельные нормы, да, по сути, чуть ли не вся система права одного государства, прежде всего, конечно, Соединенных Штатов, перешагнула свои национальные границы во всех сферах: и в экономике, и в политике, и в гуманитарной сфере – и навязывается другим государствам. Ну кому это понравится? Кому это понравится?

В международных делах все чаще встречается стремление решить тот или иной вопрос, исходя из так называемой политической целесообразности, основанной на текущей политической конъюнктуре.

И это, конечно, крайне опасно. И ведет к тому, что никто уже не чувствует себя в безопасности. Я хочу это подчеркнуть: никто не чувствует себя в безопасности! Потому что никто не может спрятаться за международным правом как за каменной стеной. Такая политика является, конечно, катализатором гонки вооружений.

Доминирование фактора силы неизбежно подпитывает тягу ряда стран к обладанию оружием массового уничтожения. Больше того, появились принципиально новые угрозы, которые и раньше были известны, но сегодня приобретают глобальный характер, такие как терроризм.

Убежден: мы подошли к тому рубежному моменту, когда должны серьезно задуматься над всей архитектурой глобальной безопасности.

И здесь надо отталкиваться от поиска разумного баланса между интересами всех субъектов международного общения. Тем более сейчас, когда «международный ландшафт» столь ощутимо и столь быстро меняется – меняется за счет динамичного развития целого ряда государств и регионов.

Госпожа Федеральный канцлер упомянула уже об этом. Так, суммарный ВВП Индии и Китая по паритетной покупательной способности уже больше, чем у Соединенных Штатов Америки. А рассчитанный по тому же принципу ВВП государств группы БРИК – Бразилия, Россия, Индия и Китай – превосходит совокупный ВВП Евросоюза. И, по оценкам экспертов, в обозримой исторической перспективе этот разрыв будет только возрастать.

Не стоит сомневаться, что экономический потенциал новых центров мирового роста будет неизбежно конвертироваться в политическое влияние и будет укреплять многополярность.

В этой связи серьезно возрастает роль многосторонней дипломатии. Открытость, транспарентность и предсказуемость в политике безальтернативны, а применение силы должно быть действительно исключительной мерой так же, как и применение смертной казни в правовых системах некоторых государств.

Сегодня же мы, наоборот, наблюдаем ситуацию, когда страны, в которых применение смертной казни запрещено даже в отношении убийц и других преступников – опасных преступников, несмотря на это, такие страны легко идут на участие в военных операциях, которые трудно назвать легитимными. А ведь в этих конфликтах гибнут люди – сотни, тысячи мирных людей!

Но в то же время возникает вопрос: разве мы должны безучастно и безвольно взирать на различные внутренние конфликты в отдельных странах, на действия авторитарных режимов, тиранов, на распространение оружия массового уничтожения? Именно, по сути, это и лежало в основе вопроса, который был задан Федеральному канцлеру нашим уважаемым коллегой господином Либерманом. *(Обращаясь к Дж.Либерману) Ведь я правильно понял Ваш вопрос? И, конечно, это вопрос серьезный!* Можем ли мы безучастно смотреть на то, что происходит? Я попробую ответить на Ваш вопрос тоже. Конечно, мы не должны смотреть безучастно. Конечно, нет.

Но есть ли у нас средства, чтобы противостоять этим угрозам? Конечно, есть. Достаточно вспомнить недавнюю историю. Ведь произошел же мирный переход к демократии в нашей стране! Ведь состоялась же мирная трансформация советского режима – мирная трансформация! И какого режима! С каким количеством оружия, в том числе ядерного оружия! Почему же сейчас при каждом удобном случае нужно

бомбить и стрелять? Неужели в условиях отсутствия угрозы взаимного уничтожения нам не хватает политической культуры, уважения к ценностям демократии и к праву?

Убежден: единственным механизмом принятия решений по использованию военной силы как последнего довода может быть только Устав ООН. И в этой связи я или не понял то, что было сказано совсем недавно нашим коллегой, министром обороны Италии, либо он выразился неточно. Я, во всяком случае, услышал, что легитимным применение силы может считаться только в том случае, если решение принято в НАТО или в Евросоюзе, или в ООН. Если он действительно так считает, то у нас с ним разные точки зрения. Или я ослышался. Легитимным можно считать применение силы, только если решение принято на основе и в рамках ООН. И не надо подменять Организацию Объединенных Наций ни НАТО, ни Евросоюзом. И когда ООН будет реально объединять силы международного сообщества, которые действительно могут реагировать на события в отдельных странах, когда мы избавимся от пренебрежения международным правом, то ситуация может измениться. В противном случае ситуация будет заходить лишь в тупик и умножать количество тяжелых ошибок. При этом, конечно, нужно добиваться того, чтобы международное право имело универсальный характер и в понимании, и в применении норм.

И нельзя забывать, что демократический образ действий в политике обязательно предполагает дискуссию и кропотливую выработку решений.

Уважаемые дамы и господа!

Потенциальная опасность дестабилизации международных отношений связана и с очевидным застоєм в области разоружения.

Россия выступает за возобновление диалога по этому важнейшему вопросу.

Важно сохранить устойчивость международно-правовой разоруженческой базы, при этом обеспечить преемственность процесса сокращения ядерных вооружений.

Мы договорились с Соединенным Штатами Америки о сокращении наших ядерных потенциалов на стратегических носителях до 1700–2200 ядерных боезарядов к 31 декабря 2012 года. Россия намерена строго выполнять взятые на себя обязательства. Надеемся, что и наши партнеры будут действовать также транспарентно и не будут откладывать на всякий случай, на «черный день», лишнюю пару сотен ядерных боезарядов. И, если сегодня новый министр обороны Соединенных Штатов

здесь нам объявит, что Соединенные Штаты не будут прятать эти лишние заряды ни на складах, ни «под подушкой», ни «под одеялом», я предлагаю всем встать и стоя это поприветствовать. Это было бы очень важным заявлением.

Россия строго придерживается и намерена в дальнейшем придерживаться Договора о нераспространении ядерного оружия и многостороннего режима контроля за ракетными технологиями. Принципы, заложенные в этих документах, носят универсальный характер.

В этой связи хотел бы вспомнить, что в 80-е годы СССР и Соединенные Штаты подписали Договор о ликвидации целого класса ракет средней и малой дальности, но универсального характера этому документу придано не было.

Сегодня такие ракеты уже имеет целый ряд стран: Корейская Народно-Демократическая Республика, Республика Корея, Индия, Иран, Пакистан, Израиль. Многие другие государства мира разрабатывают эти системы и планируют поставить их на вооружение. И только Соединенные Штаты Америки и Россия несут обязательства не создавать подобных систем вооружений.

Ясно, что в этих условиях мы вынуждены задуматься об обеспечении своей собственной безопасности.

Вместе с тем нельзя допустить появления новых дестабилизирующих высокотехнологичных видов оружия. Я уже не говорю о мерах по предупреждению новых сфер конфронтации, особенно в космосе. «Звездные войны», как известно, уже не фантастика, а реальность. Еще в середине 80-х годов [прошлого века] наши американские партнеры на практике провели перехват собственного спутника.

Милитаризация космоса, по мнению России, может спровоцировать непредсказуемые для мирового сообщества последствия – не меньшие, чем начало ядерной эры. И мы не раз выступали с инициативами, направленными на недопущение оружия в космос.

Сегодня хотел бы проинформировать вас о том, что нами подготовлен проект договора о предотвращении размещения оружия в космическом пространстве. В ближайшее время он будет направлен партнерам в качестве официального предложения. Давайте работать над этим вместе.

Нас также не могут не тревожить планы по развертыванию элементов системы противоракетной обороны в Европе. Кому нужен очередной виток неизбежной в этом случае гонки вооружений? Глубоко сомневаюсь, что самим европейцам.

Ракетного оружия, реально угрожающего Европе, с дальностью действия порядка 5–8 тысяч километров, нет ни у одной из так называемых проблемных стран.

И в обозримом будущем и обозримой перспективе – и не появится, и не предвидится даже. Да и гипотетический пуск, например, северокорейской ракеты по территории США через Западную Европу – это явно противоречит законам баллистики. Как говорят у нас в России, это все равно, что «правой рукой дотягиваться до левого уха».

И, находясь здесь, в Германии, не могу не упомянуть и о кризисном состоянии Договора об обычных вооруженных силах в Европе.

Адаптированный Договор об обычных вооруженных силах в Европе был подписан в 1999 году. Он учитывал новую геополитическую реальность – ликвидацию Варшавского блока. С тех пор прошло семь лет, и только четыре государства ратифицировали этот документ, включая Российскую Федерацию.

Страны НАТО открыто заявили, что не ратифицируют Договор, включая положения о фланговых ограничениях (о размещении на флангах определенного количества вооруженных сил) до тех пор, пока Россия не выведет свои базы из Грузии и Молдавии. Из Грузии наши войска выводятся, причем даже в ускоренном порядке. Эти проблемы мы с нашими грузинскими коллегами решили, и это всем известно. В Молдавии остается группировка в полторы тысячи военнослужащих, которые выполняют миротворческие функции и охраняют склады с боеприпасами, оставшиеся со времен СССР. И мы с господином Соланой постоянно обсуждаем этот вопрос, он знает нашу позицию. Мы готовы и дальше работать по этому направлению.

Но что же происходит в это же самое время? А в это самое время в Болгарии и Румынии появляются так называемые легкие американские передовые базы по пять тысяч штыков в каждой. Получается, что НАТО выдвигает свои передовые силы к нашим государственным границам, а мы, строго выполняя Договор, никак не реагируем на эти действия.

Думаю, очевидно: процесс натовского расширения не имеет никакого отношения к модернизации самого альянса или к обеспечению безопасности в Европе. Наоборот,

это серьезно провоцирующий фактор, снижающий уровень взаимного доверия. И у нас есть справедливое право откровенно спросить: против кого это расширение? И что стало с теми заверениями, которые давались западными партнерами после роспуска Варшавского договора? Где теперь эти заявления? О них даже никто не помнит. Но я позволю себе напомнить в этой аудитории, что было сказано. Хотел бы привести цитату из выступления Генерального секретаря НАТО господина Вернера в Брюсселе 17 мая 1990 года. Он тогда сказал: «Сам факт, что мы готовы не размещать войска НАТО за пределами территории ФРГ дает Советскому Союзу твердые гарантии безопасности». Где эти гарантии?

Камни и бетонные блоки Берлинской стены давно разошлись на сувениры. Но нельзя забывать, что ее падение стало возможным и благодаря историческому выбору, в том числе нашего народа – народа России, выбору в пользу демократии и свободы, открытости и искреннего партнерства со всеми членами большой европейской семьи.

Сейчас же нам пытаются навязать уже новые разделительные линии и стены – пусть виртуальные, но все-таки разделяющие, разрезающие наш общий континент. Неужели вновь потребуются долгие годы и десятилетия, смена нескольких поколений политиков, чтобы «разобрать» и «демонтировать» эти новые стены?

Уважаемые дамы и господа!

Мы однозначно выступаем и за укрепление режима нераспространения. Существующая международно-правовая база позволяет создавать технологии по выработке ядерного топлива для использования его в мирных целях. И многие страны с полным основанием хотят создавать собственную ядерную энергетику как основу их энергетической независимости. Но мы также понимаем, что эти технологии могут быть быстро трансформированы в получение оружейных материалов.

Это вызывает серьезное международное напряжение. Яркий тому пример – ситуация с иранской ядерной программой. Если международное сообщество не выработает разумного решения этого конфликта интересов, мир и дальше будут потрясать подобные дестабилизирующие кризисы, потому что пороговых стран больше, чем Иран, и мы с вами об этом знаем. Мы будем постоянно сталкиваться с угрозой распространения оружия массового уничтожения.

В прошлом году Россия выступила с инициативой создания многонациональных центров по обогащению урана. Мы открыты к тому, чтобы подобные центры создавались не только в России, но и в других странах, где на легитимной основе существует мирная ядерная энергетика. Государства, желающие развивать атомную энергетiku, могли бы гарантированно получать топливо через непосредственное участие в работе этих центров, конечно же, под строгим контролем МАГАТЭ.

С российским предложением созвучны и последние инициативы Президента Соединенных Штатов Америки Джорджа Буша. Считаю, что Россия и США объективно и в одинаковой степени заинтересованы в ужесточении режимов нераспространения оружия массового уничтожения и средств его доставки. Именно наши страны, являющиеся лидерами по ядерному и ракетному потенциалу, должны стать и лидерами в разработке новых, более жестких мер в сфере нераспространения. Россия готова к такой работе. Мы ведем консультации с нашими американскими друзьями.

В целом речь должна идти о создании целой системы политических рычагов и экономических стимулов – стимулов, при которых государства были бы заинтересованы не создавать собственные мощности ядерного топливного цикла, но имели бы возможность развивать атомную энергетiku, укрепляя свой энергетический потенциал.

В этой связи подробнее остановлюсь на международном энергетическом сотрудничестве. Госпожа Федеральный канцлер тоже об этом коротко, но упомянула, затронула эту тему. В энергетической сфере Россия ориентируется на создание единых для всех рыночных принципов и прозрачных условий. Очевидно, что цена на энергоносители должна определяться рынком, а не являться предметом политических спекуляций, экономического давления или шантажа.

Мы открыты для сотрудничества. Зарубежные компании участвуют в наших крупнейших энергетических проектах. По различным оценкам, до 26 процентов добычи нефти в России – вот вдумайтесь в эту цифру, пожалуйста, – до 26 процентов добычи нефти в России приходится на иностранный капитал. Попробуйте, попробуйте привести мне пример подобного широкого присутствия российского бизнеса в ключевых отраслях экономики западных государств. Нет таких примеров! Таких примеров нет.

Напомню также о соотношении инвестиций, поступающих в Россию и идущих из России в другие страны мира. Соотношение – примерно пятнадцать к одному. Вот вам зримый пример открытости и стабильности российской экономики.

Экономическая безопасность – это сфера, где всем следует придерживаться единых принципов. Мы готовы честно конкурировать.

Для этого у российской экономики появляется все больше возможностей. Такую динамику объективно оценивают эксперты и наши зарубежные партнеры. Так, недавно был повышен рейтинг России в ОЭСР: из четвертой группы риска наша страна перешла в третью. И хотел бы, пользуясь случаем, здесь, сегодня в Мюнхене, поблагодарить наших германских коллег за содействие в принятии вышеназванного решения.

Далее. Как вы знаете, процесс присоединения России к ВТО вышел на финальную стадию. Отмечу, что в ходе долгих непростых переговоров мы не раз слышали слова о свободе слова, о свободе торговли, о равных возможностях, но почему-то исключительно, применительно к нашему, российскому рынку.

И еще одна важная тема, прямо влияющая на глобальную безопасность. Сегодня много говорят о борьбе с бедностью. Что здесь происходит на самом деле? С одной стороны, на программы помощи беднейшим странам выделяются финансовые ресурсы – и подчас немаленькие финансовые ресурсы. Но по-честному, и об этом здесь многие тоже это знают, зачастую под «освоение» компаниями самих же стран-доноров. Но в тоже время, с другой стороны, в развитых странах сохраняются субсидии в сельском хозяйстве, ограничивается для других доступ к высоким технологиям.

И давайте называть вещи своими именами: получается, что одной рукой раздается «благотворительная помощь», а другой – не только консервируется экономическая отсталость, а еще и собирается прибыль. Возникающее социальное напряжение в таких депрессивных регионах неизбежно выливается в рост радикализма, экстремизма, подпитывает терроризм и локальные конфликты. А если все это вдобавок происходит, скажем, на Ближнем Востоке в условиях обостренного восприятия внешнего мира как несправедливого, то возникает риск для глобальной дестабилизации.

Очевидно, что ведущие страны мира должны видеть эту угрозу. И, соответственно, выстраивать более демократическую, справедливую систему экономических отношений в мире – систему, дающую всем шанс и возможность для развития.

Выступая на конференции по безопасности, уважаемые дамы и господа, нельзя обойти молчанием и деятельность Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе. Как известно, она была создана, чтобы рассматривать все – я подчеркну это, – все, все аспекты безопасности: военно-политические, экономические, гуманитарные, причем в их взаимосвязи.

Сегодня что мы видим на практике? Мы видим, что этот баланс явно нарушен. ОБСЕ пытаются превратить в вульгарный инструмент обеспечения внешнеполитических интересов одной или группы стран в отношении других стран. И под эту задачу «скроили» и бюрократический аппарат ОБСЕ, который абсолютно никак не связан с государствами-учредителями. «Скроили» под эту задачу процедуры принятия решений и использования так называемых неправительственных организаций. Формально – да, независимых, но целенаправленно финансируемых, а значит, подконтрольных.

Согласно основополагающим документам в гуманитарной сфере ОБСЕ призвана оказывать странам-членам по их просьбе содействие в соблюдении международных норм в области прав человека. Это важная задача. Мы ее поддерживаем. Но все это не означает вмешательство во внутренние дела других стран, тем более навязывания этим государствам того, как они должны жить и развиваться.

Очевидно, что такое вмешательство отнюдь не способствует вызреванию подлинно демократических государств. И, наоборот, делает их зависимыми и как следствие нестабильными в политическом и экономическом плане.

Мы рассчитываем на то, что ОБСЕ будет руководствоваться своими непосредственными задачами и выстраивать отношения с суверенными государствами на основе уважения, доверия и транспарентности.

Уважаемые дамы и господа!

В заключение хотел бы отметить следующее. Мы очень часто, и я лично очень часто слышу призывы к России со стороны наших партнеров, в том числе и со стороны европейских партнеров, играть более и более активную роль в мировых делах.

В этой связи позволю себе сделать одну маленькую ремарку. Вряд ли нас нужно подталкивать и стимулировать к этому. Россия – страна с более чем тысячелетней

историей, и практически всегда она пользовалась привилегией проводить независимую внешнюю политику.

Мы не собираемся изменять этой традиции и сегодня. Вместе с тем мы хорошо видим, как изменился мир, реалистично оцениваем свои собственные возможности и свой собственный потенциал. И, конечно, нам бы также хотелось иметь дело с ответственными и тоже самостоятельными партнерами, с которыми мы вместе могли бы работать над строительством справедливого и демократического мироустройства, обеспечивая в нем безопасность и процветание не для избранных, а для всех.

Благодарю за внимание.

Обращение Президента Российской Федерации

Владимир Путин выступил в Кремле перед депутатами Государственной Думы, членами Совета Федерации, руководителями регионов России и представителями гражданского общества.

18 марта 2014 года 15:50 Москва, Кремль

В.Путин: Добрый день, уважаемые члены Совета Федерации, уважаемые депутаты Государственной Думы! Уважаемые представители Республики Крым и Севастополя – они здесь, среди нас, граждане России, жители Крыма и Севастополя!

Уважаемые друзья, сегодня мы собрались по вопросу, который имеет жизненно важное значение, историческое значение для всех нас. 16 марта в Крыму состоялся референдум, он прошёл в полном соответствии с демократическими процедурами и международно-правовыми нормами.

В голосовании приняло участие более 82 процентов избирателей. Более 96 процентов высказалось за воссоединение с Россией. Цифры предельно убедительные.

Чтобы понять, почему был сделан именно такой выбор, достаточно знать историю Крыма, знать, что значила и значит Россия для Крыма и Крым для России.

В Крыму буквально всё пронизано нашей общей историей и гордостью. Здесь древний Херсонес, где принял крещение святой князь Владимир. Его духовный подвиг – обращение к православию – предопределил общую культурную, ценностную, цивилизационную основу, которая объединяет народы России, Украины и Белоруссии. В Крыму – могилы русских солдат, мужеством которых Крым в 1783 году был взят под Российскую державу. Крым – это Севастополь, город-легенда, город великой судьбы, город-крепость и Родина русского черноморского военного флота. Крым – это Балаклава и Керчь, Малахов курган и Сапун-гора. Каждое из этих мест свято для нас, это символы русской воинской славы и невиданной доблести.

Крым – это и уникальный сплав культур и традиций разных народов. И этим он так похож на большую Россию, где в течение веков не исчез, не растворился ни один этнос. Русские и украинцы, крымские татары и представители других народов жили

и трудились рядом на крымской земле, сохраняя свою самобытность, традиции, язык и веру.

Кстати, сегодня из 2 миллионов 200 тысяч жителей Крымского полуострова – почти полтора миллиона русских, 350 тысяч украинцев, которые преимущественно считают русский язык своим родным языком, и порядка 290–300 тысяч крымских татар, значительная часть которых, как показал референдум, также ориентируются на Россию.

Да, был период, когда к крымским татарам, так же как и к некоторым другим народам СССР, была проявлена жестокая несправедливость. Скажу одно: от репрессий тогда пострадали многие миллионы людей разных национальностей, и прежде всего, конечно, русских людей. Крымские татары вернулись на свою землю. Считаю, что должны быть приняты все необходимые политические, законодательные решения, которые завершат процесс реабилитации крымско-татарского народа, решения, которые восстановят их права, доброе имя в полном объёме.

Мы с уважением относимся к представителям всех национальностей, проживающих в Крыму. Это их общий дом, их малая Родина, и будет правильно, если в Крыму – я знаю, что крымчане это поддерживают, – будет три равноправных государственных языка: русский, украинский и крымско-татарский.

Уважаемые коллеги! В сердце, в сознании людей Крым всегда был и остаётся неотъемлемой частью России. Эта убеждённость, основанная на правде и справедливости, была непоколебимой, передавалась из поколения в поколение, перед ней были бессильны и время, и обстоятельства, бессильны все драматические перемены, которые мы переживали, переживала наша страна в течение всего XX века.

После революции большевики по разным соображениям, пусть Бог им будет судья, включили в состав Украинской союзной республики значительные территории исторического юга России. Это было сделано без учёта национального состава жителей, и сегодня это современный юго-восток Украины. А в 1954 году последовало решение о передаче в её состав и Крымской области, заодно передали и Севастополь, хотя он был тогда союзного подчинения. Инициатором был лично глава Коммунистической партии Советского Союза Хрущёв. Что им двигало – стремление заручиться поддержкой украинской номенклатуры или загладить свою вину за организацию массовых репрессий на Украине в 30-е годы – пусть с этим разбираются историки.

Для нас важно другое: это решение было принято с очевидными нарушениями действовавших даже тогда конституционных норм. Вопрос решили кулуарно, междусобойчиком. Естественно, что в условиях тоталитарного государства у жителей Крыма и Севастополя ни о чём не спрашивали. Просто поставили перед фактом. У людей, конечно же, и тогда возникали вопросы, с чего это вдруг Крым оказался в составе Украины. Но по большому счёту – нужно прямо об этом сказать, мы все это понимаем, – по большому счёту это решение воспринималось как некая формальность, ведь территории передавались в рамках одной большой страны. Тогда просто невозможно было представить, что Украина и Россия могут быть не вместе, могут быть разными государствами. Но это произошло.

То, что казалось невероятным, к сожалению, стало реальностью. СССР распался. События развивались столь стремительно, что мало кто из граждан понимал весь драматизм происходивших тогда событий и их последствий. Многие люди и в России, и на Украине, да и в других республиках надеялись, что возникшее тогда Содружество Независимых Государств станет новой формой общей государственности. Ведь им обещали и общую валюту, и единое экономическое пространство, и общие вооружённые силы, но всё это осталось только обещаниями, а большой страны не стало. И когда Крым вдруг оказался уже в другом государстве, вот тогда уже Россия почувствовала, что её даже не просто обокрали, а ограбили.

Вместе с тем надо тоже откровенно признать, что и сама Россия, запустив парад суверенитетов, способствовала развалу Советского Союза, а при оформлении распада СССР забыли и про Крым, и про главную базу Черноморского флота – Севастополь. Миллионы русских легли спать в одной стране, а проснулись за границей, в одночасье оказались национальными меньшинствами в бывших союзных республиках, а русский народ стал одним из самых больших, если не сказать, самым большим разделённым народом в мире.

Сегодня, спустя уже много лет, я слышал, как крымчане, совсем недавно, говорят, что тогда, в 1991 году, их передали из рук в руки просто как мешок картошки. Трудно с этим не согласиться. Российское государство, что же оно? Ну что, Россия? Опустила голову и смирилась, проглотила эту обиду. Наша страна находилась тогда в таком тяжёлом состоянии, что просто не могла реально защитить свои интересы. Но люди не могли смириться с вопиющей исторической несправедливостью. Все эти годы и граждане, и многие общественные деятели неоднократно поднимали эту тему,

говорили, что Крым – это исконно русская земля, а Севастополь – русский город. Да, всё это мы хорошо понимали, чувствовали и сердцем, и душой, но надо было исходить из сложившихся реалий и уже на новой базе строить добрососедские отношения с независимой Украиной. А отношения с Украиной, с братским украинским народом были и остаются и всегда будут для нас важнейшими, ключевыми, без всякого преувеличения.

Сегодня можно открыто говорить, я хочу с вами поделиться деталями переговоров, проходившими в начале 2000-х годов. Тогда Президент Украины Кучма попросил меня ускорить процесс делимитации российско-украинской границы. До тех пор этот процесс практически не двигался. Россия вроде признала Крым частью Украины, но переговоров о делимитации границы не проводилось. Понимая все сложности этого процесса, тем не менее я сразу дал указание российским ведомствам активизировать эту работу – работу по оформлению границы, чтобы было понятно всем: соглашаясь на делимитацию, мы фактически и юридически признавали Крым украинской территорией, тем самым окончательно закрывали этот вопрос.

Мы шли навстречу Украине не только по Крыму, но и по такой сложнейшей теме, как разграничение акватории Азовского моря и Керченского пролива. Из чего мы тогда исходили? Исходили из того, что хорошие отношения с Украиной для нас главное, и они не должны быть заложником тупиковых территориальных споров. Но при этом, конечно, рассчитывали, что Украина будет нашим добрым соседом, что русские и русскоязычные граждане на Украине, особенно на её юго-востоке и в Крыму, будут жить в условиях дружественного, демократического, цивилизованного государства, что их законные интересы будут обеспечены в соответствии с нормами международного права.

Однако ситуация стала развиваться по-другому. Раз за разом предпринимались попытки лишить русских исторической памяти, а подчас и родного языка, сделать объектом принудительной ассимиляции. И конечно, русские, как и другие граждане Украины, страдали от постоянного политического и государственного перманентного кризиса, который сотрясает Украину уже более 20 лет.

Понимаю, почему люди на Украине хотели перемен. За годы «самостийности», независимости, власть, что называется, их «достала», опостылела просто. Менялись президенты, премьеры, депутаты Рады, но не менялось их отношение к своей стране

и к своему народу. Они «доили» Украину, дрались между собой за полномочия, активы и финансовые потоки. При этом властей предержащих мало интересовало, чем и как живут простые люди, в том числе почему миллионы граждан Украины не видят для себя перспектив на родине и вынуждены уезжать за границу на подённые заработки в другие страны. Хочу отметить, ни в какую-то Силиконовую долину, а именно на подённые заработки. Только в России в прошлом году их работало почти 3 миллиона человек. По некоторым оценкам, объём их заработка в 2013 году в России составил более 20 миллиардов долларов, это порядка 12 процентов ВВП Украины.

Повторю, хорошо понимаю тех, кто с мирными лозунгами вышел на майдан, выступая против коррупции, неэффективного госуправления, бедности. Права на мирный протест, демократические процедуры, выборы для того и существуют, чтобы менять власть, которая не устраивает людей. Но те, кто стоял за последними событиями на Украине, преследовали другие цели: они готовили государственный переворот очередной, планировали захватить власть, не останавливаясь ни перед чем. В ход были пущены и террор, и убийства, и погромы. Главными исполнителями переворота стали националисты, неонацисты, русофобы и антисемиты. Именно они во многом определяют и сегодня ещё до сих пор жизнь на Украине.

Первым делом новые так называемые «власти» внесли скандальный законопроект о пересмотре языковой политики, который прямо ущемлял права национальных меньшинств. Правда, зарубежные спонсоры этих сегодняшних «политиков», кураторы сегодняшних «властей» сразу одёрнули инициаторов этой затеи. Они-то люди умные, надо отдать им должное, и понимают, к чему приведут попытки построить этнически чисто украинское государство. Законопроект был отложен, отложен в сторону, но явно про запас. О самом факте его существования сейчас умалчивается, видимо, расчёт на короткую человеческую память. Но уже всем стало предельно ясно, что именно намерены в дальнейшем делать украинские идейные наследники Бандеры – приспешника Гитлера во время Второй мировой войны.

Ясно и то, что легитимной исполнительной власти на Украине до сих пор нет, разговаривать не с кем. Многие госорганы узурпированы самозванцами, при этом они ничего в стране не контролируют, а сами – хочу это подчеркнуть, – часто сами находятся под контролем радикалов. Даже попасть на приём к некоторым министрам нынешнего правительства можно только с разрешения боевиков майдана. Это не шутка, это реалия сегодняшней жизни.

Тем, кто сопротивлялся путчу, сразу начали грозить репрессиями и карательными операциями. И первым на очереди был, конечно, Крым, русскоязычный Крым. В связи с этим жители Крыма и Севастополя обратились к России с призывом защитить их права и саму жизнь, не допустить того, что происходило, да и сейчас ещё происходит и в Киеве, и в Донецке, в Харькове, в некоторых других городах Украины.

Разумеется, мы не могли не откликнуться на эту просьбу, не могли оставить Крым и его жителей в беде, иначе это было бы просто предательством.

Прежде всего нужно было помочь создать условия для мирного, свободного волеизъявления, чтобы крымчане могли сами определить свою судьбу первый раз в истории. Однако что же мы слышим сегодня от наших коллег из Западной Европы, из Северной Америки? Нам говорят, что мы нарушаем нормы международного права. Во-первых, хорошо, что они хоть вспомнили о том, что существует международное право, и на том спасибо, лучше поздно, чем никогда.

И, во-вторых, самое главное: что же мы якобы нарушаем? Да, Президент Российской Федерации получил от верхней палаты парламента право использовать Вооружённые Силы на Украине. Но этим правом, строго говоря, пока даже не воспользовался. Вооружённые Силы России не входили в Крым, они там уже и так находились в соответствии с международным договором. Да, мы усилили нашу группировку, но при этом – хочу это подчеркнуть, чтобы все знали и слышали, – мы даже не превысили предельной штатной численности наших Вооружённых Сил в Крыму, а она предусмотрена в объёме 25 тысяч человек, в этом просто не было необходимости.

Далее. Объявляя о своей независимости, назначая референдум, Верховный Совет Крыма сослался на Устав Организации Объединённых Наций, в котором говорится о праве нации на самоопределение. Кстати, и сама Украина, я хочу это напомнить, объявляя о выходе из СССР, сделала то же самое, почти текстуально то же самое. На Украине воспользовались этим правом, а крымчанам в нём отказывают. Почему?

Кроме того, крымские власти опирались и на известный косовский прецедент, прецедент, который наши западные партнёры создали сами, что называется, своими собственными руками, в ситуации, абсолютно аналогичной крымской, признали отделение Косово от Сербии легитимным, доказывая всем, что никакого разрешения центральных властей страны для одностороннего объявления независимости не требуется. Международный Суд ООН на основе пункта 2 статьи 1 Устава

Организации Объединённых Наций согласился с этим и в своём решении от 22 июля 2010 года отметил следующее. Привожу дословную цитату: «Никакого общего запрета на одностороннее провозглашение независимости не вытекает из практики Совета Безопасности», – и далее: «Общее международное право не содержит какого-либо применимого запрета на провозглашение независимости». Всё, как говорится, предельно ясно.

Я не люблю обращаться к цитатам, но всё-таки не могу удержаться, ещё одна выдержка из ещё одного официального документа, на этот раз это Письменный меморандум США от 17 апреля 2009 года, представленный в этот самый Международный Суд в связи со слушаниями по Косово. Опять процитирую: «Декларации о независимости могут, и часто так и происходит, нарушать внутреннее законодательство. Однако это не означает, что происходит нарушение международного права». Конец цитаты. Сами написали, раструбили на весь мир, нагнули всех, а теперь возмущаются. Чему? Ведь действия крымчан чётко вписываются в эту, собственно говоря, инструкцию. Почему-то то, что можно албанцам в Косово (а мы относимся к ним с уважением), запрещается русским, украинцам и крымским татарам в Крыму. Опять возникает вопрос: почему?

От тех же Соединённых Штатов и Европы мы слышим, что Косово – это, мол, опять какой-то особый случай. В чём же, по мнению наших коллег, заключается его исключительность? Оказывается, в том, что в ходе конфликта в Косово было много человеческих жертв. Это что – юридически правовой аргумент, что ли? В решении Международного Суда по этому поводу вообще ничего не сказано. И потом, знаете, это даже уже не двойные стандарты. Это какой-то удивительный примитивный и прямолинейный цинизм. Нельзя же всё так грубо подвёрстывать под свои интересы, один и тот же предмет сегодня называть белым, а завтра – чёрным. Получается, нужно доводить любой конфликт до человеческих жертв, что ли?

Скажу прямо: если бы местные силы самообороны Крыма вовремя не взяли ситуацию под контроль, там тоже могли бы быть жертвы. И слава Богу, что этого не случилось! В Крыму не произошло ни одного вооружённого столкновения и не было человеческих жертв. Как вы думаете, почему? Ответ простой: потому что против народа и его воли воевать трудно или практически невозможно. И в этой связи я хочу поблагодарить украинских военнослужащих, а это немалый контингент – 22 тысяч человек с полным вооружением. Я хочу поблагодарить тех военнослужащих Украины, которые не пошли на кровопролитие и не запятнали себя кровью.

В этой связи, конечно, возникают и другие мысли. Нам говорят о какой-то российской интервенции в Крыму, об агрессии. Странно это слышать. Что-то не припомню из истории ни одного случая, чтобы интервенция проходила без одного-единственного выстрела и без человеческих жертв.

Уважаемые коллеги! В ситуации вокруг Украины как в зеркале отразилось то, что происходит сейчас, да и происходило на протяжении последних десятилетий, в мире. После исчезновения биполярной системы на планете не стало больше стабильности. Ключевые и международные институты не укрепляются, а часто, к сожалению, деградируют. Наши западные партнёры во главе с Соединёнными Штатами Америки предпочитают в своей практической политике руководствоваться не международным правом, а правом сильного. Они уверовали в свою избранность и исключительность, в то, что им позволено решать судьбы мира, что правы могут быть всегда только они. Они действуют так, как им заблагорассудится: то тут, то там применяют силу против суверенных государств, выстраивают коалиции по принципу «кто не с нами, тот против нас». Чтобы придать агрессии видимость законности, выбивают нужные резолюции из международных организаций, а если по каким-то причинам этого не получается, вовсе игнорируют и Совет Безопасности ООН, и ООН в целом.

Так было в Югославии, мы же хорошо об этом помним, в 1999 году. Трудно было в это поверить, глазам своим не верил, но в конце XX века по одной из европейских столиц – по Белграду в течение нескольких недель наносились ракетно-бомбовые удары, а затем последовала настоящая интервенция. Что, разве была резолюция Совбеза ООН по этому вопросу, разрешающая такие действия? Ничего подобного. А потом были и Афганистан, и Ирак, и откровенные нарушения резолюции СБ ООН по Ливии, когда вместо обеспечения так называемой бесполётной зоны тоже начались бомбёжки.

Была и целая череда управляемых «цветных» революций. Понятно, что люди в тех странах, где были эти события, устали от тирании, от нищеты, от отсутствия перспектив, но эти чувства просто цинично использовались. Этим странам навязывались стандарты, которые никак не соответствовали ни образу их жизни, ни традициям, ни культуре этих народов. В результате вместо демократии и свободы – хаос, вспышки насилия, череда переворотов. «Арабская весна» сменилась «арабской зимой».

Подобный сценарий был реализован и на Украине. В 2004 году, чтобы продать нужного кандидата на президентских выборах, придумали какой-то третий тур, который не был предусмотрен законом. Просто абсурд и издевательство над конституцией. А сейчас бросили в дело заранее подготовленную, хорошо оснащённую армию боевиков.

Мы понимаем, что происходит, понимаем, что эти действия были направлены и против Украины, и России, и против интеграции на евразийском пространстве. И это в то время, когда Россия искренне стремилась к диалогу с нашими коллегами на Западе. Мы постоянно предлагаем сотрудничество по всем ключевым вопросам, хотим укреплять уровень доверия, хотим, чтобы наши отношения были равными, открытыми и честными. Но мы не видели встречных шагов.

Напротив, нас раз за разом обманывали, принимали решения за нашей спиной, ставили перед свершившимся фактом. Так было и с расширением НАТО на восток, с размещением военной инфраструктуры у наших границ. Нам всё время одно и то же твердили: «Ну, вас это не касается». Легко сказать, не касается.

Так было и с развёртыванием систем противоракетной обороны. Несмотря на все наши опасения, машина идёт, двигается. Так было с бесконечным затягиванием переговоров по визовым проблемам, с обещаниями честной конкуренции и свободного доступа на глобальные рынки.

Нам сегодня угрожают санкциями, но мы и так живём в условиях ряда ограничений, и весьма существенных для нас, для нашей экономики, для нашей страны. Например, ещё в период «холодной войны» США, а затем и другие страны запретили продавать в СССР большой перечень технологий и оборудования, составив так называемые КОКОМовские списки. Сегодня они формально отменены, но только формально, на деле многие запреты по-прежнему действуют.

Словом, у нас есть все основания полагать, что пресловутая политика сдерживания России, которая проводилась и в XVIII, и в XIX, и в XX веке, продолжается и сегодня. Нас постоянно пытаются загнать в какой-то угол за то, что мы имеем независимую позицию, за то, что её отстаиваем, за то, что называем вещи своими именами и не лицемерим. Но всё имеет свои пределы. И в случае с Украиной наши западные партнёры перешли черту, вели себя грубо, безответственно и непрофессионально.

Они же прекрасно знали, что и на Украине, и в Крыму живут миллионы русских людей. Насколько нужно потерять политическое чутьё и чувство меры, чтобы не предвидеть всех последствий своих действий. Россия оказалась на рубеже, от которого не могла уже отступить. Если до упора сжимать пружину, она когда-нибудь с силой разожмётся. Надо помнить об этом всегда.

Сегодня необходимо прекратить истерику, отказаться от риторики «холодной войны» и признать очевидную вещь: Россия – самостоятельный, активный участник международной жизни, у неё, как и у других стран, есть национальные интересы, которые нужно учитывать и уважать.

При этом мы с благодарностью относимся ко всем, кто с пониманием подошёл к нашим шагам в Крыму, признательны народу Китая, руководство которого рассматривало и рассматривает ситуацию вокруг Украины и Крыма во всей её исторической и политической полноте, высоко ценим сдержанность и объективность Индии.

Сегодня я хочу обратиться и к народу Соединённых Штатов Америки, к людям, которые со времён основания этого государства, принятия Декларации независимости гордятся тем, что свобода для них превыше всего. Разве стремление жителей Крыма к свободному выбору своей судьбы не является такой же ценностью? Поймите нас.

Верю, что меня поймут и европейцы, и прежде всего немцы. Напомню, что в ходе политических консультаций по объединению ФРГ и ГДР на, мягко говоря, экспертном, но очень высоком уровне представители далеко не всех стран, которые являются и являлись тогда союзниками Германии, поддержали саму идею объединения. А наша страна, напротив, однозначно поддержала искреннее, неудержимое стремление немцев к национальному единству. Уверен, что вы этого не забыли, и рассчитываю, что граждане Германии также поддержат стремление русского мира, исторической России к восстановлению единства.

Я обращаюсь и к народу Украины. Искренне хочу, чтобы вы нас поняли: мы ни в коем случае не хотим нанести вам вред, оскорбить ваши национальные чувства. Мы всегда уважали территориальную целостность украинской державы, в отличие, кстати, от тех, кто принёс единство Украины в жертву своим политическим амбициям. Они щеголяют лозунгами о великой Украине, но именно они сделали всё, чтобы расколоть страну. Сегодняшнее гражданское противостояние целиком на их совести. Хочу, чтобы вы меня услышали, дорогие друзья. Не верьте тем, кто пугает вас Россией, кричит о том, что

за Крымом последуют другие регионы. Мы не хотим раздела Украины, нам этого не нужно. Что касается Крыма, то он был и останется и русским, и украинским, и крымско-татарским.

Повторю, он будет, как и было веками, родным домом для представителей всех живущих там народов. Но он никогда не будет бандеровским!

Крым – это наше общее достояние и важнейший фактор стабильности в регионе. И эта стратегическая территория должна находиться под сильным, устойчивым суверенитетом, который по факту может быть только российским сегодня. Иначе, дорогие друзья (обращаюсь и к Украине, и к России), мы с вами – и русские, и украинцы – можем вообще потерять Крым, причём в недалёкой исторической перспективе. Задумайтесь, пожалуйста, над этими словами.

Напомню также, что в Киеве уже прозвучали заявления о скорейшем вступлении Украины в НАТО. Что означала бы эта перспектива для Крыма и Севастополя? То, что в городе русской воинской славы появился бы натовский флот, что возникла бы угроза для всего юга России – не какая-то эфемерная, совершенно конкретная. Всё, что реально могло бы произойти, это всё то, что реально могло бы произойти, если бы не выбор крымчан. Спасибо им за это.

Кстати говоря, мы не против сотрудничества с НАТО, совсем нет. Мы против того, чтобы военный альянс, а НАТО остаётся при всех внутренних процессах военной организацией, мы против того, чтобы военная организация хозяйничала возле нашего забора, рядом с нашим домом или на наших исторических территориях. Вы знаете, я просто не могу себе представить, что мы будем ездить в Севастополь в гости к натовским морякам. Они, кстати говоря, в большинстве своём отличные парни, но лучше пускай они к нам приезжают в гости в Севастополь, чем мы к ним.

Скажу прямо, у нас болит душа за всё, что происходит сейчас на Украине, что страдают люди, что они не знают, как жить сегодня и что будет завтра. И наша обеспокоенность понятна, ведь мы не просто близкие соседи, мы фактически, как я уже много раз говорил, один народ. Киев – мать городов русских. Древняя Русь – это наш общий исток, мы всё равно не сможем друг без друга.

И скажу ещё об одном. На Украине живут и будут жить миллионы русских людей, русскоязычных граждан, и Россия всегда будет защищать их интересы политическими,

дипломатическими, правовыми средствами. Однако прежде всего сама Украина должна быть заинтересована в том, чтобы права и интересы этих людей были гарантированы. В этом – залог стабильности украинской государственности и территориальной целостности страны.

Мы хотим дружбы с Украиной, хотим, чтобы она была сильным, суверенным, самодостаточным государством. Ведь для нас Украина – это один из ведущих партнёров, у нас множество совместных проектов, и, несмотря ни на что, я верю в их успех. И главное: мы хотим, чтобы на землю Украины пришли мир и согласие, и вместе с другими странами готовы оказывать этому всемерное содействие и поддержку. Но повторю: только сами граждане Украины в состоянии навести порядок в собственном доме.

Уважаемые жители Крыма и города Севастополя! Вся Россия восхищалась вашим мужеством, достоинством и смелостью, это именно вы решили судьбу Крыма. В эти дни мы были близки как никогда, поддерживали друг друга. Это были искренние чувства солидарности. Именно в такие переломные исторические моменты проверяется зрелость и сила духа нации. И народ России показал такую зрелость и такую силу, своей сплочённостью поддержал соотечественников.

Твёрдость внешнеполитической позиции России основывалась на воле миллионов людей, на общенациональном единении, на поддержке ведущих политических и общественных сил. Я хочу поблагодарить всех за этот патриотический настрой. Всех без исключения. Но нам важно и впредь сохранять такую же консолидацию, чтобы решать задачи, которые стоят перед Россией.

Мы явно столкнёмся и с внешним противодействием, но мы должны для себя решить, готовы ли мы последовательно отстаивать свои национальные интересы или будем вечно их сдавать, отступать неизвестно куда. Некоторые западные политики уже стращают нас не только санкциями, но и перспективой обострения внутренних проблем. Хотелось бы знать, что они имеют в виду: действия некоей пятой колонны – разного рода «национал-предателей» – или рассчитывают, что смогут ухудшить социально-экономическое положение России и тем самым спровоцировать недовольство людей? Рассматриваем подобные заявления как безответственные и явно агрессивные и будем соответствующим образом на это реагировать. При этом мы сами никогда не будем стремиться к конфронтации с нашими партнёрами ни на Востоке,

ни на Западе, наоборот, будем делать всё необходимое, чтобы строить цивилизованные добрососедские отношения, как это и положено в современном мире.

Уважаемые коллеги!

Понимаю крымчан, которые поставили вопрос на референдуме предельно прямо и чётко: быть Крыму либо с Украиной, либо с Россией. И можно с уверенностью сказать, что руководство Крыма и Севастополя, депутаты законодательных органов власти, формулируя вопрос референдума, поднялись над групповыми и политическими интересами и руководствовались, во главу угла поставили исключительно коренные интересы людей. Любой другой вариант плебисцита, каким бы привлекательным он ни казался на первый взгляд, в силу исторических, демографических, политических и экономических особенностей этой территории был бы промежуточным, временным и зыбким, неизбежно привёл бы к дальнейшему обострению ситуации вокруг Крыма и самым пагубным образом отразился бы на жизни людей. Крымчане поставили вопрос жёстко, бескомпромиссно, без всяких полутонов. Референдум был проведён открыто и честно, и люди в Крыму ясно, убедительно выразили свою волю: они хотят быть с Россией.

России также предстоит принять сложное решение, учитывая всю совокупность и внутренних, и внешних факторов. Каково же сейчас мнение людей в России? Здесь, как и в любом демократическом обществе, есть разные точки зрения, но позиция абсолютного – я хочу это подчеркнуть, – абсолютного большинства граждан также очевидна.

Вы знаете последние социологические опросы, которые были проведены в России буквально на днях: порядка 95 процентов граждан считают, что Россия должна защищать интересы русских и представителей других национальностей, проживающих в Крыму. 95 процентов. А более 83 процентов полагают, что Россия должна это делать, даже если такая позиция осложнит наши отношения с некоторыми государствами. 86 процентов граждан нашей страны убеждены, что Крым до сих пор является российской территорией, российской землёй. А почти – вот очень важная цифра, она абсолютно коррелируется с тем, что было в Крыму на референдуме, – почти 92 процента выступают за присоединение Крыма к России.

Таким образом, и подавляющее большинство жителей Крыма, и абсолютное большинство граждан Российской Федерации поддерживают воссоединение Республики Крым и города Севастополя с Российской Федерацией.

Дело – за политическим решением самой России. А оно может быть основано только на воле народа, потому что только народ является источником любой власти.

Уважаемые члены Совета Федерации! Уважаемые депутаты Государственной Думы! Граждане России, жители Крыма и Севастополя! Сегодня, основываясь на результатах референдума, который прошёл в Крыму, опираясь на волю народа, вношу в Федеральное Собрание и прошу рассмотреть Конституционный закон о принятии в состав России двух новых субъектов Федерации: Республики Крым и города Севастополь, а также ратифицировать подготовленный для подписания Договор о вхождении Республики Крым и города Севастополь в Российскую Федерацию. Не сомневаюсь в вашей поддержке!

Обращение Президента Российской Федерации

24 февраля 2022 года 06:00 Москва, Кремль

В.Путин: Уважаемые граждане России! Дорогие друзья!

Сегодня вновь считаю необходимым вернуться к трагическим событиям, происходящим на Донбассе, и ключевым вопросам обеспечения безопасности самой России.

Начну с того, о чём говорил в своём обращении от 21 февраля текущего года. Речь о том, что вызывает у нас особую озабоченность и тревогу, о тех фундаментальных угрозах, которые из года в год шаг за шагом грубо и бесцеремонно создаются безответственными политиками на Западе в отношении нашей страны. Имею в виду расширение блока НАТО на восток, приближение его военной инфраструктуры к российским границам.

Хорошо известно, что на протяжении 30 лет мы настойчиво и терпеливо пытались договориться с ведущими странами НАТО о принципах равной и неделимой безопасности в Европе. В ответ на наши предложения мы постоянно сталкивались либо с циничным обманом и враньём, либо с попытками давления и шантажа, а Североатлантический альянс тем временем, несмотря на все наши протесты и озабоченности, неуклонно расширяется. Военная машина движется и, повторю, приближается к нашим границам вплотную.

Почему всё это происходит? Откуда эта наглая манера разговаривать с позиции собственной исключительности, непогрешимости и вседозволенности? Откуда наплевательское, пренебрежительное отношение к нашим интересам и абсолютно законным требованиям?

Ответ ясен, всё понятно и очевидно. Советский Союз в конце 80-х годов прошлого века ослаб, а затем и вовсе развалился. Весь ход происходивших тогда событий – это хороший урок для нас и сегодня, он убедительно показал, что паралич власти, воли – это первый шаг к полной деградации и забвению. Стоило нам тогда на какое-то время потерять уверенность в себе, и всё – баланс сил в мире оказался нарушенным.

Это привело к тому, что прежние договоры, соглашения уже фактически не действуют. Уговоры и просьбы не помогают. Всё, что не устраивает гегемона, власть предрержащих, объявляется архаичным, устаревшим, ненужным. И наоборот: всё, что кажется им выгодным, преподносится как истина в последней инстанции, продавливается любой ценой, хамски, всеми средствами. Несогласных ломают через колено.

То, о чём сейчас говорю, касается не только России и не только у нас вызывает озабоченности. Это касается всей системы международных отношений, а подчас даже и самих союзников США. После развала СССР фактически начался передел мира, и сложившиеся к этому времени нормы международного права, – а ключевые, базовые из них были приняты по итогам Второй мировой войны и во многом закрепляли её результаты, – стали мешать тем, кто объявил себя победителем в холодной войне.

Конечно, в практической жизни, в международных отношениях, в правилах по их регулированию нужно было учитывать и изменения ситуации в мире и самого баланса сил. Однако делать это следовало профессионально, плавно, терпеливо, с учётом и уважением интересов всех стран и при понимании своей ответственности. Но нет – состояние эйфории от абсолютного превосходства, своего рода современного вида абсолютизма, да ещё и на фоне низкого уровня общей культуры и чванства тех, кто готовил, принимал и продавливал выгодные лишь для себя решения. Ситуация начала развиваться по другому сценарию.

За примерами далеко ходить не нужно. Сперва без всякой санкции Совета Безопасности ООН провели кровопролитную военную операцию против Белграда, использовали авиацию, ракеты прямо в самом центре Европы. Несколько недель непрерывных бомбёжек по мирным городам, по жизнеобеспечивающей инфраструктуре. Приходится напоминать эти факты, а то некоторые западные коллеги не любят вспоминать те события, а когда мы говорим об этом, предпочитают указывать не на нормы международного права, а на обстоятельства, которые трактуют так, как считают нужным.

Затем наступила очередь Ирака, Ливии, Сирии. Нелегитимное использование военной силы против Ливии, извращение всех решений Совета Безопасности ООН по ливийскому вопросу привело к полному разрушению государства, к тому, что возник огромный очаг международного терроризма, к тому, что страна погрузилась в гуманитарную катастрофу, в пучину не прекращающейся до сих пор многолетней

гражданской войны. Трагедия, на которую обрекли сотни тысяч, миллионы людей не только в Ливии, но и во всём этом регионе, породила массовый миграционный исход из Северной Африки и Ближнего Востока в Европу.

Подобную судьбу уготовили и Сирии. Боевые действия западной коалиции на территории этой страны без согласия сирийского правительства и санкции Совета Безопасности ООН – это не что иное, как агрессия, интервенция.

Однако особое место в этом ряду занимает, конечно же, вторжение в Ирак тоже без всяких правовых оснований. В качестве предлога выбрали якобы имеющуюся у США достоверную информацию о наличии в Ираке оружия массового поражения. В доказательство этому публично, на глазах у всего мира Госсекретарь США тряс какой-то пробиркой с белым порошком, уверяя всех, что это и есть химическое оружие, разрабатываемое в Ираке. А потом оказалось, что всё это – подтасовка, блеф: никакого химического оружия в Ираке нет. Невероятно, удивительно, но факт остаётся фактом. Имело место враньё на самом высоком государственном уровне и с высокой трибуны ООН. А в результате – огромные жертвы, разрушения, невероятный всплеск терроризма.

Вообще складывается впечатление, что практически везде, во многих регионах мира, куда Запад приходит устанавливать свой порядок, по итогам остаются кровавые, незаживающие раны, язвы международного терроризма и экстремизма. Всё, о чём сказал, это наиболее вопиющие, но далеко не единственные примеры пренебрежения международным правом.

В этом ряду и обещания нашей стране не расширять ни на один дюйм НАТО на восток. Повторю – обманули, а выражаясь народным языком, просто кинули. Да, часто можно слышать, что политика – грязное дело. Возможно, но не настолько же, не до такой же степени. Ведь такое шулерское поведение противоречит не только принципам международных отношений, но прежде всего общепризнанным нормам морали и нравственности. Где же здесь справедливость и правда? Одна лишь сплошная ложь и лицемерие.

Кстати, сами американские политики, политологи и журналисты пишут и говорят о том, что внутри США создана в последние годы настоящая «империя лжи». Трудно с этим не согласиться – так оно и есть. Но не надо скромничать: США – это всё-таки великая страна, системообразующая держава. Все её сателлиты не только безропотно и покорно

поддакивают, подпевают ей по любому поводу, но ещё и копируют её поведение, с восторгом принимают предлагаемые им правила. Поэтому с полным на то основанием, уверенно можно сказать, что весь так называемый западный блок, сформированный США по своему образу и подобию, весь он целиком и есть та самая «империя лжи».

Что касается нашей страны, то после развала СССР при всей беспрецедентной открытости новой современной России, готовности честно работать с США и другими западными партнёрами и в условиях фактически одностороннего разоружения нас тут же попытались дожать, добить и разрушить уже окончательно. Именно так и было в 90-е годы, в начале 2000-х годов, когда так называемый коллективный Запад самым активным образом поддерживал сепаратизм и банды наёмников на юге России. Каких жертв, каких потерь нам тогда всё это стоило, через какие испытания пришлось пройти, прежде чем мы окончательно сломали хребет международному терроризму на Кавказе. Мы помним это и никогда не забудем.

Да собственно, и до последнего времени не прекращались попытки использовать нас в своих интересах, разрушить наши традиционные ценности и навязать нам свои псевдоценности, которые разъедали бы нас, наш народ изнутри, те установки, которые они уже агрессивно насаждают в своих странах и которые прямо ведут к деградации и вырождению, поскольку противоречат самой природе человека. Этому не бывать, никогда и ни у кого этого не получалось. Не получится и сейчас.

Несмотря ни на что, в декабре 2021 года мы всё-таки в очередной раз предприняли попытку договориться с США и их союзниками о принципах обеспечения безопасности в Европе и о нерасширении НАТО. Всё тщетно. Позиция США не меняется. Они не считают нужным договариваться с Россией по этому ключевому для нас вопросу, преследуя свои цели, пренебрегают нашими интересами.

И конечно, в этой ситуации у нас возникает вопрос: а что же делать дальше, чего ждать? Мы хорошо знаем из истории, как в 40-м году и в начале 41-го года прошлого века Советский Союз всячески стремился предотвратить или хотя бы оттянуть начало войны. Для этого в том числе старался буквально до последнего не провоцировать потенциального агрессора, не осуществлял или откладывал самые необходимые, очевидные действия для подготовки к отражению неизбежного нападения. А те шаги, которые всё же были в конце концов предприняты, уже катастрофически запоздали.

В результате страна оказалась не готова к тому, чтобы в полную силу встретить нашествие нацистской Германии, которая без объявления войны напала на нашу Родину 22 июня 1941 года. Врага удалось остановить, а затем и сокрушить, но колоссальной ценой. Попытка ублажить агрессора в преддверии Великой Отечественной войны оказалась ошибкой, которая дорого стоила нашему народу. В первые же месяцы боевых действий мы потеряли огромные, стратегически важные территории и миллионы людей. Второй раз мы такой ошибки не допустим, не имеем права.

Те, кто претендуют на мировое господство, публично, безнаказанно и, подчеркну, без всяких на то оснований объявляют нас, Россию, своим врагом. Они, действительно, располагают сегодня большими финансовыми, научно-технологическими и военными возможностями. Мы знаем об этом и объективно оцениваем постоянно звучащие в наш адрес угрозы в сфере экономики – так же, как и свои возможности противостоять этому наглому и перманентному шантажу. Повторю, мы оцениваем их без иллюзий, предельно реалистично.

Что касается военной сферы, то современная Россия даже после развала СССР и утраты значительной части его потенциала является сегодня одной из самых мощных ядерных держав мира и, более того, обладает определёнными преимуществами в ряде новейших видов вооружения. В этой связи ни у кого не должно быть сомнений в том, что прямое нападение на нашу страну приведёт к разгрому и ужасным последствиям для любого потенциального агрессора.

Вместе с тем технологии, в том числе оборонные, меняются быстро. Лидерство в этой области переходит и будет переходить из рук в руки, а вот военное освоение прилегающих к нашим границам территорий, если мы позволим это сделать, останется на десятилетия вперёд, а может, и навсегда и будет создавать для России постоянно нарастающую, абсолютно неприемлемую угрозу.

Уже сейчас, по мере расширения НАТО на восток, ситуация для нашей страны с каждым годом становится всё хуже и опаснее. Более того, в последние дни руководство НАТО прямо говорит о необходимости ускорить, форсировать продвижение инфраструктуры альянса к границам России. Другими словами – они ужесточают свою позицию. Продолжать просто наблюдать за тем, что происходит, мы больше не можем. Это было бы с нашей стороны абсолютно безответственно.

Дальнейшее расширение инфраструктуры Североатлантического альянса, начавшееся военное освоение территорий Украины для нас неприемлемы. Дело, конечно, не в самой организации НАТО – это только инструмент внешней политики США. Проблема в том, что на прилегающих к нам территориях, – замечу, на наших же исторических территориях, – создаётся враждебная нам «анти-Россия», которая поставлена под полный внешний контроль, усиленно обживается вооружёнными силами натовских стран и накачивается самым современным оружием.

Для США и их союзников это так называемая политика сдерживания России, очевидные геополитические дивиденды. А для нашей страны – это в итоге вопрос жизни и смерти, вопрос нашего исторического будущего как народа. И это не преувеличение – это так и есть. Это реальная угроза не просто нашим интересам, а самому существованию нашего государства, его суверенитету. Это и есть та самая красная черта, о которой неоднократно говорили. Они её перешли.

В этой связи – и о положении в Донбассе. Мы видим, что те силы, которые в 2014 году совершили на Украине госпереворот, захватили власть и удерживают её с помощью, по сути, декоративных выборных процедур, окончательно отказались от мирного урегулирования конфликта. Восемь лет, бесконечно долгих восемь лет мы делали всё возможное, чтобы ситуация была разрешена мирными, политическими средствами. Всё напрасно.

Как уже говорил в своём предыдущем обращении, нельзя без сострадания смотреть на то, что там происходит. Терпеть всё это было уже просто невозможно. Необходимо было немедленно прекратить этот кошмар – геноцид в отношении проживающих там миллионов людей, которые надеются только на Россию, надеются только на нас с вами. Именно эти устремления, чувства, боль людей и были для нас главным мотивом принятия решения о признании народных республик Донбасса.

Что считаю важным дополнительно подчеркнуть. Ведущие страны НАТО для достижения своих собственных целей во всём поддерживают на Украине крайних националистов и неонацистов, которые в свою очередь никогда не простят крымчанам и севастопольцам их свободный выбор – воссоединение с Россией.

Они, конечно же, ползут и в Крым, причём так же, как и на Донбасс, с войной, с тем, чтобы убивать, как убивали беззащитных людей каратели из банд украинских националистов, пособников Гитлера во время Великой Отечественной войны.

Откровенно заявляют они и о том, что претендуют на целый ряд других российских территорий.

Весь ход развития событий и анализ поступающей информации показывает, что столкновение России с этими силами неизбежно. Это только вопрос времени: они готовятся, они ждут удобного часа. Теперь претендуют ещё и на обладание ядерным оружием. Мы не позволим этого сделать.

Как уже говорил ранее, Россия после развала СССР приняла новые геополитические реалии. Мы с уважением относимся и будем так же относиться ко всем вновь образованным на постсоветском пространстве странам. Мы уважаем и будем уважать их суверенитет, и пример тому – помощь, которую мы оказали Казахстану, который столкнулся с трагическими событиями, с вызовом своей государственности и целостности. Но Россия не может чувствовать себя в безопасности, развиваться, существовать с постоянной угрозой, исходящей с территории современной Украины.

Напомню, что в 2000–2005 годах мы дали военный отпор террористам на Кавказе, отстояли целостность нашего государства, сохранили Россию. В 2014 году поддержали крымчан и севастопольцев. В 2015-м применили Вооружённые Силы, чтобы поставить надёжный заслон проникновению террористов из Сирии в Россию. Другого способа защитить себя у нас не было.

То же самое происходит и сейчас. Нам с вами просто не оставили ни одной другой возможности защитить Россию, наших людей, кроме той, которую мы вынуждены будем использовать сегодня. Обстоятельства требуют от нас решительных и незамедлительных действий. Народные республики Донбасса обратились к России с просьбой о помощи.

В связи с этим в соответствии со статьёй 51 части 7 Устава ООН, с санкции Совета Федерации России и во исполнение ратифицированных Федеральным Собранием 22 февраля сего года договоров о дружбе и взаимопомощи с Донецкой народной республикой и Луганской народной республикой мною принято решение о проведении специальной военной операции.

Её цель – защита людей, которые на протяжении восьми лет подвергаются издевательствам, геноциду со стороны киевского режима. И для этого мы будем стремиться к демилитаризации и денацификации Украины, а также преданию суду тех,

кто совершил многочисленные, кровавые преступления против мирных жителей, в том числе и граждан Российской Федерации.

При этом в наши планы не входит оккупация украинских территорий. Мы никому и ничего не собираемся навязывать силой. Вместе с тем мы слышим, что в последнее время на Западе всё чаще звучат слова о том, что подписанные советским тоталитарным режимом документы, закрепляющие итоги Второй мировой войны, не следует уже и выполнять. Ну что же, что ответить на это?

Итоги Второй мировой войны, как и жертвы, принесённые нашим народом на алтарь победы над нацизмом, священны. Но это не противоречит высоким ценностям прав и свобод человека, исходя из тех реалий, которые сложились на сегодня за все послевоенные десятилетия. Также не отменяет права наций на самоопределение, закреплённое в статье 1 Устава ООН.

Напомню, что ни при создании СССР, ни после Второй мировой войны людей, проживавших на тех или иных территориях, входящих в современную Украину, никто никогда не спрашивал о том, как они сами хотят обустроить свою жизнь. В основе нашей политики – свобода, свобода выбора для всех самостоятельно определять своё будущее и будущее своих детей. И мы считаем важным, чтобы этим правом – правом выбора – могли воспользоваться все народы, проживающие на территории сегодняшней Украины, все, кто этого захочет.

В этой связи обращаюсь и к гражданам Украины. В 2014 году Россия была обязана защитить жителей Крыма и Севастополя от тех, кого вы сами называете «нациками». Крымчане и севастопольцы сделали свой выбор – быть со своей исторической Родиной, с Россией, и мы это поддержали. Повторю, просто не могли поступить иначе.

Сегодняшние события связаны не с желанием ущемить интересы Украины и украинского народа. Они связаны с защитой самой России от тех, кто взял Украину в заложники и пытается использовать её против нашей страны и её народа.

Повторю, наши действия – это самозащита от создаваемых нам угроз и от ещё большей беды, чем та, что происходит сегодня. Как бы тяжело ни было, прошу понять это и призываю к взаимодействию, чтобы как можно скорее перевернуть эту трагическую страницу и вместе двигаться вперёд, никому не позволять вмешиваться в наши дела, в наши отношения, а выстраивать их самостоятельно – так, чтобы это создавало

необходимые условия для преодоления всех проблем и, несмотря на наличие государственных границ, укрепляло бы нас изнутри как единое целое. Я верю в это – именно в такое наше будущее.

Должен обратиться и к военнослужащим вооружённых сил Украины.

Уважаемые товарищи! Ваши отцы, деды, прадеды не для того сражались с нацистами, защищали нашу общую Родину, чтобы сегодняшние неонацисты захватили власть на Украине. Вы давали присягу на верность украинскому народу, а не антинародной хунте, которая грабит Украину и издевается над этим самым народом.

Не исполняйте её преступных приказов. Призываю вас немедленно сложить оружие и идти домой. Поясню: все военнослужащие украинской армии, которые выполняют это требование, смогут беспрепятственно покинуть зону боевых действий и вернуться к своим семьям.

Ещё раз настойчиво подчеркну, вся ответственность за возможное кровопролитие будет целиком и полностью на совести правящего на территории Украины режима.

Теперь несколько важных, очень важных слов для тех, у кого может возникнуть соблазн со стороны вмешаться в происходящие события. Кто бы ни пытался помешать нам, а тем более создавать угрозы для нашей страны, для нашего народа, должны знать, что ответ России будет незамедлительным и приведёт вас к таким последствиям, с которыми вы в своей истории ещё никогда не сталкивались. Мы готовы к любому развитию событий. Все необходимые в этой связи решения приняты. Надеюсь, что я буду услышан.

Уважаемые граждане России!

Благополучие, само существование целых государств и народов, их успех и жизнеспособность всегда берут начало в мощной корневой системе своей культуры и ценностей, опыта и традиций предков и, конечно, прямо зависят от способности быстро адаптироваться к постоянно меняющейся жизни, от сплочённости общества, его готовности консолидировать, собирать воедино все силы, чтобы идти вперёд.

Силы нужны всегда – всегда, но сила может быть разного качества. В основе политики «империи лжи», о которой говорил в начале своего выступления, прежде всего лежит грубая, прямолинейная сила. В таких случаях у нас говорят: «Сила есть, ума не надо».

А мы с вами знаем, что настоящая сила – в справедливости и правде, которая на нашей стороне. А если это так, то трудно не согласиться с тем, что именно сила и готовность к борьбе лежат в основе независимости и суверенитета, являются тем необходимым фундаментом, на котором только и можно надёжно строить своё будущее, строить свой дом, свою семью, свою Родину.

Уважаемые соотечественники!

Уверен, что преданные своей стране солдаты и офицеры Вооружённых Сил России профессионально и мужественно исполняют свой долг. Не сомневаюсь, что слаженно и эффективно будут действовать все уровни власти, специалисты, отвечающие за устойчивость нашей экономики, финансовой системы, социальной сферы, руководители наших компаний и весь российский бизнес. Рассчитываю на консолидированную, патриотическую позицию всех парламентских партий и общественных сил.

В конечном счёте, как это всегда и было в истории, судьба России – в надёжных руках нашего многонационального народа. А это значит, что принятые решения будут выполнены, поставленные цели – достигнуты, безопасность нашей Родины – надёжно гарантирована.

Верю в вашу поддержку, в ту непобедимую силу, которую даёт нам наша любовь к Отечеству.